

ΣΟΦΙΑ ΣΕΙΡΑΧ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

¹ ΠΟΛΛΩΝ καὶ μεγάλων ἡμῖν διὰ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατ' αὐτοὺς ἠκολουθηκότων δεδομένων. ὑπὲρ ὧν δέον ἐστὶν ἐπαινεῖν τὸν Ἰσραὴλ παιδείας καὶ σοφίας, καὶ ὡς οὐ μόνον αὐτοὺς τοὺς ἀναγινώσκοντας δέον ἐστὶν ἐπιστήμονας γίνεσθαι, ^{1a} ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκτὸς δύνασθαι τοὺς φιλομαθοῦντας χρησίμους εἶναι καὶ λέγοντας καὶ γράφοντας· ὁ πάππος μου Ἰησοῦς ἐπὶ πλεῖον ἑαυτὸν δοὺς εἰς τε τὴν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ^{1b} καὶ τῶν ἄλλων πατρίων βιβλίων ἀνάγνωσιν, καὶ ἐν τούτοις ἱκανὴν ἔξιεν περιποιησάμενος, προήχθη καὶ αὐτὸς συγγράψαι τι τῶν εἰς παιδεῖαν καὶ σοφίαν ἀνηκόντων, ὅπως οἱ φιλομαθεῖς, καὶ τούτων ἔνοχοι γενόμενοι, πολλῶ μᾶλλον ἐπιπροσθῶσι διὰ τῆς ἐννόμου βιώσεως.

^{1c} Παρακέκλησθε οὖν μετ' εὐνοίας καὶ προσοχῆς τὴν ἀνάγνωσιν ποιεῖσθαι, καὶ συγγνώμην ἔχειν ἐφ' οἷς ἂν δοκῶμεν ^{1d} τῶν κατὰ τὴν ἐρμηνείαν πεφιλοπονημένων τισὶ τῶν λέξεων ἀδυναμεῖν· οὐ γὰρ ἰσοδυναμεῖ αὐτὰ ἐν ἑαυτοῖς Ἑβραϊστὶ λεγόμενα, καὶ ὅταν μεταχθῆ εἰς ἑτέραν γλῶσσαν. Οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ νόμος, καὶ αἱ προφητεῖαι, ^{1e} καὶ

τὰ λοιπὰ τῶν βιβλίων οὐ μικρὰν ἔχει τὴν διαφορὰν ἐν ἑαυτοῖς λεγόμενα. Ἐν γὰρ τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει ἐπὶ τοῦ Εὐεργέτου βασιλέως παραγενηθεὶς εἰς Αἴγυπτον καὶ συγχρονίσας, εὗρον οὐ μικρᾶς παιδείας ἀφόμοιον· ^{1f} ἀναγκαιότατον ἐθέμην αὐτὸς προσενέγκασθαί τινα σπουδὴν καὶ φιλοπονίαν τοῦ μεθερμηνεῦσαι τήνδε τὴν βίβλον· πολλὴν γὰρ ἀγρυπνίαν καὶ ἐπιστήμην προσενεγκάμενος ἐν τῷ διαστήματι τοῦ χρόνου, πρὸς τὸ ἐπὶ πέρας ἄγοντα τὸ βιβλίον ἐκδόσθαι, καὶ τοῖς ἐν τῇ παροικίᾳ βουλομένοις φιλομαθεῖν, ^{1g} προκατασκευαζομένοις τὰ ἦθη ἐν νόμῳ βιοτεύειν.

ΣΟΦΙΑ ΣΕΙΡΑΧ.

^{1h} ΠΑΣΑ σοφία παρὰ Κυρίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐστὶν εἰς τὸν αἰῶνα. ² Ἄμμον θαλασσῶν καὶ σταγόνας ὑετοῦ καὶ ἡμέρας αἰῶνος τίς ἐξαριθμήσει; ³ Ὑψος οὐρανοῦ καὶ πλάτος γῆς καὶ ἄβυσσον καὶ σοφίαν τίς ἐξιχνιάσει;

⁴ Προτέρα πάντων ἔκτισται σοφία, καὶ σύνεσις φρονήσεως ἐξ αἰῶνος. ⁶ Ρίζα σοφίας τίνι ἀπεκαλύφθη; καὶ τὰ πανουργεύματα αὐτῆς τίς ἔγνω;

⁸ Εἷς ἐστὶ σοφὸς φοβερὸς σφόδρα καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ· ⁹ Κύριος αὐτὸς ἔκτισεν αὐτήν, καὶ εἶδε καὶ ἐξηρίθμησεν αὐτήν, καὶ ἐξέχεεν αὐτήν ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. ¹⁰ Μετὰ πάσης σαρκὸς κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ ἐχορήγησεν αὐτήν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν·

11 Φόβος Κυρίου δόξα και καύχημα και
 εύφροσύνη και στέφανος αγαλλιάματος.
 12 Φόβος Κυρίου τέρψει καρδίαν, και δώσει
 εύφροσύνην και χαράν και μακροήμερυσιν.
 13 Τῷ φοβουμένῳ τὸν Κύριον εὖ ἔσται ἐπ'
 ἐσχάτων, και ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς αὐτοῦ
 εὐρήσει χάριν.

14 Αρχὴ σοφίας φοβεῖσθαι τὸν Θεὸν, και
 μετὰ πιστῶν ἐν μήτρᾳ συνεκτίσθη αὐτοῖς.
 15 Και μετὰ ἀνθρώπων θεμέλιον αἰῶνος
 ἐνόσσευσε, και μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν
 ἐμπιστευθήσεται. 16 Πλησμονὴ σοφίας
 φοβεῖσθαι τὸν Κύριον, και μεθύσκει αὐτοὺς
 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῆς. 17 Πάντα τὸν
 οἶκον αὐτῆς ἐμπλήσει ἐπιθυμημάτων, και
 τὰ ἀποδοχεῖα ἀπὸ τῶν γεννημάτων αὐτῆς.
 18 Στέφανος σοφίας φόβος Κυρίου, ἀναθάλλων
 εἰρήνην και ὑγίειαν ἰάσεως. 19 ἐπιστήμην
 και γνῶσιν συνέσεως ἐξώμβρησε, και δόξαν
 κρατούντων αὐτῆς ἀνύψωσε.

20 Ῥίζα σοφίας φοβεῖσθαι τὸν Κύριον, και
 οἱ κλάδοι αὐτῆς μακροήμερυσιν. 22 Οὐ
 δυνήσεται θυμὸς ἄδικος δικαιωθῆναι· ἢ γὰρ
 ῥοπή τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ πτώσις αὐτῷ. 23 Ἔως
 καιροῦ ἀνθέξεται μακρόθυμος, και ὕστερον
 αὐτῷ ἀναδώσει εύφροσύνη. 24 Ἔως καιροῦ
 κρύψει τοὺς λόγους αὐτοῦ, και χεῖλη πιστῶν
 ἐκδιηγῆσεται σύνεσιν αὐτοῦ. 25 Ἐν θησαυροῖς
 σοφίας παραβολὴ ἐπιστήμης, βδέλυγμα δὲ
 ἀμαρτωλῶ θεοσέβεια. 26 Ἐπεθύμησας σοφίαν,
 διατήρησον ἐντολὰς, και Κύριος χορηγήσει

σοι αὐτήν. ²⁷ Σοφία γὰρ καὶ παιδεία φόβος Κυρίου, καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ πίστις καὶ πραότης.

²⁸ Μὴ ἀπειθήσης φόβῳ Κυρίου, καὶ μὴ προσέλθῃς αὐτῷ ἐν καρδίᾳ δισσοῆ. ²⁹ Μὴ ὑποκριθῆς ἐν στόμασιν ἀνθρώπων, καὶ ἐν τοῖς χεῖλεσί σου πρόσεχε. ³⁰ Μὴ ἐξύψου σεαυτὸν, ἵνα μὴ πέσης, καὶ ἐπαγάγῃς τῆ ψυχῆ σου ἀτιμίαν· καὶ ἀποκαλύψει Κύριος τὰ κρυπτά σου, καὶ ἐν μέσῳ συναγωγῆς καταβελεῖ σε· ὅτι οὐ προσῆλθες φόβῳ Κυρίου, καὶ ἡ καρδία σου πλήρης δόλου.

2

¹ Τεκνὸν εἰ προσέρχῃ δουλεύειν Κυρίῳ Θεῷ, ἐτοίμασον τὴν ψυχὴν σου εἰς πειρασμόν. ² Εὐθύνον τὴν καρδίαν σου καὶ καρτέρησον, καὶ μὴ σπεύσης ἐν καιρῷ ἐπαγωγῆς. ³ Κολλήθητι αὐτῷ καὶ μὴ ἀποστῆς, ἵνα ἀύξηθῆς ἐπ' ἐσχάτων σου. ⁴ Πᾶν ὃ ἐὰν ἐπαχθῆ σοι, δέξαι, καὶ ἐν ἀλλάγμασι ταπεινώσεώς σου μακροθύμησον. ⁵ Ὅτι ἐν πυρὶ δοκιμάζεται χρυσὸς, καὶ ἄνθρωποι δεκτοὶ ἐν καμίνῳ ταπεινώσεως. ⁶ Πίστευσον αὐτῷ καὶ ἀντιληψεταιί σου, εὐθύνον τὰς ὁδοὺς σου καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτόν. ⁷ Οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον, ἀναμείνατε τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκκλίνητε ἵνα μὴ πέσητε. ⁸ Οἱ φοβούμενοι Κύριον πιστεύσατε αὐτῷ, καὶ οὐ μὴ πταισῇ ὁ μισθὸς ὑμῶν. ⁹ Οἱ φοβούμενοι Κύριον ἐλπίσατε εἰς ἀγαθὰ, καὶ εἰς εὐφροσύνην αἰῶνος καὶ ἐλέους.

10 Ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεὰς καὶ ἴδετε, τίς ἐνεπίστευσε Κυρίῳ καὶ κατησχύνθη; ἢ τίς ἐνέμεινε τῷ φόβῳ αὐτοῦ καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἐπεκαλέσατο αὐτὸν, καὶ ὑπερεΐδεν αὐτόν; 11 Διότι οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ Κύριος, καὶ ἀφήσιν ἁμαρτίας, καὶ σώζει ἐν καιρῷ θλίψεως. 12 Οὐαὶ καρδίαις δειλαῖς, καὶ χερσὶ παρειμέναις, καὶ ἁμαρτωλῶ ἐπιβαίνοντι ἐπὶ δύο τρίβους.

13 Οὐαὶ καρδίᾳ παρειμένη, ὅτι οὐ πιστεύει, διὰ τοῦτο οὐ σκεπασθήσεται. 14 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς ἀπολωλεκόσι τὴν ὑπομονήν, καὶ τί ποιήσετε ὅταν ἐπισκέπτηται ὁ Κύριος;

15 Οἱ φοβούμενοι Κύριον οὐκ ἀπειθήσουσι ῥημάτων αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτόν συντηπήσουσι τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

16 Οἱ φοβούμενοι Κύριον ζητήσουσιν εὐδοκίαν αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτόν ἐμπλησθήσονται τοῦ νόμου. 17 Οἱ φοβούμενοι Κύριον ἐτοιμάσουσι καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ παπεινώσουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν. 18 Ἐμπεσοῦμεθα εἰς χεῖρας Κυρίου, καὶ οὐκ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων· ὡς γὰρ ἡ μεγαλωσύνη αὐτοῦ, οὕτως καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

3

1 Ἐμοῦ τοῦ πατρὸς ἀκούσατε τέκνα, καὶ οὕτως ποιήσατε, ἵνα σωθῆτε. 2 Ὁ γὰρ Κύριος ἐδόξασε πατέρα ἐπὶ τέκνοις, καὶ κρίσιν μητρὸς ἐστερέωσεν ἐφ' υἱοῖς. 3 Ὁ τιμῶν πατέρα ἐξιλάσεται ἁμαρτίαις. 4 Καὶ ὡς ὁ ἀποθησαυρίζων, ὁ δοξάζων μητέρα αὐτοῦ.

⁵ Ὁ τιμῶν πατέρα εὐφρανθήσεται ὑπὸ τέκνων, καὶ ἐν ἡμέρᾳ προσευχῆς αὐτοῦ εἰσακουσθήσεται. ⁶ Ὁ δοξάζων πατέρα μακροημερεύσει, καὶ ὁ εἰσακούων Κυρίου ἀναπαύσει μητέρα αὐτοῦ, ⁷ καὶ ὡς δεσπότης δουλεύσει ἐν τοῖς γεννήσασιν αὐτόν.

⁸ Ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ τίμα τὸν πατέρα σου, ἵνα ἐπέλθῃ σοι εὐλογία παρ' αὐτοῦ. ⁹ Εὐλογία γὰρ πατρός στηρίζει οἶκους τέκνων, κατάρρα δὲ μητρὸς ἐκριζοῖ θεμέλια. ¹⁰ Μὴ δοξάζου ἐν ἀτιμίᾳ πατρός σου, οὐ γὰρ ἐστὶ σοι δόξα πατρός ἀτιμία. ¹¹ Ἡ γὰρ δόξα ἀνθρώπου ἐκ τιμῆς πατρός αὐτοῦ, καὶ ὄνειδος τέκνοις μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ.

¹² Τέκνον, ἀντιλαβοῦ ἐν γήρᾳ πατρός σου, καὶ μὴ λυπήσῃς αὐτόν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. ¹³ Κἂν ἀπολείπῃ σύνεσιν, συγγνώμην ἔχε, καὶ μὴ ἀτιμάσῃς αὐτόν ἐν πάσῃ ἰσχύϊ σου. ¹⁴ Ἐλεημοσύνη γὰρ πατρός οὐκ ἐπιλησθήσεται, καὶ ἀντὶ ἀμαρτιῶν προσανοικοδομηθήσεται σοι. ¹⁵ Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου ἀναμνησθήσεταιί σου· ὡς εὐδία ἐπὶ παγετῶ, οὕτως ἀναλυθήσονται σου αἱ ἀμαρτίαι.

¹⁶ Ὡς βλάσφημος ὁ ἐγκαταλιπὼν πατέρα, καὶ κεκατηραμένος ὑπὸ Κυρίου ὁ παροργίζων μητέρα αὐτοῦ.

¹⁷ Τέκνον, ἐν πράττητι τὰ ἔργα σου διέξαγε, καὶ ὑπὸ ἀνθρώπου δεκτοῦ ἀγαπηθήσῃ. ¹⁸ Ὅσω μέγας εἶ, τοσούτῳ ταπεινοῦ σεαυτὸν, καὶ ἔναντι Κυρίου εὐρήσεις χάριν. ²⁰ Ὅτι μεγάλη ἡ

δυναστεία τοῦ Κυρίου, καὶ ὑπὸ τῶν ταπεινῶν δοξάζεται.

²¹ Χαλέπωτέρα σου μὴ ζήτηι, καὶ ἰσχυρότερα σου μὴ ἐξέταζε, ²² ἃ προσετάγη σοι, ταῦτα διανοοῦ· οὐ γὰρ ἐστὶ σοι χρεία τῶν κρυπτῶν. ²³ Ἐν τοῖς περισσοῖς τῶν ἔργων σου μὴ περιεργάζου· πλείονα γὰρ συνέσεως ἀνθρώπων ὑπεδείχθη σοι. ²⁴ Πολλοὺς γὰρ ἐπλάνησεν ἢ ὑπόληψις αὐτῶν, καὶ ὑπόνοια πονηρὰ ὠλίσθησε διανοίας αὐτῶν.

²⁶ Καὶ ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον, ἐν αὐτῷ ἐμπεσεῖται· καρδία σκληρὰ κακωθήσεται ἐπ' ἐσχάτων. ²⁷ Καρδία σκληρὰ βαρυνθήσεται πόνοις, καὶ ὁ ἀμαρτωλὸς προσθήσει ἀμαρτίαν ἐφ' ἀμαρτίας. ²⁸ Ἐπαγωγή ὑπερηφάνου οὐκ ἔστιν ἴασις, φυτὸν γὰρ πονηρίας ἐρρίζωκεν ἐν αὐτῷ· ²⁹ καρδία συνετοῦ διανοηθήσεται παραβολὴν, καὶ οὓς ἀκροατοῦ ἐπιθυμία σοφοῦ.

³⁰ Πῦρ φλογιζόμενον ἀποσβέσει ὕδωρ, καὶ ἐλεημοσύνη ἐξιλάσεται ἀμαρτίας. ³¹ Ὁ ἀνταποδιδούς χάριτας μέμνηται εἰς τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐν καιρῷ πτώσεως εὐρήσει στήριγμα.

4

¹ Τέκνον, τὴν ζωὴν τοῦ πτωχοῦ μὴ ἀποστερήσης, καὶ μὴ παρελκύσης ὀφθαλμοὺς ἐπιδεεῖς. ² ψυχὴν πεινώσαν μὴ λυπήσης, καὶ μὴ παροργίσης ἄνδρα ἐν ἀπορίᾳ αὐτοῦ. ³ Καρδίαν παροργισμένην μὴ προσταράξης, καὶ μὴ παρελκύσης δόσιν προσδεομένου.

⁴ Ἰκέτην θλιβόμενον μὴ ἀπαναίνου, καὶ μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ πτωχοῦ.

⁵ Ἀπὸ δεομένου μὴ ἀποστρέψῃς ὄφθαλμόν, καὶ μὴ δῶς τόπον ἀνθρώπῳ καταράσασθαί σε.

⁶ Καταρωμένου γάρ σε ἐν πικρία ψυχῆς αὐτοῦ, τῆς δεήσεως αὐτοῦ ἐπακούσεται ὁ ποιήσας αὐτόν. ⁷ Προσφιλῆ συναγωγῆ σεαυτὸν ποίει, καὶ μεγιστᾶνι ταπεινοῦ τὴν κεφαλὴν σου.

⁸ Κλῖνον πτωχῷ τὸ οὖς σου, καὶ ἀποκρίθητι αὐτῷ εἰρηρικὰ ἐν πραύτητι.

⁹ Ἐξελοῦ ἀδικούμενον ἐκ χειρὸς ἀδικούντος, καὶ μὴ ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῷ κρίνειν σε.

¹⁰ Γίνου ὀρφανοῖς ὡς πατήρ, καὶ ἀντὶ ἀνδρὸς τῆ μητρὶ αὐτῶν· καὶ ἔση ὡς υἱὸς ὑψίστου, καὶ ἀγαπήσει σε μᾶλλον ἢ μήτηρ σου.

¹¹ Ἡ σοφία υἱοῦς ἑαυτῆ ἀνύψωσε, καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ζητούντων αὐτήν·

¹² ὁ ἀγαπῶν αὐτήν ἀγαπᾷ ζωὴν, καὶ οἱ ὀρθρίζοντες πρὸς αὐτήν ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης.

¹³ Ὁ κρατῶν αὐτῆς κληρονομήσει δόξαν, καὶ οὗ εἰσπορεύεται εὐλογῆσει Κύριος. ¹⁴ Οἱ λατρεύοντες αὐτῆ λειτουργήσουσιν Ἁγίῳ, καὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτήν ἀγαπᾷ ὁ Κύριος.

¹⁵ Ὁ ὑπακούων αὐτῆς κρινεῖ ἔθνη, καὶ ὁ προσελθὼν αὐτῆ κατασκηνώσει πεποιθῶς.

¹⁶ Ἐὰν ἐμπιστεύσῃς, κατακληρονομήσεις αὐτήν, καὶ ἐν κατασχέσει ἔσονται αἱ γενεαὶ αὐτοῦ. ¹⁷ Ὅτι διεστραμμένως πορεύεται μετ' αὐτοῦ ἐν πρώτοις· φόβον δὲ καὶ δειλίαν ἐπάξει ἐπ' αὐτόν, καὶ βασανίσει αὐτὸν ἐν παιδιᾷ

αὐτῆς, ἕως οὗ ἐμπιστεύσῃ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ πειράσῃ αὐτὸν ἐν τοῖς δικαιώμασιν αὐτῆς. ¹⁸ Καὶ πάλιν ἐπανήξει κατ' εὐθείαν πρὸς αὐτὸν, καὶ εὐφρανεῖ αὐτὸν, καὶ ἀποκαλύψει αὐτῷ τὰ κρυπτὰ αὐτῆς. ¹⁹ Ἐὰν ἀποπλανηθῇ, ἐγκαταλείψει αὐτὸν, καὶ παραδώσει αὐτὸν εἰς χεῖρας πτώσεως αὐτοῦ.

²⁰ Συντήρησον καιρὸν καὶ φύλαξαι ἀπὸ πονηροῦ, καὶ περὶ τῆς ψυχῆς σου μὴ αἰσχυρθῆς. ²¹ Ἔστι γὰρ αἰσχύνη ἐπάγουσα ἁμαρτίαν, καὶ ἔστιν αἰσχύνη δόξα καὶ χάρις. ²² Μὴ λάβῃς πρόσωπον κατὰ τῆς ψυχῆς σου, καὶ μὴ ἐντραπῆς εἰς πτώσιν σου. ²³ Μὴ κωλύσης λόγον ἐν καιρῷ σωτηρίας, ²⁴ ἐν γὰρ λόγῳ γνωσθήσεται σοφία, καὶ παιδεία ἐν ῥήματι γλώσσης. ²⁵ Μὴ ἀντίλεγε τῇ ἀληθείᾳ, καὶ περὶ τῆς ἀπαιδευσίας σου ἐντράπηθι. ²⁶ Μὴ αἰσχυρθῆς ὁμολογῆσαι ἐφ' ἁμαρτίαις σου, καὶ μὴ βιάζου ῥοῦν ποταμοῦ. ²⁷ Καὶ μὴ ὑποστρώσης σεαυτὸν ἀνθρώπῳ μωρῷ, καὶ μὴ λάβῃς πρόσωπον δυνάστου. ²⁸ Ἔως τοῦ θανάτου ἀγωνίσει περὶ τῆς ἀληθείας, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ.

²⁹ Μὴ γίνου τραχὺς ἐν γλώσσει σου, καὶ νωθρὸς καὶ παρειμένος ἐν τοῖς ἔργοις σου. ³⁰ Μὴ ἴσθι ὡς λέων ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ φαντασιοκοπῶν ἐν τοῖς οἰκέταις σου. ³¹ Μὴ ἔστω ἡ χεὶρ σου ἐκτεταμένη εἰς τὸ λαβεῖν, καὶ ἐν τῷ ἀποδιδόναι συνεσταλμένη.

5

¹ Μὴ ἔπεχε ἐπὶ τοῖς χρήμασί σου, καὶ μὴ

εἵπησ, αὐτάρκη μοι ἐστί. ² Μὴ ἐξακολούθει τῇ ψυχῇ σου καὶ τῇ ἰσχύϊ σου, τοῦ πορεύεσθαι ἐν ἐπιθυμίαις καρδίας σου. ³ Καὶ μὴ εἵπησ, τίς με δυναστεύσει; ὁ γὰρ Κύριος ἐκδικῶν ἐκδικήσει σε. ⁴ Μὴ εἵπησ, ἥμαρτον, καὶ τί μοι ἐγένετο; ὁ γὰρ Κυριός ἐστι μακρόθυμος. ⁵ Περὶ ἐξιλασμοῦ μὴ ἄφοβος γίνου προσθεῖναι ἁμαρτίαν ἐφ' ἁμαρτίαις. ⁶ Καὶ μὴ εἵπησ, ὁ οἰκτιρμὸς αὐτοῦ πολὺς, τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν μου ἐξιλάσεται· ἔλεος γὰρ καὶ ὀργὴ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς καταπαύσει ὁ θυμὸς αὐτοῦ.

⁷ Μὴ ἀνάμενε ἐπιστρέψαι πρὸς Κύριον, καὶ μὴ ὑπερβάλλου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας· ἐξάπινα γὰρ ἐξελεύσεται ὀργὴ Κυρίου, καὶ ἐν καιρῷ ἐκδικήσεως ἐξολῆ. ⁸ Μὴ ἔπεχε ἐπὶ χρήμασιν ἀδίκους, οὐδὲν γὰρ ὠφελήσεις ἐν ἡμέρᾳ ἐπαγωγῆς.

⁹ Μὴ λίκμα ἐν παντὶ ἀνέμῳ, καὶ μὴ πορεύου ἐν πάσῃ ἀτραπῷ· οὕτως ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ δίγλωσσος. ¹⁰ Ἴσθι ἐστηριγμένος ἐν συνέσει σου, καὶ εἷς ἔστω σου ὁ λόγος. ¹¹ Γίνου ταχὺς ἐν ἀκροάσει σου, καὶ ἐν μακροθυμίᾳ φθέγγου ἀπόκρισιν. ¹² Εἰ ἔστι σοι σύνεσις, ἀποκρίθητι τῷ πλησίον· εἰ δὲ μὴ, ἡ χεὶρ σου ἔστω ἐπὶ στόματί σου. ¹³ Δόξα καὶ ἀτιμία ἐν λαλιᾷ, καὶ γλῶσσα ἀνθρώπου πτώσις αὐτῷ. ¹⁴ Μὴ κληθῆς ψίθυρος, καὶ τῇ γλώσσει σου μὴ ἐνέδρευε· ἐπὶ γὰρ τῷ κλέπτῃ ἐστὶν αἰσχύνη, καὶ κατάγνωσις πονηρὰ ἐπὶ διγλώσσου. ¹⁵ Ἐν μεγάλῳ καὶ ἐν μικρῷ μὴ ἀγνόει.

6

2a Καὶ ἀντὶ φίλου μὴ γίνου ἐχθρός· ὄνομα γὰρ πονηρὸν αἰσχύνῃ καὶ ὄνειδος κληρονομήσει· οὕτως ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ δίγλωσσος. 2b Μὴ ἐπάρῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ ψυχῆς σου, ἵνα μὴ διαρπαγῇ ὡς ταῦρος ἡ ψυχὴ σου. 3 Τὰ φύλλα σου καταφάγεσαι, καὶ τοὺς καρπούς σου ἀπολέσεις, καὶ ἀφήσεις σεαυτὸν ὡς ξύλον ξηρὸν.

4 Ψυχὴ πονηρὰ ἀπολεῖ τὸν κτησάμενον αὐτήν, καὶ ἐπίχαρμα ἐχθρῶν ποιήσει αὐτόν.

5 Λάρυγξ γλυκὺς πληθυνεῖ φίλους αὐτοῦ, καὶ γλῶσσα εὐλαλὸς πληθυνεῖ εὐπροσήγορα.

6 Οἱ εἰρηνεύοντές σοι ἔστωσαν πολλοὶ, οἱ δὲ σύμβουλοί σου εἰς ἀπὸ χιλίων.

7 Εἰ κτᾶσαι φίλον, ἐν πειρασμῷ κτῆσαι αὐτόν, καὶ μὴ ταχὺ ἐμπιστεύσης αὐτῷ. 8 Ἔστι γὰρ φίλος ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ παραμείνη ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου. 9 Καὶ ἔστι φίλος μετατιθέμενος εἰς ἔχθραν, καὶ μάχην ὄνειδισμοῦ σου ἀποκαλύψει. 10 Καὶ ἔστι φίλος κοινωνὸς τραπεζῶν, καὶ οὐ μὴ παραμείνη ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου. 11 Καὶ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς σου ἔσται ὡς σὺ, καὶ ἐπὶ τοὺς οἰκέτας σου παρρήσιασεται. 12 Ἐὰν ταπεινωθῆς, ἔσται κατὰ σοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσεται.

13 Ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν σου διαχωρίσθητι, καὶ ἀπὸ τῶν φίλων σου πρόσσεχε. 14 Φίλος πιστὸς σκέπη κραταιά, ὁ δὲ εὐρῶν αὐτὸν εὔρε θησαυρόν.

15 Φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν

ἀντάλλαγμα, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς τῆς καλλονῆς αὐτοῦ. ¹⁶ Φίλος πιστὸς φάρμακον ζωῆς, καὶ οἱ φοβούμενοι Κύριον εὐρήσουσιν αὐτόν. ¹⁷ Ὁ φοβούμενος Κύριον εὐθύνει φιλίαν αὐτοῦ, ὅτι κατ' αὐτόν οὕτως καὶ ὁ πλησίον αὐτοῦ.

¹⁸ Τέκνον, ἐκ νεότητός σου ἐπίλεξαι παιδείαν, καὶ ἕως πολιῶν εὐρήσεις σοφίαν. ¹⁹ Ὡς ὁ ἄροτριῶν καὶ ὁ σπείρων πρόσελθε αὐτῆ, καὶ ἀνάμενε τοὺς ἀγαθοὺς καρποὺς αὐτῆς· ἐν γὰρ τῇ ἐργασίᾳ αὐτῆς ὀλίγον κοπιᾶσεις, καὶ ταχὺ φάγεσαι γεννημάτων αὐτῆς. ²⁰ Ὡς τραχεῖά ἐστι σφόδρα τοῖς ἀπαιδευτοῖς, καὶ οὐκ ἐμμενεῖ ἐν αὐτῇ ἀκάρδιος. ²¹ Ὡς λίθος δοκιμασίας ἰσχυρὸς ἔσται ἐπ' αὐτῷ, καὶ οὐ χρονιεῖ ἀπορρίψαι αὐτήν. ²² Σοφία γὰρ κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἔστι, καὶ οὐ πολλοῖς ἔστι φανερά.

²³ Ἄκουσον, τέκνον, καὶ δέξαι γνώμην μου, καὶ μὴ ἀπαναίνου τὴν συμβουλίαν μου. ²⁴ Καὶ εἰσένεγκον τοὺς πόδας σου εἰς τὰς πέδας αὐτῆς, καὶ εἰς τὸν κλοιὸν αὐτῆς τὸν τράχηλόν σου. ²⁵ Ὑπόθεσ τὸν ὤμόν σου, καὶ βάσταξον αὐτήν, καὶ μὴ προσοχθίσης τοῖς δεσμοῖς αὐτῆς. ²⁶ Ἐν πάσῃ ψυχῇ σου πρόσελθε αὐτῆ, καὶ ἐν ὅλῃ δυνάμει σου συντήρησον τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. ²⁷ Ἐξίχνεύσον καὶ ζήτησον, καὶ γνωσθήσεται σοι, καὶ ἐγκρατὴς γενόμενος μὴ ἀφῆς αὐτήν. ²⁸ Ἐπ' ἐσχάτων γὰρ εὐρήσεις τὴν ἀνάπαυσιν αὐτῆς, καὶ στραφήσεται σοι εἰς εὐφροσύνην. ²⁹ Καὶ ἔσονται σοι αἱ πέδαι εἰς σκέπην ἰσχύος, καὶ οἱ κλοιοὶ αὐτῆς εἰς στολὴν

δόξης. ³⁰ Κόσμος γὰρ χρύσεός ἐστιν ἐπ' αὐτῆς, καὶ οἱ δεσμοὶ αὐτῆς κλῶσμα ὑακίνθινον. ³¹ Στολὴν δόξης ἐνδύσει αὐτήν, καὶ στέφανον ἀγαλλιάματος περιθήσεις σεαυτῶ.

³² Ἐὰν θέλῃς, τέκνον, παιδευθήσῃ, καὶ ἐὰν δῶς τὴν ψυχὴν σου, πανοὔργος ἔσῃ. ³³ Ἐὰν ἀγαπήσῃς ἀκούειν ἐκδέξῃ, καὶ ἐὰν κλίνῃς τὸ οὖς σου σοφὸς ἔσῃ. ³⁴ Ἐν πλήθει πρεσβυτέρων στῆθι, καὶ, τίς σοφός; αὐτῶ προσκολληθήτι. ³⁵ Πᾶσαν διήγησιν θείαν θέλε ἀκούειν, καὶ παροιμῖαι συνέσεως μὴ ἐκφευγέτωσάν σε. ³⁶ Ἐὰν ἴδῃς συνετὸν, ὄρθριζε πρὸς αὐτὸν, καὶ βαθμοὺς θυρῶν αὐτοῦ ἐκτριβέτω ὁ πύς σου. ³⁷ Διανοοῦ ἐν τοῖς προστάγμασιν Κυρίου, καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ μελέτα διαπαντός· αὐτὸς στηριεῖ τὴν καρδίαν σου, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς σοφίας σου δοθήσεται σοι.

7

¹ Μὴ ποίει κακὰ, καὶ οὐ μὴ σε καταλάβῃ κακόν. ² Ἀπόστηθι ἀπὸ ἀδίκου, καὶ ἐκκλινεῖ ἀπὸ σοῦ.

³ Υἱὲ μὴ σπεῖρε ἐπ' αὐλάκας ἀδικίας, καὶ οὐ μὴ θερίσῃς αὐτὰς ἐπταπλασίως. ⁴ Μὴ ζῆτει παρὰ Κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ βασιλέως καθέδραν δόξης. ⁵ Μὴ δικαιοῦ ἔναντι Κυρίου, καὶ παρὰ βασιλεῖ μὴ σοφίζου. ⁶ μὴ ζῆτει γενέσθαι κριτῆς, μὴ οὐκ ἐξισχύσεις ἐξάραι ἀδικίας. μήποτε εὐλαβηθῆς ἀπὸ προσώπου δυνάστου, καὶ θήσεις σκάνδαλον ἐν εὐθύτητί σου. ⁷ Μὴ ἀμάρτανε εἰς πλῆθος πόλεως, καὶ μὴ καταβάλλῃς σεαυτὸν ἐν ὄχλῳ.

8 Μὴ καταδεσμεύσης δις ἁμαρτίαν, ἐν γὰρ τῇ μιᾷ οὐκ ἄθῶος ἔση. 9 Μὴ εἴπῃς, τῷ πλήθει τῶν δώρων μου ἐπόψεται, καὶ ἐν τῷ προσενέγκαι με Θεῷ ὑψίστῳ προσδέξεται. 10 Μὴ ὀλιγοψυχῆσης ἐν τῇ προσευχῇ σου, καὶ ἐλεημοσύνην ποιῆσαι μὴ παρίδης.

11 Μὴ καταγέλα ἄνθρωπον ὄντα ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, ἔστι γὰρ ὁ ταπεινῶν καὶ ἄνυψῶν. 12 Μὴ ἄροτρία ψεῦδος ἐπ' ἀδελφῶ σου, μηδὲ φίλῳ τὸ ὅμοιον ποίει. 13 Μὴ θέλε ψεύδεσθαι πᾶν ψεῦδος, ὁ γὰρ ἐνδελεχισμὸς αὐτοῦ οὐκ εἰς ἀγαθόν. 14 Μὴ ἀδολέσχει ἐν πλήθει πρεσβυτέρων, καὶ μὴ δευτερώσης λόγον ἐν προσευχῇ σου. 15 Μὴ μισήσης ἐπίπονον ἐργασίαν, καὶ γεωργίαν ὑπὸ ὑψίστου ἐκτισμένην. 16 Μὴ προσλογίζου σεαυτὸν ἐν πλήθει ἁμαρτωλῶν. 17 Ταπείνωσον σφόδρα τὴν ψυχὴν σου. 17a Μνήσθητι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονεῖ, 17b ὅτι ἐκδίκησις ἀσεβοῦς πῦρ καὶ σκώληξ. 18 Μὴ ἀλλάξης φίλον ἕνεκεν ἀδιαφόρου, μήδ' ἀδελφὸν γνήσιον ἐν χρυσίῳ Σουφεῖρ. 19 Μὴ ἀστόχει γυναικὸς σοφῆς καὶ ἀγαθῆς, καὶ γὰρ χάρις αὐτῆς ὑπὲρ τὸ χρυσίον. 20 Μὴ κακώσης οἰκέτην ἐργαζόμενον ἐν ἀληθείᾳ, μηδὲ μίσθιον δίδόντα ψυχὴν αὐτοῦ.

21 Οἰκέτην συνετὸν ἀγαπάτω σου ἢ ψυχὴν, μὴ στέρησης αὐτὸν ἐλευθερίας. 22 Κτήνη σοί ἐστιν; ἐπισκέπτου αὐτά· καὶ εἰ ἔστι σοι χρήσιμα, ἐμμενέτω σοι. 23 Τέκνα σοί ἐστι, παίδευσον αὐτά, καὶ κάμψον ἐκ νεότητος τὸν τράχηλον αὐτῶν. 24 Θυγατέρες σοί εἰσι;

πρόσεχε τῷ σώματι αὐτῶν, καὶ μὴ ἰλαρώσης πρὸς αὐτάς τὸ πρόσωπόν σου. ²⁵ Ἐκδου θυγατέρα, καὶ ἔση τετελεκῶς ἔργον μέγα, καὶ ἀνδρὶ συνετῷ δώρησαι αὐτήν. ²⁶ Γυνή σοι ἐστὶ κατὰ ψυχὴν; μὴ ἐκβάλης αὐτήν.

²⁷ Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ δόξασον τὸν πατέρα σου, καὶ μητρὸς ὠδίνας μὴ ἐπιλάθη. ²⁸ Μνήσθητι ὅτι δι' αὐτῶν ἐγενήθης, καὶ τί ἀνταποδώσεις αὐτοῖς καθὼς αὐτοὶ σοί; ²⁹ Ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου εὐλαβοῦ τὸν Κύριον, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ θαύμαζε. ³⁰ Ἐν ὅλῃ δυνάμει ἀγάπησον τὸν ποιήσαντά σε, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλίπης. ³¹ Φοβοῦ τὸν Κύριον, καὶ δόξασον ἱερέα, καὶ δὸς τὴν μερίδα αὐτῷ, καθὼς ἐντέταλταί σοι, ἀπαρχὴν, καὶ περὶ πλημμελείας, καὶ δόσιν βραχιόνων, καὶ θυσίαν ἁγιασμοῦ, καὶ ἀπαρχὴν ἁγίων. ³² Καὶ πτωχῷ ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου, ἵνα τελειωθῇ ἡ εὐλογία σου. ³³ Χάρις δόματος ἔναντι παντὸς ζῶντος, καὶ ἐπὶ νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσης χάριν. ³⁴ Μὴ ὑστέρει ἀπὸ κλαιόντων, καὶ μετὰ πενθούντων πένθησον. ³⁵ Μὴ ὄκνει ἐπισκέπτεσθαι ἄρρωστον, ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων ἀγαπηθήσῃ. ³⁶ Ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις σου μιμνήσκου τὰ ἔσχατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐχ ἁμαρτήσεις.

8

¹ Μὴ διαμάχου μετὰ ἀνθρώπου δυνάστου, μήποτε ἐμπέσης εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ² Μὴ ἔριζε μετὰ ἀνθρώπου πλουσίου, μήποτε ἀντιστήσῃ σου τὴν ὀλκὴν· πολλοὺς γὰρ

ἀπώλεσε τὸ χρυσίον, καὶ καρδίας βασιλέων ἐξέκλινε. ³ Μὴ διαμάχου μετὰ ἀνθρώπου γλωσσώδους, καὶ μὴ ἐπιστοιβάσης ἐπὶ τὸ πῦρ αὐτοῦ ξύλα. ⁴ Μὴ πρόσπαιζε ἀπαιδεύτω, ἵνα μὴ ἀτιμάζωνται οἱ πρόγονοί σου. ⁵ Μὴ ὀνειδίζε ἀνθρωπον ἀποστρέφοντα ἀπὸ ἀμαρτίας, μνήσθητι ὅτι πάντες ἐσμὲν ἐν ἐπιτιμίοις. ⁶ Μὴ ἀτιμάσης ἀνθρωπον ἐν γήρει αὐτοῦ, καὶ γὰρ ἐξ ἡμῶν γηράσκουσι. ⁷ Μὴ ἐπίχαιρε ἐπὶ νεκρῶ, μνήσθητι ὅτι πάντες τελευτῶμεν. ⁸ Μὴ παρίδης διήγημα σοφῶν, καὶ ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτῶν ἀναστρέφου, ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήση παιδεῖαν, καὶ λειτουργήσαι μεγιστᾶσι.

⁹ Μὴ ἀστόχει διηγήματος γερόντων, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἔμαθον παρὰ τῶν πατέρων αὐτῶν· ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήση σύνεσιν, καὶ ἐν καιρῶ χρείας δοῦναι ἀπόκρισιν. ¹⁰ Μὴ ἔκκαιε ἀνθρακας ἀμαρτωλοῦ, μὴ ἐμπυρισθῆς ἐν πυρὶ φλογὸς αὐτοῦ. ¹¹ Μὴ ἐξαναστῆς ἀπὸ προσώπου ὑβριστοῦ, ἵνα μὴ ἐγκαθίσῃ ὡς ἔνεδρον τῷ στόματί σου. ¹² Μὴ δανείσης ἀνθρώπῳ ἰσχυροτέρῳ σου, καὶ ἐὰν δανείσης, ὡς ἀπολωλεκῶς γίνου. ¹³ Μὴ ἐγγυήσῃ ὑπὲρ δυναμίν σου, καὶ ἐὰν ἐγγυήσῃ, ὡς ἀποτίσων φρόντιζε. ¹⁴ Μὴ δικάζου μετὰ κριτοῦ, κατὰ γὰρ τὴν δόξαν αὐτοῦ κρινοῦσιν αὐτῶ. ¹⁵ Μετὰ τολμηροῦ μὴ πορεύου ἐν ὁδῷ, ἵνα μὴ βαρύνηται κατὰ σοῦ· αὐτὸς γὰρ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιήσει, καὶ τῇ ἀφροσύνῃ αὐτοῦ συναπολή.

16 Μετὰ θυμώδους μὴ ποιήσης μάχην, καὶ μὴ διαπορεύου μετ' αὐτοῦ τὴν ἔρημον, ὅτι ὡς οὐδὲν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ αἶμα, καὶ ὅπου οὐκ ἔστι βοήθεια, καταβαλεῖ σε. 17 Μετὰ μωροῦ μὴ συμβουλεύου, οὐ γὰρ δυνήσεται λόγον στέξει. 18 Ἐνώπιον ἀλλοτρίου μὴ ποιήσης κρυπτὸν, οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέξεται. 19 Παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔκφαινε σὴν καρδίαν, καὶ μὴ ἀναφερῆτω σοι χάριν.

9

1 Μὴ ζήλου γυναῖκα τοῦ κόλπου σου, μηδὲ διδάξης ἐπὶ σεαυτὸν παιδείαν πονηράν. 2 Μὴ δῶς γυναικὶ τὴν ψυχὴν σου, ἐπιβῆναι αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἰσχύν σου. 3 Μὴ ὑπάντα γυναικὶ ἐταιριζομένη, μήποτε ἐμπέσης εἰς τὰς παγίδας αὐτῆς. 4 Μετὰ ψαλλούσης μὴ ἐνδελέχιζε, μήποτε ἀλῶς ἐν τοῖς ἐπιχειρήμασιν αὐτῆς. 5 Παρθένον μὴ καταμάνθανε, μήποτε σκανδαλισθῆς ἐν τοῖς ἐπιτιμίαις αὐτῆς. 6 Μὴ δῶς πόρναις τὴν ψυχὴν σου, ἵνα μὴ ἀπολέσης τὴν κληρονομίαν σου. 7 Μὴ περιβλέπου ἐν ῥύμαις πόλεως, καὶ ἐν ταῖς ἐρήμοις αὐτῆς μὴ πλανῶ. 8 Ἀπόστρεψον ὀφθαλμὸν ἀπὸ γυναικὸς εὐμόρφου, καὶ μὴ καταμάνθανε κάλλος ἀλλοτρίου· ἐν κάλλει γυναικὸς πολλοὶ ἐπλανήθησαν, καὶ ἐκ τούτου φιλία ὡς πῦρ ἀνακαίεται.

9 Μετὰ ὑπάνδρου γυναικὸς μὴ κάθου τὸ σύνολον, καὶ μὴ συμβολοκοπήσης μετ' αὐτῆς ἐν οἴνῳ, μήποτε ἐκκλίνῃ ἡ ψυχὴ σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ τῷ πνεύματί σου ὀλισθήσης

εἰς ἀπώλειαν. ¹⁰ Μὴ ἐγκαταλίπης φίλον ἀρχαῖον, ὁ γὰρ πρόσφατος οὐκ ἔστιν ἔφισος αὐτῷ· οἶνος νέος, φίλος νέος, ἐὰν παλαιωθῆ, μετ' εὐφροσύνης πίεσαι αὐτόν. ¹¹ Μὴ ζηλώσης δόξαν ἀμαρτωλοῦ, οὐ γὰρ οἶδας τί ἔσται ἡ καταστροφή αὐτοῦ. ¹² Μὴ εὐδοκίης ἐν εὐδοκίᾳ ἀσεβῶν, μνήσθητι ὅτι ἕως ἄδου οὐ μὴ δικαιωθῶσι. ¹³ Μακρὰν ἄπεχε ἀπὸ ἀνθρώπου ὃς ἔχει ἐξουσίαν τοῦ φονεύειν, καὶ οὐ μὴ ὑποπτέυσης φόβου θανάτου· κἄν προσέλθῃς, μὴ πλημμελήσης, ἵνα μὴ ἀφέληται τὴν ζωὴν σου· ἐπίγνωθι ὅτι ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνεις, καὶ ἐπὶ ἐπάλλξεων πόλεων περιπατεῖς.

¹⁴ Κατὰ τὴν ἰσχύν σου στόχασαι τοὺς πλησίον, καὶ μετὰ σοφῶν συμβουλευέου. ¹⁵ Καὶ μετὰ συνετῶν ἔστω ὁ διαλογισμὸς σου, καὶ πᾶσα διήγησίς σου ἐν νόμῳ ὑψίστου. ¹⁶ Ἄνδρες δίκαιοι ἔστωσαν σύνδειπνοί σου, καὶ ἐν φόβῳ Κυρίου ἔστω τὸ καύχημά σου. ¹⁷ Ἐν χειρὶ τεχνιτῶν ἔργον ἐπαινεθήσεται, καὶ ὁ ἠγούμενος λαοῦ σοφὸς ἐν λόγῳ αὐτοῦ. ¹⁸ Φοβερὸς ἐν πόλει αὐτοῦ ἀνὴρ γλωσσώδης, καὶ ὁ προπετὴς ἐν λόγῳ αὐτοῦ μισηθήσεται.

10

¹ Κριτὴς σοφὸς παιδεύσει τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἡγεμονία συνετοῦ τεταγμένη ἔσται. ² Κατὰ τὸν κριτὴν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ οὕτως καὶ οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὸν ἠγούμενον τῆς πόλεως πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν.

³ Βασιλεὺς ἀπαίδευτος ἀπολεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πόλις οἰκισθήσεται ἐν συνέσει δυναστῶν. ⁴ Ἐν χειρὶ Κυρίου ἐξουσία τῆς γῆς, καὶ τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς. ⁵ Ἐν χειρὶ Κυρίου εὐοδία ἀνδρὸς, καὶ προσώπῳ γραμματέως ἐπιθήσει δόξαν αὐτοῦ.

⁶ Ἐπὶ παντὶ ἀδικήματι μὴ μνησθῆς τῷ πλησίον, καὶ μὴ πράσσεις μηδὲν ἐν ἔργοις ὕβρεως. ⁷ Μισητὴ ἔναντι Κυρίου καὶ ἀνθρώπων ὑπερηφανία, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων πλημμελήσει ἄδικα. ⁸ Βασιλεία ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος μεταγεται, διὰ ἀδικίας καὶ ὕβρεις καὶ χρήματα.

⁹ Τί ὑπερηφανεύεται γῆ καὶ σποδός; ὅτι ἐν ζωῇ ἔρριψα τὰ ἐνδόσθια αὐτοῦ. ¹⁰ Μακρὸν ἀρρώστημα σκώπτει ἰατρὸς, καὶ βασιλεὺς σήμερον, καὶ αὐριον τελευτήσκει. ¹¹ Ἐν γὰρ τῷ ἀποθανεῖν ἄνθρωπον, κληρονομήσει ἔρπετὰ καὶ θηρία καὶ σκώληκας. ¹² Ἀρχὴ ὑπερηφανίας, ἀνθρώπου ἀφισταμένου ἀπὸ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν ἀπέστη ἡ καρδία αὐτοῦ. ¹³ Ὅτι ἀρχὴ ὑπερηφανίας ἀμαρτία, καὶ ὁ κρατῶν αὐτῆς ἐξομβρήσει βδέλυγμα· διὰ τοῦτο παρεδόξασε Κύριος τὰς ἐπαγωγὰς, καὶ κατέστρεψεν εἰς τέλος αὐτούς.

¹⁴ Θρόνους ἀρχόντων καθεῖλεν ὁ Κύριος, καὶ ἐκάθισε πρᾶεῖς ἀντ' αὐτῶν. ¹⁵ Ρίζας ἔθνῶν ἐξέτιλεν ὁ Κύριος, καὶ ἐφύτευσε ταπεινοὺς ἀντ' αὐτῶν. ¹⁶ Χώρας ἔθνῶν κατέστρεψεν ὁ Κύριος, καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰς ἕως θεμελίων γῆς. ¹⁷ Ἐξήρανεν ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπώλεσεν αὐτούς, καὶ κατέπαυσεν

ἀπὸ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. ¹⁸ Οὐκ ἔκτισται ἀνθρώποις ὑπερηφανία, οὐδὲ ὀργὴ θυμοῦ γεννήμασιν γυναικῶν. ¹⁹ Σπέρμα ἔντιμον ποῖον; σπέρμα ἀνθρώπου· σπέρμα ἔντιμον ποῖον; οἱ φοβούμενοι τὸν Κύριον· σπέρμα ἄτιμον ποῖον; σπέρμα ἀνθρώπου· σπέρμα ἄτιμον ποῖον; οἱ παραβαίνοντες ἐντολάς. ²⁰ Ἐν μέσῳ ἀδελφῶν ὁ ἡγούμενος αὐτῶν ἔντιμος, καὶ οἱ φοβούμενοι Κύριον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. ²² Πλούσιος καὶ ἔνδοξος καὶ πτωχὸς, τὸ καύχημα αὐτῶν φόβος Κυρίου.

²³ Οὐ δίκαιον ἀτιμάσαι πτωχὸν συνετὸν, καὶ οὐ καθήκει δοξάσαι ἄνδρα ἀμαρτωλόν. ²⁴ Μεγιστὰν καὶ κριτῆς καὶ δυνάστης δοξασθήσεται, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῶν τις μείζων τοῦ φοβουμένου τὸν Κύριον. ²⁵ Οἰκέτη σοφῶ ἐλεύθεροι λειτουργήσουσι, καὶ ἀνὴρ ἐπιστήμων οὐ γογγύσει. ²⁶ Μὴ σοφίζου ποιῆσαι τὸ ἔργον σου, καὶ μὴ δοξάζου ἐν καιρῷ στενοχωρίας σου. ²⁷ Κρείσσων ἐργαζόμενος ἐν πᾶσιν, ἢ περιπατῶν, ἢ δοξαζόμενος καὶ ἀπορῶν ἄρτων.

²⁸ Τέκνον, ἐν πράττει διόξασον τὴν ψυχὴν σου, καὶ δὸς αὐτῇ τιμὴν κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς. ²⁹ Τὸν ἀμαρτάνοντα εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίς δικαιώσει; καὶ τίς δοξάσει τὸν ἀτιμάζοντα τὴν ζωὴν αὐτοῦ; ³⁰ Πτωχὸς δοξάζεται δι' ἐπιστήμην αὐτοῦ, καὶ πλούσιος δοξάζεται διὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ. ³¹ Ὁ δὲ δοξαζόμενος ἐν πτωχείᾳ, καὶ ἐν πλούτῳ ποσαχῶς; καὶ ὁ ἄδοξος ἐν πλούτῳ, καὶ ἐν πτωχείᾳ ποσαχῶς;

11

¹ Σοφία ταπεινοῦ ἀνύψωσε κεφαλὴν, καὶ ἐν μέσῳ μεγιστάνων καθίσει αὐτόν.

² Μὴ αἰνέσεις ἄνδρα ἐν κάλλει αὐτοῦ, καὶ μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον ἐν ὀράσει αὐτοῦ.

³ Μικρὰ ἐν πετεινοῖς μέλισσα, καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς. ⁴ Ἐν περιβολῇ ἱματίων μὴ καυχῆσθαι, καὶ ἐν ἡμέρᾳ δόξης μὴ ἐπαίρου, ὅτι θαυμαστὰ τὰ ἔργα Κυρίου, καὶ κρυπτὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποις.

⁵ Πολλοὶ τύραννοι ἐκάθισαν ἐπὶ ἐδάφους, ὁ δὲ ἀνυπνόητος ἐφόρεσε διάδημα. ⁶ Πολλοὶ δυνάσται ἠτιμάσθησαν σφόδρα, καὶ ἔνδοξοι παρεδόθησαν εἰς χεῖρας ἐτέρων.

⁷ Πρὶν ἐξετάσης μὴ μέμψη· νόησον πρῶτον καὶ τότε ἐπιτιμα. ⁸ Πρὶν ἢ ἀκοῦσαι μὴ ἀποκρίνου, καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ παρεμβάλλου. ⁹ Περὶ πράγματος οὗ οὐκ ἔστι σοι χρεῖα, μὴ ἔριζε, καὶ ἐν κρίσει ἀμαρτωλῶν μὴ συνέδρευε.

¹⁰ Τέκνον, μὴ περὶ πολλὰ ἔστωσαν αἱ πράξεις σου· ἐὰν πληθυνῆς, οὐκ ἀθωώθησιν· καὶ ἐὰν διώκῃς, οὐ μὴ καταλάβῃς, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃς διαδράς.

¹¹ Ἔστι κοπιῶν καὶ πονῶν καὶ σπεύδων, καὶ τόσῳ μᾶλλον ὑστερεῖται. ¹² Ἔστι νωθρὸς καὶ προσδεόμενος ἀντιλήψεως, ὑστερῶν ἰσχύϊ, καὶ πτωχεῖα περισσεύει, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπέβλεψαν αὐτῷ εἰς ἀγαθὰ, καὶ ἀνώρθωσεν αὐτόν ἐκ ταπεινώσεως αὐτοῦ.

¹³ Καὶ ἀνύψωσε κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ πολλοί.

14 Ἀγαθὰ καὶ κακὰ, ζωὴ καὶ θάνατος, πτωχεῖα καὶ πλοῦτος παρὰ Κυρίου ἐστί.
17 Δόσις Κυρίου παραμένει εὐσεβέσι, καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα εὐδοωθήσεται.
18 Ἔστι πλουτῶν ἀπὸ προσοχῆς καὶ σφιγγίας αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἡ μερὶς τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
19 Ἐν τῷ εἰπεῖν αὐτὸν, εὖρον ἀνάπαυσιν, καὶ νῦν φάγωμαι ἐκ τῶν ἀγαθῶν μου, καὶ οὐκ οἶδε τίς καιρὸς παρελεύσεται, καὶ καταλείψει αὐτὰ ἑτέροις, καὶ ἀποθανεῖται. 20 Στῆθι ἐν διαθήκῃ σου καὶ ὁμίλει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ σου παλαιώθητι. 21 Μὴ θαύμαζε ἐν ἔργοις ἀμαρτωλοῦ, πιστεψε τῷ Κυρίῳ καὶ ἔμμενε τῷ πόνῳ σου· ὅτι κοῦφον ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου διὰ τάχους ἐξάπινα πλουτίσαι πένητα.
22 Εὐλογία Κυρίου ἐν μισθῷ εὐσεβοῦς, καὶ ἐν ὥρᾳ ταχυνῆ ἀναθάλλει εὐλογίαν αὐτοῦ.
23 Μὴ εἴπης, τίς ἐστί μου χρεῖα; καὶ τίνα ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται μου τὰ ἀγαθὰ; 24 Μὴ εἴπης, αὐτάρκη μοι ἐστί, καὶ τί ἀπὸ τοῦ νῦν κακωθήσομαι; 25 Ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῶν ἀμνησία κακῶν, καὶ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν οὐ μνησθήσεται ἀγαθῶν· 26 ὅτι κοῦφον ἔναντι Κυρίου ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς ἀποδοῦναι ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. 27 Κάκωσις ὥρας ἐπιλησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς, καὶ ἐν συντελείᾳ ἀνθρώπου ἀποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ. 28 Πρὸ τελευτῆς μὴ μακάριζε μηδένα, καὶ ἐν τέκνοις αὐτῷ γνωσθήσεται ἀνὴρ.

29 Μὴ πάντα ἄνθρωπον εἴσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου, πολλὰ γὰρ τὰ ἔνεδρα τοῦ δολίου.

30 Πέρδιξ θηρευτῆς ἐν καρτάλλῳ, οὕτως καρδία ὑπερηφάνου, καὶ ὡς ὁ κατάσκοπος ἐπιβλέπει πτώσιν. 31 Τὰ γὰρ ἀγαθὰ εἰς κακὰ μεταστρέφων ἐνεδρεύει, καὶ ἐν τοῖς αἰρετοῖς ἐπιθήσει μῶμον. 32 Ἀπὸ σπινθήρος πυρὸς πληθύνεται ἀνθρακία, καὶ ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς εἰς αἷμα ἐνεδρεύει. 33 Πρόσεχε ἀπὸ κακούργου, πονηρὰ γὰρ τεκταίνει, μήποτε μῶμον εἰς τὸν αἰῶνα δῶ σοι. 34 Ἐνοίκισον ἀλλότριον, καὶ διαστρέψει σε ἐν ταραχαῖς, καὶ ἀπαλλοτριώσει σε τῶν ἰδίων σου.

12

1 Ἐὰν εὖ ποιῆς, γνῶθι τίني ποιεῖς, καὶ ἔσται χάρις τοῖς ἀγαθοῖς σου. 2 Εὐποίησον εὐσεβεῖ, καὶ εὐρήσεις ἀνταπόδομα, καὶ εἰ μὴ παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ παρὰ ὑψίστου. 3 Οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ τῷ ἐνελεχίζοντι εἰς κακὰ, καὶ τῷ ἐλεημοσύνην μὴ χαριζομένῳ. 4 Δὸς τῷ εὐσεβεῖ, καὶ μὴ ἀντιλάβη τοῦ ἀμαρτωλοῦ. 5 Εὐποίησον τῷ ταπεινῷ, καὶ μὴ δῶς ἀσεβεῖ· ἐμπόδισον τοὺς ἄρτους αὐτοῦ, καὶ μὴ δῶς αὐτῷ ἵνα μὴ ἐν αὐτοῖς σε δυναστεύσῃ· διπλάσια γὰρ κακὰ εὐρήσεις ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς οἷς ἂν ποιήσης αὐτῷ. 6 Ὅτι καὶ ὁ ὑψιστος ἐμίσησεν ἀμαρτωλούς, καὶ τοῖς ἀσεβέσιν ἀποδώσει ἐκδίκησιν.

7 Δὸς τῷ ἀγαθῷ, καὶ μὴ ἀντιλάβη τοῦ ἀμαρτωλοῦ. 8 Οὐκ ἐκδικηθησεται ἐν ἀγαθοῖς ὁ φίλος, καὶ οὐ κρυβήσεται ἐν κακοῖς ὁ ἐχθρός. 9 Ἐν ἀγαθοῖς ἀνδρὸς οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν

λύπη, καὶ ἐν τοῖς κακοῖς αὐτοῦ καὶ ὁ φίλος διαχωρισθήσεται. ¹⁰ Μὴ πιστεύσης τῷ ἐχθρῷ σου εἰς τὸν αἰῶνα· ὡς γὰρ ὁ χαλκὸς ἰοῦται, οὕτως ἡ πονηρία αὐτοῦ. ¹¹ Καὶ ἐὰν ταπεινωθῇ καὶ πορεύηται συγκεκυφῶς, ἐπίστησον τὴν ψυχὴν σου καὶ φύλαξαι ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔση αὐτῷ ὡς ἐκμεμαχῶς ἔσοπτρον, καὶ γνώση ὅτι οὐκ εἰς τέλος κατίωσε. ¹² Μὴ στήσης αὐτὸν παρὰ σεαυτὸν, μὴ ἀνατρέψας σε στῆ ἐπὶ τὸν τόπον σου· μὴ καθίσης αὐτὸν ἐκ δεξιῶν σου, μήποτε ζητήσῃ τὴν καθέδραν σου, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ ἐπιγνώσῃ τοὺς λόγους μου, καὶ ἐπὶ τῶν ῥημάτων μου κατανυγήσῃ.

¹³ Τίς ἐλεήσει ἐπαιδὸν ὀφίοδηκτον, καὶ πάντας τοὺς προσάγοντας θηρίοις; ¹⁴ Οὕτως τὸν προσπορεύομενον ἀνδρὶ ἀμαρτωλῷ καὶ συμφυρόμενον ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ. ¹⁵ Ὡραν μετὰ σοῦ διαμενεῖ, καὶ ἐὰν ἐκκλίνης, οὐ μὴ καρτερήσῃ. ¹⁶ Καὶ ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ γλυκανεῖ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ βουλεύσεται ἀνατρέψαι σε εἰς βόθρον· ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ δακρύσει ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἐὰν εὖρη καιρὸν, οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀφ' αἵματος. ¹⁷ Κακὰ ἂν ὑπαντήσῃ σοι, εὐρήσεις αὐτὸν ἐκεῖ πρότερόν σου, καὶ ὡς βοηθῶν ὑποσχάσει πτέρναν σου. ¹⁸ Κινήσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπικροτήσῃ ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ πολλὰ διαψιθυρίσει, καὶ ἀλλοιώσει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

13

¹ Ὁ ἀπτομενος πίσεως μολυνθήσεται, καὶ

ὁ κοινωνῶν ὑπερηφάνῳ ὁμοιωθήσεται αὐτῷ.
2 Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρης, καὶ ἰσχυροτέρῳ σου
καὶ πλουσιωτέρῳ μὴ κοινωνῶναι· τί κοινωνήσῃ
χύτρα πρὸς λέβητα; αὕτη προσκρούσει, καὶ
αὕτη συντριβήσεται.

3 Πλούσιος ἠδίκησε, καὶ αὐτὸς
προσενεβριμήσατο· πτωχὸς ἠδίκηται, καὶ
αὐτὸς προσδεθήσεται. 4 Ἐὰν χρησιμεύσης,
ἐργάται ἐν σοί· καὶ ἐὰν ὑστερήσης,
καταλείψει σε. 5 Ἐὰν ἔχης, συμβιώσεταιί
σοι, καὶ ἀποκενώσει σε, καὶ αὐτὸς οὐ πονέσει.
6 Χρείαν ἔσχηκέ σου, καὶ ἀποπλανήσει σε, καὶ
προσγελάσεταιί σοι, καὶ δώσει σοι ἐλπίδα·
λαλήσει σοι καλὰ, καὶ ἐρεῖ, τίς ἡ χρεία σου;
7 Καὶ αἰσχυνεῖ σε ἐν τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ, ἕως
οὗ ἀποκενώσῃ σε δις ἢ τρίς, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ
καταμωκήσεταιί σου· μετὰ ταῦτα ὄψεταιί σε,
καὶ καταλείψει σε, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
κινήσει ἐπὶ σοί. 8 Πρόσεχε μὴ ἀποπλανηθῆς,
καὶ μὴ ταπεινωθῆς ἐν εὐφροσύνῃ σου.

9 Προσκαλεσαμένου σε δυνάστου,
ὑποχωρῶν γίνου, καὶ τόσῳ μᾶλλον
προσκαλέσεταιί σε. 10 Μὴ ἔμπιπτε ἵνα μὴ
ἀπωσθῆς, καὶ μὴ μακρὰν ἀφιστῶ ἵνα μὴ
ἐπιλησθῆς. 11 Μὴ ἔπεχε εἰσηγορεῖσθαι μετ'
αὐτοῦ, καὶ μὴ πίστευε τοῖς πλείοσι λόγοις
αὐτοῦ· ἐκ πολλῆς γὰρ λαλιᾶς πειράσει σε, καὶ
ὡς προσγελῶν ἐξετάσει. 12 Ἀνελεήμων ὁ μὴ
συντηρῶν λόγους, καὶ οὐ μὴ φείσῃται περὶ
κακώσεως καὶ δεσμῶν. 13 Συντήρησον καὶ
πρόσεχε σφοδρῶς, ὅτι μετὰ τῆς πτώσεώς σου

περιπατεῖς.

¹⁵ Πᾶν ζῶον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον αὐτῷ, καὶ πᾶς ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ. ¹⁶ Πᾶσα σὰρξ κατὰ γένος συνάγεται, καὶ τῷ ὁμοίῳ αὐτοῦ προσκολληθήσεται ἀνὴρ. ¹⁷ Τί κοινωνήσει λύκος ἀμνῷ; οὕτως ἁμαρτωλὸς πρὸς εὐσεβῆ. ¹⁸ Τίς εἰρήνη ὑαίνη πρὸς κύνα; καὶ τίς εἰρήνη πλουσίῳ πρὸς πένητα; ¹⁹ Κυνήγια λεόντων ὄναγροι ἐν ἐρήμῳ, οὕτως νομαὶ πλουσίων πτωχοί. ²⁰ Βδέλυγμα ὑπερηφάνῳ ταπεινότης, οὕτως βδέλυγμα πλουσίῳ πτωχός.

²¹ Πλούσιος σαλευόμενος στηρίζεται ὑπὸ φίλων, ταπεινὸς δὲ πεσὼν προσαπωθεῖται ὑπὸ φίλων. ²² Πλουσίου σφαλέντος πολλοὶ ἀντιλήμφορες, ἐλάλησεν ἀπόρρητα καὶ ἐδικαίωσαν αὐτόν· ταπεινὸς ἔσφαλε καὶ προσεπετίμησαν αὐτῷ, ἐφθέγγατο σύνεσιν καὶ οὐκ ἐδόθη αὐτῷ τόπος. ²³ Πλούσιος ἐλάλησε καὶ πάντες ἐσίγησαν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ ἀνύψωσαν ἕως τῶν νεφελῶν· πτωχὸς ἐλάλησε, καὶ εἶπαν, τίς οὗτος; κἂν προσκόψη, προσανατρέψουσιν αὐτόν. ²⁴ Ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος ᾧ μὴ ἔστιν ἁμαρτία, καὶ πονηρὰ ἢ πτωχεία ἐν στόμασιν ἀσεβοῦς.

²⁵ Καρδία ἀνθρώπου ἄλλοιοῖ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἐὰν εἰς ἀγαθὰ ἐὰν τε εἰς κακά. ²⁶ Ἴχνος καρδίας ἐν ἀγαθοῖς πρόσωπον ἰλαρὸν, καὶ εὔρεσις παραβολῶν διαλογισμοὶ μετὰ κόπου.

14

¹ Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ὠλίσθησεν ἐν

στόματι αὐτοῦ, καὶ οὐ κατενύγη ἐν λύπῃ ἁμαρτίας. ² Μακάριος οὗ οὐ κατέγνω ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ὃς οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ.

³ Ἄνδρὶ μικρολόγῳ οὐ καλὸς ὁ πλοῦτος, καὶ ἀνθρώπῳ βασκάνῳ ἵνατί χρήματα; ⁴ Ὁ συνάγων ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, συνάγει ἄλλοις, καὶ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ τρυφήσουσιν ἕτεροι. ⁵ Ὁ πονηρὸς ἑαυτῷ, τίτι ἀγαθὸς ἔσται; καὶ οὐ μὴ εὐφρανθήσεται ἐν τοῖς χρήμασιν αὐτοῦ. ⁶ Τοῦ βασκαίνοντος ἑαυτὸν οὐκ ἔστι πονηρότερος, καὶ τοῦτο ἀνταπόδομα τῆς κακίας αὐτοῦ. ⁷ κἂν εὐποιῇ, ἐν λήθῃ ποιεῖ, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκφαίνει τὴν κακίαν αὐτοῦ. ⁸ Πονηρὸς ὁ βασκαίνων ὀφθαλμῷ, ἀποστρέφων πρόσωπον καὶ ὁ ὑπερορῶν ψυχάς. ⁹ Πλεονέκτου ὀφθαλμὸς οὐκ ἐμπίπλεται μερίδι, καὶ ἀδικία πονηρὰ ἀναξηρανεὶ ψυχὴν. ¹⁰ Ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερός ἐπ' ἄρτῳ, καὶ ἐλλιπὴς ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ.

¹¹ Τέκνον, καθὼς ἐὰν ἔχεις εὐποιεῖ σεαυτόν, καὶ προσφορὰς Κυρίῳ ἀξίως πρόσαγε. ¹² Μνήσθητι ὅτι θάνατος οὐ χρονιεῖ, καὶ διαθήκη ἄδου οὐχ ὑπεδείχθη σοι. ¹³ Πρὶν σε τελευτῆσαι εὐποιεῖ φίλῳ, καὶ κατὰ τὴν ἰσχύν σου ἔκτεινον καὶ δὸς αὐτῷ. ¹⁴ Μὴ ἀφυστερήσης ἀπὸ ἀγαθῆς ἡμέρας, καὶ μερὶς ἐπιθυμίας ἀγαθῆς μὴ σε παρελθάτω. ¹⁵ Οὐχὶ ἐτέρῳ καταλείψεις τοὺς πόνους σου, καὶ τοὺς κόπους σου εἰς διαίρεσιν κλήρου; ¹⁶ Δὸς

καὶ λάβε, καὶ ἀπάτησον τὴν ψυχὴν σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ἄδου ζητῆσαι τρυφήν.
 17 Πᾶσα σὰρξ ὡς ἱμάτιον παλαιοῦται, ἡ γὰρ διαθήκη ἀπ' αἰῶνος θανάτῳ ἀποθανῆ.
 18 Ὡς φύλλον θάλλον ἐπὶ δένδρου δασέος, τὰ μὲν καταβάλλει, ἄλλα δὲ φύει· οὕτως γενεὰ σαρκὸς καὶ αἵματος, ἡ μὲν τελευτᾷ, ἕτερα δὲ γεννᾶται. 19 Πᾶν ἔργον σηπόμενον ἐκλείπει, καὶ ὁ ἐργαζόμενος αὐτὸ μετ' αὐτοῦ ἀπελεύσεται.

20 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐν σοφίᾳ τελευτήσῃ, καὶ ὃς ἐν συνέσει αὐτοῦ διαλεχθήσεται.
 21 ὦ διανοούμενος τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτῆς νοηθήσεται. 22 Ἐξελθε ὀπίσω αὐτῆς ὡς ἰχνευτῆς, καὶ ἐν ταῖς εἰσόδοις αὐτῆς ἐνέδρευε.
 23 Ὁ παρακύπτων διὰ τῶν θυρίδων αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῶν θυρωμάτων αὐτῆς ἀκροάσεται.
 24 ὁ καταλύων σύνεγγυς τοῦ οἴκου αὐτῆς, καὶ πῆξει πάσσαλον ἐν τοῖς τοίχοις αὐτῆς.
 25 Στήσῃ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ κατὰ χεῖρας αὐτῆς, καὶ καταλύσει ἐν καταλύματι ἀγαθῶν.
 26 Θήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν τῇ σκέπῃ αὐτῆς, καὶ ὑπὸ τοὺς κλάδους αὐτῆς ἀύλισθήσεται.
 27 Σκεπασθήσεται ὑπ' αὐτῆς ἀπὸ καύματος, καὶ ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς καταλύσει.

15

1 Ὁ φοβούμενος Κύριον ποιήσει αὐτὸ, καὶ ὁ ἐγκρατῆς τοῦ νόμου καταλήψεται αὐτήν.
 2 καὶ ὑπαντήσεται αὐτῷ ὡς μήτηρ, καὶ ὡς γυνὴ παρθενίας προσδέξεται αὐτόν· 3 ψωμιεῖ

αὐτὸν ἄρτον συνέσεως, καὶ ὕδωρ σοφίας ποτίσει αὐτόν. ⁴ Στηριχθήσεται ἐπ' αὐτήν καὶ οὐ μὴ κλιθῆ, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐφέξει καὶ οὐ μὴ καταισχυνοθῆ. ⁵ Καὶ ὑψώσει αὐτὸν παρὰ τοὺς πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ἀνοίξει στόμα αὐτοῦ. ⁶ Εὐφροσύνην καὶ στέφανον ἀγαλλιάματος καὶ ὄνομα αἰώνιον κατακληρονομήσει. ⁷ Οὐ μὴ καταλήψονται αὐτήν ἄνθρωποι ἀσύνητοι, καὶ ἄνδρες ἁμαρτωλοὶ οὐ μὴ ἴδωσιν αὐτήν. ⁸ Μακρὰν ἔστιν ὑπερηφανίας, καὶ ἄνδρες ψεῦσται οὐ μὴ μνησθήσονται αὐτῆς.

⁹ Οὐχ ὠραῖος αἶνος ἐν στόματι ἁμαρτωλοῦ, ὅτι οὐ παρὰ Κυρίου ἀπεστάλη. ¹⁰ Ἐν γὰρ σοφία ρηθήσεται αἶνος, καὶ ὁ Κύριος εὐδοώσει αὐτόν. ¹¹ Μὴ εἶπης, ὅτι διὰ Κύριον ἀπέστην· ἃ γὰρ ἐμίσησεν, οὐ ποιήσεις. ¹² Μὴ εἶπης, ὅτι αὐτός με ἐπλάνησεν· οὐ γὰρ χρεῖαν ἔχει ἀνδρὸς ἁμαρτωλοῦ.

¹³ Πᾶν βδέλυγμα ἐμίσησε Κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἀγαπητὸν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. ¹⁴ Αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς ἐποίησεν ἄνθρωπον, καὶ ἀφῆκεν αὐτόν ἐν χειρὶ διαβουλίου αὐτοῦ. ¹⁵ Ἐὰν θέλῃς, συντηρήσεις ἐντολὰς, καὶ πίστιν ποιῆσαι εὐδοκίας. ¹⁶ Παρέθηκε σοι πῦρ καὶ ὕδωρ, οὗ ἂν θέλῃς ἐκτενεῖς τὴν χεῖρά σου. ¹⁷ Ἐναντι ἀνθρώπων ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, καὶ ὃ ἂν εὐδοκήσῃ δοθήσεται αὐτῷ. ¹⁸ Ὅτι πολλὴ σοφία τοῦ Κυρίου, ἰσχυρὸς ἐν δυναστείᾳ καὶ βλέπων τὰ πάντα. ¹⁹ Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν, καὶ αὐτὸς

ἐπιγνώσεται πᾶν ἔργον ἀνθρώπου. ²⁰ Καὶ οὐκ ἐνετείλατο οὐδενὶ ἀσεβεῖν, καὶ οὐκ ἔδωκεν ἄνεσιν οὐδενὶ ἁμαρτάνειν.

16

¹ Μὴ ἐπιθύμει τέκνων πλῆθος ἀχρήστων, μὴ εὐφραίνου ἐπὶ υἱοῖς ἀσεβέσιν. ² Ἐὰν πληθύνωσι, μὴ εὐφραίνου ἐπ' αὐτοῖς, εἰ μὴ ἔστι φόβος Κυρίου μετ' αὐτῶν. ³ Μὴ ἐμπιστεύσης τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ μὴ ἔπεχε ἐπὶ τὸν τόπον αὐτῶν· κρείσσω γὰρ εἷς ἢ χίλιοι, καὶ ἀποθανεῖν ἄτεκνον ἢ ἔχειν τέκνα ἀσεβῆ· ⁴ ἀπὸ γὰρ ἐνὸς συνετοῦ συνοικισθήσεται πόλις, φυλὴ δὲ ἀνόμων ἐρημωθήσεται. ⁵ Πολλὰ τοιαῦτα ἑώρακα ἐν ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἰσχυρότερα τούτων ἀκήκοε τὸ οὖς μου.

⁶ Ἐν συναγωγῇ ἁμαρτωλῶν ἐκκαυθήσεται πῦρ, καὶ ἐν ἔθνει ἀπειθεῖ ἐξεκαύθη ὀργή. ⁷ Οὐκ ἐξιλάσατο περὶ τῶν ἀρχαίων γιγάντων, οἱ ἀπέστησαν τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν. ⁸ Οὐκ ἐφείσατο περὶ τῆς παροικίας Λῶτ, οὐς ἐβδελύξατο διὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν. ⁹ Οὐκ ἠλέησεν ἔθνος ἀπωλείας, τοὺς ἐξηρμένους ἐν ἁμαρτίαις αὐτῶν. ¹⁰ καὶ οὕτως ἐξακοσίας χιλιάδας πεζῶν τοὺς ἐπισυναχθέντας ἐν σκληροκαρδίᾳ αὐτῶν. ¹¹ Κἂν ἦ εἷς σκληροτράχηλος, θαυμαστὸν, τοῦτο εἰ ἀθωωθήσεται, ἔλεος γὰρ καὶ ὀργὴ παρ' αὐτοῦ· δυνάστης ἐξιλασμῶν· καὶ ἐκχέων ὀργήν.

¹² Κατὰ τὸ πολὺ ἔλεος αὐτοῦ, οὕτως καὶ πολὺς ὁ ἔλεγχος αὐτοῦ· ἄνδρα κατὰ

τὰ ἔργα αὐτοῦ κρίνει. ¹³ Οὐκ ἐκφεύζεται ἐν ἀρπάγμασιν ἀμαρτωλὸς, καὶ οὐ μὴ καθυστερήσει ὑπομονὴν εὐσεβοῦς. ¹⁴ Πάση ἐλεημοσύνη ποιήσει τόπον, ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ εὐρήσει.

¹⁷ Μὴ εἴπῃς, ὅτι ἀπὸ Κυρίου κρυβήσομαι, μὴ ἐξ ὕψους τίς μου μνησθήσεται; ἐν λαῷ πλείονι οὐ μὴ μνησθῶ, τίς γὰρ ἡ ψυχὴ μου ἐν ἀμετρήτῳ κτίσει; ¹⁸ Ἴδου ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τοῦ Θεοῦ, ἄβυσσος καὶ γῆ σαλευθήσονται ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ. ¹⁹ ἅμα τὰ ὄρη καὶ τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ἐν τῷ ἐπιβλέψαι εἰς αὐτὰ, τρόμῳ συσσειούνται, ²⁰ καὶ ἐπ' αὐτοῖς οὐ διανοηθήσεται καρδία· καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τίς ἐνθυμηθήσεται; ²¹ Καὶ καταιγίς, ἣν οὐκ ὄψεται ἄνθρωπος, τὰ δὲ πλείονα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐν ἀποκρύφοις. ²² Ἔργα δικαιοσύνης τίς ἀναγγελεῖ, ἢ τίς ὑπομενεῖ; μακρὰν γὰρ ἡ διαθήκη. ²³ Ἐλαττούμενος καρδίᾳ διανοεῖται ταῦτα, καὶ ἄνῃρ ἄφρων καὶ πλανώμενος διανοεῖται μωρά.

²⁴ Ἄκουσόν μου, τέκνον, καὶ μάθε ἐπιστήμην, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων μου πρόσεχε τῇ καρδίᾳ σου. ²⁵ Ἐκφαίνω ἐν σταθμῷ παιδείαν, καὶ ἐν ἀκριβεῖ ἀπαγγέλλω ἐπιστήμην. ²⁶ Ἐν κρίσει Κυρίου τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἀπὸ ποιήσεως αὐτῶν διέστειλε μερίδας αὐτῶν. ²⁷ Ἐκόσμησεν εἰς αἰῶνα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν εἰς γενεὰς αὐτῶν· οὔτε ἐπέινασαν, οὔτε ἐκοπίασαν, καὶ οὐκ ἐξέλιπον

ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῶν. ²⁸ Ἐκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ οὐκ ἔθλιψε, καὶ ἕως αἰῶνος οὐκ ἀπειθήσουσι τοῦ ῥήματος αὐτοῦ. ²⁹ καὶ μετὰ ταῦτα Κύριος εἰς τὴν γῆν ἐπέβλεψε, καὶ ἐνέπλησεν αὐτὴν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ. ³⁰ Ψυχὴν παντὸς ζώου ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ εἰς αὐτὴν ἡ ἀποστροφή αὐτῶν.

17

¹ Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς ἄνθρωπον, καὶ πάλιν ἀπέστρεψεν αὐτὸν εἰς αὐτήν. ² Ἡμέρας ἀριθμοῦ καὶ καιρὸν ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν ἐπ’ αὐτῆς. ³ Καθ’ ἑαυτοὺς ἐνέδυσεν αὐτοὺς ἰσχὺν, καὶ κατ’ εἰκόνα αὐτοῦ ἐποίησεν αὐτούς. ⁴ Καὶ ἔθηκε τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ πάσης σαρκός, καὶ κατακυριεύειν θηρίων καὶ πετεινῶν. ⁶ Διαβούλιον καὶ γλώσσαν καὶ ὀφθαλμοὺς, ὦτα καὶ καρδίαν ἔδωκε διανοεῖσθαι αὐτοῖς. ⁷ Ἐπιστήμην συνέσεως ἐνέπλησεν αὐτοὺς, καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ ὑπέδειξεν αὐτοῖς. ⁸ Ἔθηκε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν, δεῖξαι αὐτοῖς τὸ μεγαλεῖον τῶν ἔργων αὐτοῦ. ¹⁰ καὶ ὄνομα ἀγιασμοῦ αἰνέσουσιν, ἵνα διηγῶνται τὰ μεγαλεῖα τῶν ἔργων αὐτοῦ.

¹¹ Προσέθηκεν αὐτοῖς ἐπιστήμην, καὶ νόμον ζωῆς ἐκλήροδότησεν αὐτοῖς. ¹² Διαθήκην αἰῶνος ἔστησε μετ’ αὐτῶν, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ ὑπέδειξεν αὐτοῖς. ¹³ Μεγαλεῖον δόξης εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, καὶ δόξαν φωνῆς αὐτῶν ἤκουσε τὸ οὖς αὐτῶν. ¹⁴ Καὶ εἶπεν

αὐτοῖς, προσέχετε ἀπὸ παντὸς ἀδίκου· καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς ἑκάστῳ περὶ τοῦ πλησίον.
¹⁵ Αἱ ὁδοὶ αὐτῶν ἐναντίον αὐτοῦ διαπαντὸς, οὐ κρυβήσονται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.
¹⁷ Ἐκάστῳ ἔθνει κατέστησεν ἡγούμενον, καὶ μερὶς Κυρίου Ἰσραήλ ἐστίν. ¹⁹ Ἄπαντα τὰ ἔργα αὐτῶν ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐνδελεχεῖς ἐπὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. ²⁰ Οὐκ ἐκρύβησαν αἱ ἀδικίαι αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν ἐναντι Κυρίου.

²² Ἐλεημοσύνη ἀνδρὸς ὡς σφραγὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ χάριν ἀνθρώπου ὡς κόρην συντηρήσει. ²³ Μετὰ ταῦτα ἐξαναστήσεται καὶ ἀνταποδώσει αὐτοῖς, καὶ τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἀποδώσει. ²⁴ Πλὴν μετανοοῦσιν ἔδωκεν ἐπάνοδον, καὶ παρεκάλεσεν ἐκλείποντας ὑπομονήν.

²⁵ Ἐπίστρεφε ἐπὶ Κύριον καὶ ἀπόλειπε ἁμαρτίας, δεήθητι κατὰ πρόσωπον καὶ σμίκρυνον πρόσκομμα. ²⁶ Ἐπάναγε ἐπὶ ὑψιστον, καὶ ἀπόστρεφε ἀπὸ ἀδικίας, καὶ σφόδρα μίσησον βδέλυγμα. ²⁷ Ὑψίστῳ τίς αἰνέσει ἐν ἄδου; ἀντὶ ζώντων καὶ ζώντων καὶ διδόντων ἀνθομολόγησιν. ²⁸ Ἀπὸ νεκροῦ ὡς μηδὲ ὄντος ἀπόλλυται ἐξομολόγησις· ζῶν καὶ ὑγιῆς αἰνέσει τὸν Κύριον. ²⁹ Ὡς μεγάλη ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ Κυρίου, καὶ ἐξίλασμός τοῖς ἐπιστρέφουσιν ἐπ' αὐτόν. ³⁰ οὐ γὰρ δύναται πάντα εἶναι ἐν ἀνθρώποις, ὅτι οὐκ ἀθάνατος υἱὸς ἀνθρώπου.

31 Τί φωτεινότερον ἡλίου; καὶ τοῦτο ἐκλείπει, καὶ πονηρὸς ἐνθυμηθήσεται σάρκα καὶ αἷμα. 32 Δύναμιν ὕψους οὐρανοῦ αὐτὸς ἐπισκέπτεται, καὶ οἱ ἄνθρωποι πάντες γῆ καὶ σποδός.

18

1 Ὁ ζῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἔκτισε τὰ πάντα κοινῆ. 2 Κύριος μόνος δικαιοθήσεται. 4 Οὐθενὶ ἐξεποίησεν ἐξαγγεῖλαι τὰ ἔργα αὐτοῦ· καὶ τίς ἐξιχνιάσει τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ; 5 Κράτος μεγαλωσύνης αὐτοῦ τίς ἐξαριθμήσεται; καὶ τίς προσθήσει ἐκδιηγῆσασθαι τὰ ἐλέη αὐτοῦ;

6 Οὐκ ἔστιν ἐλαττώσαι οὐδὲ προσθεῖναι, καὶ οὐκ ἔστιν ἐξιχνιάσαι τὰ θαυμάσια τοῦ Κυρίου. 7 Ὅταν συντελέσῃ ἄνθρωπος τότε ἄρχεται, καὶ ὅταν παύσῃται τότε ἀπορηθήσεται. 8 Τί ἄνθρωπος, καὶ τί ἡ χρῆσις αὐτοῦ; τί τὸ ἀγαθὸν αὐτοῦ, καὶ τί τὸ κακὸν αὐτοῦ; 9 Ἀριθμὸς ἡμερῶν ἀνθρώπου πολλὰ ἔτη ἑκατόν. 10 Ὡς σταγῶν ὕδατος ἀπὸ θαλάσσης καὶ ψῆφος ἄμμου, οὕτως ὀλίγα ἔτη ἐν ἡμέρᾳ αἰῶνος. 11 Διὰ τοῦτο ἐμακροθύμησε Κύριος ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐξέχεεν ἐπ' αὐτοὺς τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 12 Εἶδε καὶ ἐπέγνω τὴν καταστροφὴν αὐτῶν ὅτι πονηρὰ, διὰ τοῦτο ἐπλήθυνε τὸν ἐξιλασμόν αὐτοῦ. 13 Ἐλεος ἀνθρώπου ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἔλεος δὲ Κυρίου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, ἐλέγχων καὶ παιδεύων καὶ διδάσκων καὶ ἐπιστρέφων ὡς ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ.

14 Τοὺς ἐκδεχομένους παιδεΐαν ἐλεεῖ, καὶ τοὺς κατασπεύδοντας ἐπὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ.

15 Τέκνον, ἐν ἀγαθοῖς μὴ δῶς μῶμον, καὶ ἐν πάσῃ δόσει λύπην λόγων. 16 Οὐχὶ καύσωνα ἀναπαύσει δρόσος; οὕτως κρείσσω λόγος ἢ δόσις. 17 Οὐκ ἰδοὺ λόγος ὑπὲρ δόμα ἀγαθόν; καὶ ἀμφότερα παρὰ ἀνδρὶ κεχαριτωμένῳ. 18 Μωρὸς ἀχαρίστως ὄνειδιεῖ, καὶ δόσις βασκάνου ἐκτῆκει ὀφθαλμούς. 19 Πρινὴ λαλήσαι μάνθανε, καὶ πρὸ ἀρρώστιας θεραπεύου. 20 Πρὸ κρίσεως ἐξέταζε σεαυτόν, καὶ ἐν ὥρᾳ ἐπισκοπῆς εὐρήσεις ἐξιλασμόν. 21 Πρὶν ἀρρώστῆσαι σε ταπεινώθητι, καὶ ἐν καιρῷ ἀμαρτημάτων δεῖξον ἐπιστροφήν.

22 Μὴ ἐμποδισθῆς τοῦ ἀποδοῦναι εὐχὴν εὐκαίρως, καὶ μὴ μείνης ἕως θανάτου δικαιοθῆναι. 23 Πρὶν εὕξασθαι ἐτοίμασον σεαυτόν, καὶ μὴ γίνου ὡς ἄνθρωπος πειράζων τὸν Κύριον. 24 Μνήσθητι θυμοῦ ἐν ἡμέραις τελευτῆς, καὶ καιρὸν ἐκδικήσεως ἐν ἀποστροφῇ προσώπου. 25 Μνήσθητι καιρὸν λιμοῦ ἐν καιρῷ πλησμονῆς, πτωχεῖαν καὶ ἔνδειαν ἐν ἡμέραις πλούτου. 26 Ἀπὸ πρῶθεν ἕως ἐσπέρας μεταβάλλει καιρὸς, καὶ πάντα ἐστὶ ταχινὰ ἐναντι Κυρίου.

27 Ἄνθρωπος σοφὸς ἐν παντὶ εὐλαβηθήσεται, καὶ ἐν ἡμέραις ἀμαρτιῶν προσέξει ἀπὸ πλημμελείας. 28 πᾶς συνετὸς ἔγνω σοφίαν, καὶ τῷ εὐρόντι αὐτὴν δώσει ἐξομολόγησιν. 29 Συνετοὶ ἐν λόγοις καὶ αὐτοὶ ἐσοφίσαντο, καὶ ἀνώμβρησαν παροιμίας ἀκριβεῖς.

ἘΓΚΡΑΤΕΙΑ ΨΥΧΗΣ.

³⁰ Ὅπισω τῶν ἐπιθυμιῶν σου μὴ πορεύου, καὶ ἀπὸ τῶν ὀρέξεών σου κωλύου. ³¹ Ἐὰν χορηγήσης τῇ ψυχῇ σου εὐδοκίαν ἐπιθυμίας, ποιήσει σε ἐπίχαρμα τῶν ἐχθρῶν σου. ³² Μὴ εὐφραίνου ἐπὶ πολλῇ τρυφῇ, μηδὲ προσδεθῆς συμβολῇ αὐτῆς. ³³ Μὴ γίνου πτωχὸς συμβολοκοπῶν ἐκ δανεισμοῦ, καὶ οὐδέν σοι ἐστὶν ἐν μαρσυπείῳ.

19

¹ Ἐργάτης μέθυσος οὐ πλουτισθήσεται, ὁ ἐξουθενῶν τὰ ὀλίγα κατὰ μικρὸν πεσεῖται.

² Οἶνος καὶ γυναῖκες ἀποστήσουσι συνετοῦς, καὶ ὁ κολλῶμενος πόρναις τολμηρότερος ἔσται.

³ Σήτες καὶ σκώληκες κληρονομήσουσιν αὐτόν, καὶ ψυχὴ τολμηρὰ ἐξαρθήσεται.

⁴ Ὁ ταχὺ ἐμπιστεύων, κοῦφος καρδίᾳ, καὶ ὁ ἁμαρτάνων εἰς ψυχὴν αὐτοῦ πλημμελήσει.

⁵ Ὁ εὐφραινόμενος καρδίᾳ καταγνωσθήσεται,

⁶ καὶ ὁ μισῶν λαλιὰν ἐλαττονοῦται κακίᾳ.

⁷ Μηδέποτε δευτερώσης λόγον, καὶ οὐθέν σοι οὐ μὴ ἐλαττωνωθῇ. ⁸ Ἐν φίλῳ καὶ ἐν ἐχθρῷ μὴ διηγοῦ, καὶ εἰ μὴ ἐστὶ σοι ἁμαρτία, μὴ ἀποκάλυπτε. ⁹ Ἀκήκοε γάρ σου καὶ ἐφυλάξατό σε, καὶ ἐν καιρῷ μισήσει σε. ¹⁰ Ἀκήκοας λόγον; συναποθανέτω σοι, θάρσει, οὐ μὴ σε ῥήξει.

¹¹ Ἀπὸ προσώπου λόγου ὠδινῆσει μωρὸς, ὡς ἀπὸ προσώπου βρέφους ἢ τίκτουςα. ¹² Βέλος πεπηγὸς ἐν μηρῷ σαρκὸς, οὕτως λόγος ἐν κοιλίᾳ μωροῦ. ¹³ Ἐλεγξον φίλον, μήποτε οὐκ

ἐποίησε, καὶ εἴ τι ἐποίησε, μήποτε προσθῆ.
14 Ἐλεγξον τὸν φίλον, μήποτε οὐκ εἶπε, καὶ εἰ
εἶρηκεν, ἵνα μὴ δευτερώσῃ. 15 Ἐλεγξον φίλον,
πολλάκις γὰρ γίνεται διαβολή, καὶ μὴ παντὶ
λόγῳ πίστευε.

16 Ἔστιν ὀλισθαίνων καὶ οὐκ ἀπὸ ψυχῆς· καὶ
τίς οὐχ ἡμάρτησεν ἐν τῇ γλώσσει αὐτοῦ;

17 Ἐλεγξον τὸν πλησίον σου πρινη
ἀπειλῆσαι, καὶ δὸς τόπον νόμῳ ὑψίστου.
20 Πᾶσα σοφία φόβος Κυρίου, καὶ ἐν πάσῃ
σοφία ποίησις νόμου. 22 Καὶ οὐκ ἔστι
σοφία πονηρίας ἐπιστήμη, καὶ οὐκ ἔστιν,
ὅπου βουλή ἀμαρτωλῶν, φρόνησις. 23 Ἔστι
πονηρία καὶ αὕτη βδέλυγμα, καὶ ἔστιν ἄφρων
ἐλαττούμενος σοφία.

24 Κρείττων ἠττώμενος ἐν συνέσει ἔμφοβος,
ἢ περισσεύων ἐν φρονήσει καὶ παραβαίνων
νόμον. 25 Ἔστι πανουργία ἀκριβῆς καὶ
αὕτη ἄδικος, καὶ ἔστι διαστρέφων χάριν
τοῦ ἐκφᾶναι κρίμα. 26 Ἔστι πονηρευόμενος
συγκεκυφῶς μελανία, καὶ τὰ ἐντὸς αὐτοῦ
πλήρης δόλου. 27 Συγκύφων πρόσωπον
καὶ ἕτεροκωφῶν, ὅπου οὐκ ἐπεγνώσθη,
προφθάσει σε. 28 Καὶ ἐὰν ὑπὸ ἐλαττώματος
ἰσχύος κωλυθῆ ἀμαρτεῖν, ἐὰν εὖρη καιρὸν,
κακοποιήσει. 29 Ἀπὸ ὀράσεως ἐπιγνωσθήσεται
ἀνὴρ, καὶ ἀπὸ ἀπαντήσεως προσώπου
ἐπιγνωσθήσεται νοήμων. 30 Στολισμὸς
ἀνδρὸς καὶ γέλως ὀδόντων καὶ βήματα
ἀνθρώπου ἀναγγέλλει τὰ περὶ αὐτοῦ.

20

¹ Ἔστιν ἔλεγχος ὃς οὐκ ἔστιν ὠραῖος, καὶ ἔστι σιωπῶν καὶ αὐτὸς φρόνιμος.

² Ὡς καλὸν ἐλέγξει ἢ θυμοῦσθαι, ³ καὶ ὁ ἀνθομολογούμενος ἀπὸ ἐλαττώσεως κωλυθήσεται. ⁴ Ἐπιθυμία εὐνούχου ἀποπαρθενῶσαι νεανίδα, οὕτως ὁ ποιῶν ἐν βία κρίματα.

⁵ Ἔστι σιωπῶν εὐρισκόμενος σοφὸς, καὶ ἔστι μισητὸς ἀπὸ πολλῆς λαλιᾶς. ⁶ Ἔστι σιωπῶν, οὐ γὰρ ἔχει ἀπόκρισιν, καὶ ἔστι σιωπῶν εἰδὼς καιρόν. ⁷ Ἄνθρωπος σοφὸς σιγήσει ἕως καιροῦ, ὁ δὲ λαπιστῆς καὶ ἄφρων ὑπερβήσεται καιρόν. ⁸ Ὁ πλεονάζων λόγῳ βδελυχθήσεται, καὶ ὁ ἐνεξουσιαζόμενος μισηθήσεται. ⁹ Ἔστιν εὐοδία ἐν κακοῖς ἀνδρί, καὶ ἔστιν εὐρεμα εἰς ἐλάττωσιν. ¹⁰ Ἔστι δόσις ἢ οὐ λυσιτελήσει σοι, καὶ ἔστι δόσις ἧς τὸ ἀνταπόδομα διπλοῦν. ¹¹ Ἔστιν ἐλάττωσις ἕνεκεν δόξης, καὶ ἔστιν ὃς ἀπὸ ταπεινώσεως ἦρε κεφαλὴν. ¹² Ἔστιν ἀγοράζων πολλὰ ὀλίγου, καὶ ἀποτιννύων αὐτὰ ἑπταπλάσιον.

¹³ Ὁ σοφὸς ἐν λόγῳ ἑαυτὸν προσφιλῆ ποιήσει, χάριτες δὲ μωρῶν ἐκχυθήσονται. ¹⁴ Δόσις ἄφρονος οὐ λυσιτελήσει σοι, οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀνθ' ἐνὸς πολλοί. ¹⁵ Ὀλίγα δώσει καὶ πολλὰ ὀνειδίσει, καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς κήρυξ· σήμερον δανειεῖ καὶ αὔριον ἀπαιτήσει· μισητὸς ἄνθρωπος ὁ τοιοῦτος. ¹⁶ Μωρὸς ἐρεῖ, οὐχ ὑπάρχει μοι φίλος, καὶ οὐκ ἔστι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς μου·

οὶ ἔσθοντες τὸν ἄρτον μου, φαῦλοι γλώσση.
 17 Ποσάκις, καὶ ὅσοι καταγελάσονται αὐτοῦ;

18 Ὀλίσθημα ἀπὸ ἐδάφους μᾶλλον ἢ ἀπὸ γλώσσης, οὕτως πτώσις κακῶν κατὰ σπουδὴν ἦξει. 19 Ἄνθρωπος ἄχαρις, μῦθος ἄκαιρος, ἐν στόματι ἀπαιδευτῶν ἐνδελεχισθήσεται.

20 Ἀπὸ στόματος μωροῦ ἀποδοκιμασθήσεται παραβολή, οὐ γὰρ μὴ εἶπη αὐτὴν ἐν καιρῷ αὐτῆς. 21 Ἔστι κωλυόμενος ἀμαρτάνειν ἀπὸ ἐνδεΐας, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ οὐ κατανουγῆσεται.

22 Ἔστιν ἀπολλύων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ δι' αἰσχύνην, καὶ ἀπὸ ἄφρονος προσώπου ἀπολεῖ αὐτὴν. 23 Ἔστι χάριν αἰσχύνης ἐπαγγελλούμενος φίλῳ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν ἐχθρὸν δωρεάν. 24 Μῶμος πονηρὸς ἐν ἀνθρώπῳ ψεῦδος, ἐν στόματι ἀπαιδευτῶν ἐνδελεχισθήσεται.

25 Αἰρετὸν κλέπτῃς, ἢ ὁ ἐνδελεχίζων ψεύδει, ἀμφοτέροι δὲ ἀπώλειαν κληρονομήσουσιν. 26 ἦθος ἀνθρώπου ψευδοῦς ἀτιμία, καὶ ἡ αἰσχύνη αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐνδελεχῶς.

25 Αἰρετὸν κλέπτῃς, ἢ ὁ ἐνδελεχίζων ψεύδει, ἀμφοτέροι δὲ ἀπώλειαν κληρονομήσουσιν.

26 ἦθος ἀνθρώπου ψευδοῦς ἀτιμία, καὶ ἡ αἰσχύνη αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐνδελεχῶς.

ΛΟΓΟΙ ΠΑΡΑΒΟΛΩΝ.

27 Ὁ σοφὸς ἐν λόγοις προάξει ἑαυτὸν, καὶ ἄνθρωπος φρόνιμος ἀρέσει μεγιστᾶσιν.

28 Ὁ ἐργαζόμενος γῆν ἀνυψώσει θημωνίαν αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀρέσκων μεγιστᾶσιν ἐξιλάσεται ἀδικίαν. 29 Ἐνία καὶ δῶρα ἀποτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς σοφῶν, καὶ ὡς φιμὸς ἐν στόματι ἀποτρέπει ἔλεγμούς.

30 Σοφία κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανῆς, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις;

31 Κρείσων ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν

μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ.

21

¹ Τέκνον, ἡμαρτες; μὴ προσθῆς μηκέτι, καὶ περὶ τῶν προτέρων σου δεθήθῃτι.

² Ὡς ἀπὸ προσώπου ὄφεως, φεῦγε ἀπὸ ἀμαρτίας, ἐὰν γὰρ προσέλθῃς, δήξεταιί σε· ὀδόντες λέοντος οἱ ὀδόντες αὐτῆς, ἀναιροῦντες ψυχὰς ἀνθρώπων. ³ Ὡς ῥομφαία δίστομος πᾶσα ἀνομία, τῇ πληγῇ αὐτῆς οὐκ ἔστιν ἴασις.

⁴ Καταπληγμὸς καὶ ὕβρις ἐρημώσουσι πλοῦτον, οὕτως οἶκος ὑπερηφάνου ἐρημωθήσεται. ⁵ Δέησις πτωχοῦ ἐκ στόματος ἕως ὠτίων αὐτοῦ, καὶ τὸ κρίμα αὐτοῦ κατὰ σπουδὴν ἔρχεται.

⁶ Μισῶν ἐλεγμὸν, ἐν ἴχνει ἀμαρτωλοῦ, καὶ ὁ φοβούμενος Κύριον ἐπιστρέψει ἐν καρδίᾳ.

⁷ Γνωστὸς μακρόθεν ὁ δυνατὸς ἐν γλώσσει, ὁ δὲ νοήμων οἶδεν ἐν τῷ ὀλισθαίνειν αὐτόν. ⁸ Ὁ οἰκοδομῶν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐν χρήμασιν ἀλλοτρίοις, ὡς ὁ συνάγων αὐτοῦ τοὺς λίθους εἰς χειμῶνα.

⁹ Στυππεῖον συνηγμένον συναγωγή ἀνόμων, καὶ ἡ συντέλεια αὐτῶν φλόξ πυρός. ¹⁰ Ὁδὸς ἀμαρτωλῶν ὠμαλισμένη ἐκ λίθων, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ αὐτῆς βόθρος ἄδου. ¹¹ Ὁ φύλασσων νόμον κατακρατεῖ τοῦ ἐννοήματος αὐτοῦ, καὶ συντέλεια τοῦ φόβου Κυρίου σοφία.

¹² Οὐ παιδευθήσεται ὃς οὐκ ἔστι πανοῦργος· ἔστι πανουργία πληθύνουσα πικρίαν. ¹³ Γνώσις σοφοῦ ὡς

κατακλυσμός πληθυνθήσεται, καὶ ἡ βουλὴ αὐτοῦ ὡς πηγὴ ζωῆς. ¹⁴ Ἐγκατα μωροῦ ὡς ἀγγεῖον συντετριμμένον, καὶ πᾶσαν γνῶσιν οὐ κρατήσει.

¹⁵ Λόγον σοφὸν ἐὰν ἀκούσῃ ἐπιστήμων, αἰνέσει αὐτὸν, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσθήσει· ἤκουσεν ὁ σπαταλῶν καὶ ἀπήρεσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὸν ὀπίσω τοῦ νώτου αὐτοῦ. ¹⁶ Ἐξήγησις μωροῦ ὡς ἐν ὁδῷ φορτίου, ἐπὶ δὲ χεῖλους συνετοῦ εὐρεθήσεται χάρις. ¹⁷ Στόμα φρονίμου ζητηθήσεται ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ διανοηθήσεται ἐν καρδίᾳ. ¹⁸ Ὡς οἶκος ἠφανισμένος οὕτως μωρῷ σοφία· καὶ γνῶσις ἀσυνέτου, ἀδιεξέταστοι λόγοι. ¹⁹ Πέδαι ἐν ποσὶν ἀνόητοις παιδεῖα, καὶ ὡς χειροπέδαι ἐπὶ χειρὸς δεξιᾶς. ²⁰ Μωρὸς ἐν γέλωτι ἀνυψοῖ φωνὴν αὐτοῦ, ἀνὴρ δὲ πανοῦργος μόλις ἠσυχῆ μειδιάσει. ²¹ Ὡς κόσμος χρυσοῦ φρονίμῳ παιδεῖα, καὶ ὡς χλιδῶν ἐπὶ βραχίονι δεξιῷ.

²² Ποὺς μωροῦ ταχὺς εἰς οἰκίαν, ἄνθρωπος δὲ πολὺπειρος αἰσχυνθήσεται ἀπὸ προσώπου. ²³ Ἄφρων ἀπὸ θύρας παρακύπτει εἰς οἰκίαν, ἀνὴρ δὲ πεπαιδευμένος ἔξω στήσεται. ²⁴ Ἀπαιδευσία ἀνθρώπου ἀκροᾶσθαι παρὰ θύραν, ὁ δὲ φρόνιμος βαρυνθήσεται ἀτιμίᾳ. ²⁵ Χεῖλη ἀλλοτρίων ἐν τούτοις βαρυνθήσεται, λόγοι δὲ φρονίμων ἐν ζυγῷ σταθήσονται. ²⁶ Ἐν στόματι μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν, καρδία δὲ σοφῶν στόμα αὐτῶν. ²⁷ Ἐν τῷ καταρᾶσθαι ἀσεβῆ τὸν Σατανᾶν, αὐτὸς καταρᾶται τὴν

ἐαυτοῦ ψυχὴν.

²⁸ Μολύνει τὴν ἐαυτοῦ ψυχὴν ὁ ψιθυρίζων, καὶ ἐν παροικήσει μισηθήσεται.

22

¹ Λίθῳ ἠρδαλωμένῳ συνεβλήθη ὀκνηρὸς, καὶ πᾶς ἐκσυριεῖ ἐπὶ τῇ ἀτιμίᾳ αὐτοῦ.

² Βολβίτῳ κοπρίων συνεβλήθη ὀκνηρὸς, πᾶς ὁ ἀναιρούμενος αὐτὸν ἐκτινάξει χεῖρα.

³ Αἰσχύνη πατρὸς ἐν γεννήσει ἀπαιδεύτου, θυγάτηρ δὲ ἐπ' ἐλαττώσει γίνεται. ⁴ Θυγάτηρ φρονίμη κληρονομήσει ἄνδρα αὐτῆς, καὶ ἡ καταισχύνουσα, εἰς λύπην γεννήσαντος.

⁵ Πατέρα καὶ ἄνδρα καταισχύνει ἡ θρασεῖα, καὶ ὑπὸ ἀμφοτέρων ἀμιμασθήσεται.

⁶ Μουσικὰ ἐν πένθει ἄκαιρος διήγησις, μάστιγες καὶ παιδεῖα ἐν παντὶ καιρῷ σοφίας.

⁹ Συγκολλῶν ὄστρακον ὁ διδάσκων μωρὸν, ἐξεγείρων καθεύδοντα ἐκ βαθέως ὕπνου.

¹⁰ Διηγούμενος νυστάζοντι ὁ διηγούμενος μωρῷ, καὶ ἐπὶ συντελείᾳ ἐρεῖ, τί ἐστίν;

¹¹ Ἐπὶ νεκρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ φῶς· καὶ ἐπὶ μωρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ σύνεσις· ἥδιον κλαῦσον ἐπὶ νεκρῷ, ὅτι ἀνεπαύσατο, τοῦ δὲ μωροῦ ὑπὲρ θάνατον ἢ ζωὴ πονηρά.

¹² Πένθος νεκροῦ ἐπτὰ ἡμέραι, μωροῦ δὲ καὶ ἀσεβοῦς πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

¹³ Μετὰ ἄφρονος μὴ πληθύνης λόγον, καὶ πρὸς ἀσύνητον μὴ πορεύου· φύλαξον ἀπ' αὐτοῦ ἵνα μὴ κόπον ἔχης, καὶ οὐ μὴ μολυνθῆς ἐν τῷ ἐντιναγμῷ αὐτοῦ· ἔκκλινον ἀπ' αὐτοῦ καὶ εὐρήσεις ἀνάπαυσιν, καὶ οὐ μὴ ἀκηδιάσης

ἐν τῇ ἀπονοίᾳ αὐτοῦ. ¹⁴ Ὑπὲρ μόλυβδον τί βαρυνθήσεται; καὶ τί αὐτῷ ὄνομα, ἀλλ' ἢ μωρός; ¹⁵ Ἄμμον καὶ ἄλα καὶ βῶλον σιδήρου εὗκοπον ὑπενεγκεῖν, ἢ ἄνθρωπον ἀσύνητον.

¹⁶ Ἰμάντωςις ξυλίνη ἐνδεδεμένη εἰς οἰκοδομὴν ἐν συσσεισμῷ οὐ διαλυθήσεται, οὕτως καρδία ἐστηριγμένη ἐπὶ διανοήματος βουλήσιν ἐν καιρῷ οὐ δειλιάσει. ¹⁷ Καρδία ἠδρασμένη ἐπὶ διανοίας συνέσεως, ὡς κόσμος ψαμμωτὸς τοίχου ξυστοῦ. ¹⁸ Χάρακες ἐπὶ μετεώρου κείμενοι κατέναντι ἀνέμου οὐ μὴ ὑπομείνωσιν, οὕτως καρδία δειλὴ ἐπὶ διανοήματος μωροῦ κατέναντι παντὸς φόβου οὐ μὴ ὑπομείνη.

¹⁹ Ὁ νύσσων ὀφθαλμὸν κατάξει δάκρυα, καὶ ὁ νύσσων καρδίαν ἐκφαίνει αἴσθησιν. ²⁰ Βάλλων λίθον ἐπὶ πετεινὰ ἀποσοβεῖ αὐτὰ, καὶ ὁ ὄνειδίζων φίλον διαλύσει φιλίαν. ²¹ Ἐπὶ φίλον ἐὰν σπάσης ῥομφαίαν, μὴ ἀπελπίσης, ἔστι γὰρ ἐπάνοδος. ²² Ἐπὶ φίλον ἐὰν ἀνοίξης στόμα, μὴ εὐλαβηθῆς, ἔστι γὰρ διαλλαγή· πλὴν ὄνειδισμοῦ, καὶ ὑπερηφανίας, καὶ μυστηρίου ἀποκαλύψεως, καὶ πληγῆς δολίας, ἐν τούτοις ἀποφεύξεται πᾶς φίλος.

²³ Πίστιν κτῆσαι ἐν πτωχείᾳ μετὰ τοῦ πλησίον, ἵνα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ ὁμοῦ πλησθῆς· ἐν καιρῷ θλίψεως διάμενε αὐτῷ, ἵνα ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐτοῦ συνκληρονομήσης. ²⁴ Πρὸ πυρὸς ἀτμὶς καμίνου καὶ καπνὸς, οὕτως πρὸ αἱμάτων λοιδορία. ²⁵ Φίλον σκεπάσαι οὐκ αἰσχυνθήσομαι, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ

οὐ μὴ κρυβῶ, ²⁶ καὶ εἰ κακά μοι συμβῆ δι' αὐτόν, πᾶς ὁ ἀκούων φυλάσσεται ἀπ' αὐτοῦ. ²⁷ Τίς δώσει μοι ἐπὶ στόμα μου φυλακὴν, καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων μου σφραγίδα πανοῦργον, ἵνα μὴ πέσω ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἡ γλῶσσά μου ἀπολέσῃ με;

23

¹ Κύριε πάτερ καὶ δέσποτα ζωῆς μου, μὴ ἐγκαταλίπῃς με ἐν βουλῇ αὐτῶν, μὴ ἀφῆς με πεσεῖν ἐν αὐτοῖς. ² Τίς ἐπιστήσει ἐπὶ τοῦ διανοήματός μου μάστιγας, καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας μου παιδεῖαν σοφίας; ἵνα ἐπὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου μὴ φείσωνται, καὶ οὐ μὴ παρῆ τὰ ἀμαρτήματα αὐτῶν, ³ ὅπως μὴ πληθύνωσιν αἱ ἄγνοιαί μου, καὶ αἱ ἀμαρτίαι μου πλεονάσωσιν, καὶ πεσοῦμαι ἔναντι τῶν ὑπεναντίων, καὶ ἐπιχαρεῖται μοι ὁ ἐχθρός μου.

⁴ Κύριε πάτερ καὶ Θεὲ ζωῆς μου, μετεωρισμὸν ὀφθαλμῶν μὴ δῶς μοι, ⁵ καὶ ἐπιθυμίαν ἀπόστρεψον ἀπ' ἐμοῦ. ⁶ Κοιλίας ὄρεξις καὶ συνουσιασμὸς μὴ καταλαβέτωσάν με, καὶ ψυχῇ ἀναιδεῖ μὴ παραδῶς με.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΟΜΑΤΟΣ.

⁷ Παιδεῖαν στόματος ἀκούσατε τέκνα, καὶ ὁ φυλάσσων οὐ μὴ ἀλῶ ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ. ⁸ Καταλειφθήσεται ἀμαρτωλὸς, καὶ λοῖδορος καὶ ὑπερήφανος σκανδαλισθήσονται ἐν αὐτοῖς. ⁹ Ὁρκῶ μὴ ἐθίσης τὸ στόμα σου, καὶ ὀνομασίᾳ τοῦ ἁγίου μὴ συνεθισθῆς. ¹⁰ Ὡσπερ γὰρ οἰκέτης ἐξεταζόμενος ἐνδελεχῶς ἀπὸ μῶλωπος οὐκ ἐλαττωθήσεται, οὕτως ὁ

καὶ ὀμνύων καὶ ὀνομάζων διαπαντὸς ἀπὸ ἀμαρτίας οὐ μὴ καθαρισθῆ. ¹¹ Ἄνηρ πολυόρκος πλησθήσεται ἀνομίας, καὶ οὐκ ἀποστήσεται ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μάστιξ· ἐὰν πλημμελήσῃ, ἀμαρτία αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ὑπερίδῃ, ἤμαρτε δισσωῶς· καὶ εἰ διακενῆς ὤμοσεν, οὐ δικαιοθήσεται, πλησθήσεται γὰρ ἐπαγωγῶν ὁ οἶκος αὐτοῦ. ¹² Ἔστι λέξις ἀντιπεριβεβλημένη θανάτῳ, μὴ εὐρεθήτω ἐν κληρονομίᾳ Ἰακώβ· ἀπὸ γὰρ εὐσεβῶν ταῦτα πάντα ἀποστήσεται, καὶ ἐν ἀμαρτίαις οὐκ ἐγκυλισθήσονται. ¹³ Ἀπαιδευσίαν ἀσυρῆ μὴ συνεθίσης τὸ στόμα σου, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ λόγος ἀμαρτίας.

¹⁴ Μνήσθητι πατρὸς καὶ μητρὸς σου, ἀναμέσον γὰρ μεγιστάνων συνεδρεύεις· μήποτ' ἐπιλάθῃ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τῷ ἐθισμῷ σου μωρανθῆς, καὶ θελήσεις εἰ μὴ ἐγεννήθης, καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ τοκετοῦ σου καταράσῃ. ¹⁵ Ἄνθρωπος συνεθιζόμενος λόγοις ὄνειδισμοῦ, ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ οὐ μὴ παιδευθῆ.

¹⁶ Δύο εἶδη πληθύνουσιν ἀμαρτίας, καὶ τὸ τρίτον ἐπάξει ὀργήν· ψυχὴ θερμὴ ὡς πῦρ καιόμενον, οὐ μὴ σβεσθῆ ἕως ἂν καταποθῆ· ἄνθρωπος πόρνος ἐν σώματι σαρκὸς αὐτοῦ, οὐ μὴ παύσῃται ἕως ἂν ἐκκαύσῃ πῦρ. ¹⁷ Ἀνθρώπῳ πόρνῳ πᾶς ἄρτος ἡδύς, οὐ μὴ κοπάσῃ ἕως ἂν τελευτήσῃ.

¹⁸ Ἄνθρωπος παραβαίνων ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτοῦ, λέγων ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, τίς με ὀρᾷ; σκότος κύκλω μου, καὶ οἱ τοῖχοί με

καλύπτουσι, καὶ οὐθείς με ὄρα, τί εὐλαβοῦμαι· τῶν ἀμαρτιῶν μου οὐ μὴ μνησθήσεται ὁ ὑψιστος· ¹⁹ καὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπων ὁ φόβος αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἔγνω ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου μυριοπλασίως ἡλίου φωτεινότεροι, ἐπιβλέποντες πάσας ὁδοὺς ἀνθρώπων, καὶ κατανοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη. ²⁰ Πρινῆ κτισθῆναι τὰ πάντα ἔγνωσται αὐτῷ, οὕτως καὶ μετὰ τὸ συντελεσθῆναι. ²¹ Οὗτος ἐν πλατείαις πόλεως ἐκδικηθήσεται, καὶ οὐ οὐχ ὑπενόησε πιασθήσεται.

²² Οὕτως καὶ γυνὴ καταλιποῦσα τὸν ἄνδρα, καὶ παριστῶσα κληρονόμον ἐξ ἄλλοτρίου. ²³ Πρῶτον μὲν γὰρ ἐν νόμῳ ὑψίστου ἠπειθήσε, καὶ δεύτερον εἰς ἄνδρα ἑαυτῆς ἐπλημμέλησε, καὶ τὸ τρίτον ἐν πορνείᾳ ἐμοιχεύθη, ἐξ ἄλλοτρίου ἄνδρὸς τέκνα παρέστησεν. ²⁴ Αὕτη εἰς ἐκκλησίαν ἐξαχθήσεται, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐπισκοπὴ ἔσται. ²⁵ Οὐ διαδώσουσι τὰ τέκνα αὐτῆς εἰς ρίζαν, καὶ οἱ κλάδοι αὐτῆς οὐδώσουσι καρπὸν. ²⁶ Καταλείψει εἰς κατάραν τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ τὸ ὄνειδος αὐτῆς οὐκ ἐξαλειφθήσεται. ²⁷ Καὶ ἐπιγνώσονται οἱ καταλειφθέντες, ὅτι οὐθὲν κρεῖττον φόβου Κυρίου, καὶ οὐθὲν γλυκύτερον τοῦ προσέχειν ἐντολαῖς Κυρίου.

ΑΙΝΕΣΙΣ ΣΟΦΙΑΣ.

24

¹ Ἡ σοφία αἰνέσει ψυχὴν αὐτῆς, καὶ ἐν μέσῳ λαοῦ αὐτῆς καυχῆσεται. ² Ἐν ἐκκλησίᾳ ὑψίστου στόμα αὐτῆς ἀνοίξει, καὶ

ἔναντι δυνάμεως αὐτοῦ καυχῆσεται. ³ Ἐγὼ ἀπὸ στόματος ὑψίστου ἐξῆλθον, καὶ ὡς ὀμίχλη κατεκάλυψα γῆν. ⁴ Ἐγὼ ἐν ὑψηλοῖς κατεσκήνωσα, καὶ ὁ θρόνος μου ἐν στύλῳ νεφέλης. ⁵ Γῦρον οὐρανοῦ ἐκύκλωσα μόνη, καὶ ἐν βάθει ἀβύσσων περιεπάτησα. ⁶ Ἐν κύμασι θαλάσσης καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῆ, καὶ ἐν παντὶ λαῶ καὶ ἔθνει ἐκτησάμην.

⁷ Μετὰ τούτων πάντων ἀνάπαυσιν ἐζήτησα, καὶ ἐν κληρονομίᾳ τίνος ἀύλισθήσομαι. ⁸ Τότε ἐνετείλατό μοι ὁ κτίστης ἀπάντων, καὶ ὁ κτίσας με κατέπαυσε τὴν σκηνὴν μου, καὶ εἶπεν, ἐν Ἰακώβ κατασκήνωσον, καὶ ἐν Ἰσραὴλ κατακληρονομήθητι. ⁹ Πρὸ τοῦ αἰῶνος ἀπ' ἀρχῆς ἔκτισέ με, καὶ ἕως αἰῶνος οὐ μὴ ἐκλίπω.

¹⁰ Ἐν σκηνῇ ἁγία ἐνώπιον αὐτοῦ ἐλειτούργησα, καὶ οὕτως ἐν Σιών ἐστηρίχθην. ¹¹ Ἐν πόλει ἡγαπημένη ὁμοίως με κατέπαυσε, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἡ ἐξουσία μου. ¹² Καὶ ἐρρίζωσα ἐν λαῶ δεδοξασμένῳ, ἐν μερίδι Κυρίου κληρονομίας αὐτοῦ. ¹³ Ὡς κέδρος ἀνυψώθην ἐν Λιβάνῳ, καὶ ὡς κυπάρισσος ἐν ὄρεσιν Ἀερμών. ¹⁴ Ὡς φοῖνιξ ἀνυψώθην ἐν αἰγιαλοῖς, καὶ ὡς φυτὰ ῥόδου ἐν Ἱεριχώ· ὡς ἐλαία εὐπρεπῆς ἐν πεδίῳ, καὶ ἀνυψώθην ὡς πλάτανος. ¹⁵ Ὡς κιννάμωμον καὶ ἀσπάλαθος ἀρωμάτων δέδωκα ὄσμην, καὶ ὡς σμύρνα ἐκλεκτὴ διέδωκα εὐωδίαν· ὡς χαλβάνη καὶ ὄνυξ καὶ στακτὴ, καὶ ὡς λιβάνου ἀτμὶς ἐν σκηνῇ. ¹⁶ Ἐγὼ ὡς τερέμινθος ἐξέτεινα κλάδους μου, καὶ οἱ κλάδοι μου κλάδοι

δόξης καὶ χάριτος. ¹⁷ Ἐγὼ ὡς ἄμπελος
βλαστήσασα χάριν, καὶ τὰ ἄνθη μου καρπὸς
δόξης καὶ πλούτου. ¹⁹ Προσέλθετε πρὸς μέ οἱ
ἐπιθυμοῦντές μου, καὶ ἀπὸ τῶν γεννημάτων
μου ἐμπλήσθητε. ²⁰ Τὸ γὰρ μνημόσυόν
μου ὑπὲρ μέλι γλυκύ, καὶ ἡ κληρονομία
μου ὑπὲρ μέλιτος κηροῦ. ²¹ Οἱ ἐσθιοντές
με ἔτι πεινάσουσι, καὶ οἱ πίνοντές με
ἔτι διψήσουσιν. ²² Ὁ ὑπακούων μου οὐκ
αἰσχυνθήσεται, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι ἐν ἐμοὶ
οὐχ ἁμαρτήσουσι.

²³ Ταῦτα πάντα βίβλος διαθήκης Θεοῦ
ὑψίστου, νόμον ὃν ἐνετείλατο Μωυσῆς,
κληρονομίαν συναγωγᾶς Ἰακώβ. ²⁵ Ὁ
πιμπλῶν ὡς Φεισῶν σοφίαν, καὶ ὡς Τίγρις ἐν
ἡμέραις νέων· ²⁶ ὁ ἀναπληρῶν ὡς Εὐφράτης
σύνεσιν, καὶ ὡς Ἰορδάνης ἐν ἡμέραις
θερισμοῦ· ²⁷ ὁ ἐκφαίνων ὡς φῶς παιδείαν,
ὡς Γηῶν ἐν ἡμέραις τρυγητοῦ.

²⁸ Οὐ συνετέλεσεν ὁ πρῶτος γνῶναι αὐτήν,
καὶ οὕτως ὁ ἔσχατος οὐκ ἐξιχνίασεν αὐτήν·
²⁹ Ἀπὸ γὰρ θαλάσσης ἐπληθύνθη διανόημα
αὐτῆς, καὶ ἡ βουλή αὐτῆς ἀπὸ ἀβύσσου
μεγάλης. ³⁰ Κἀγὼ ὡς διώρυξ ἀπὸ ποταμοῦ,
καὶ ὡς ὕδραγωγὸς ἐξῆλθον εἰς παράδεισον.
³¹ Εἶπα, ποτιῶ μου τὸν κῆπον, καὶ μεθύσω μου
τὴν πρασιάν· καὶ ἰδοὺ ἐγένετό μοι ἡ διώρυξ
εἰς ποταμὸν, καὶ ὁ ποταμὸς μου ἐγένετο
εἰς θάλασσαν. ³² Ἐτι παιδείαν ὡς ὄρθρον
φωτιῶ, καὶ ἐκφανῶ αὐτὰ ἕως εἰς μακράν.
³³ Ἐτι διδασκαλίαν ὡς προφητείαν ἐκχεῶ, καὶ

καταλείψω αὐτήν εἰς γενεὰς αἰώνων. ³⁴ Ἴδετε ὅτι οὐκ ἔμοι μόνω ἔκοπίασα, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτήν.

25

¹ Ἐν τρισὶν ὥραϊσθην, καὶ ἀνέστην ὥραία ἔναντι Κυρίου καὶ ἀνθρώπων· ὁμόνοια ἀδελφῶν, καὶ φιλία τῶν πλησίον, καὶ γυνὴ καὶ ἀνὴρ ἑαυτοῖς συπεριφερόμενοι.

² Τρία δὲ εἶδη ἐμίσησεν ἡ ψυχὴ μου, καὶ προσώχθισα σφόδρα τῇ ζωῇ αὐτῶν· πτωχὸν ὑπερήφανον, καὶ πλούσιον ψεύστην, γέροντα μοιχὸν ἐλαττούμενον συνέσει.

³ Ἐν νεότητι οὐ συναγήοχας, καὶ πῶς ἂν εὔροις ἐν τῷ γήρα σου;

⁴ Ὡς ὥραϊον πολιαῖς κρίσις, καὶ πρεσβυτέροις ἐπιγνῶναι βουλην; ⁵ Ὡς ὥραία γερόντων σοφία, καὶ δεδοξασμένοις διανόημα καὶ βουλή. ⁶ Στέφανος γερόντων πολυπειρία, καὶ τὸ καύχημα αὐτῶν φόβος Κυρίου.

⁷ Ἐννέα ὑπονοήματα ἑμακάρισα ἐν καρδίᾳ, καὶ τὸ δέκατον ἐρῶ ἐπὶ γλώσσης· ἄνθρωπος εὐφραϊνόμενος ἐπὶ τέκνοις, ζῶν καὶ βλέπων ἐπὶ πτώσει ἐχθρῶν. ⁸ Μακάριος ὁ συνοικῶν γυναικὶ συνετῇ, καὶ ὃς ἐν γλώσσει οὐκ ὠλίσθησε, καὶ ὃς οὐκ ἐδούλευσεν ἀναξίω αὐτοῦ. ⁹ Μακάριος ὃς εὔρε φρόνησιν, καὶ ὁ διηγούμενος εἰς ὦτα ἀκουόντων. ¹⁰ Ὡς μέγας ὁ εὐρῶν σοφίαν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τὸν φοβούμενον τὸν Κύριον. ¹¹ Φόβος Κυρίου

ὑπὲρ πᾶν ὑπερέβαλεν, ὁ κρατῶν αὐτοῦ τίνι ὁμοιωθήσεται;

¹³ Πᾶσαν πληγὴν καὶ μὴ πληγὴν καρδίας, καὶ πᾶσαν πονηρίαν καὶ μὴ πονηρίαν γυναικός·

¹⁴ πᾶσαν ἐπαγωγὴν καὶ μὴ ἐπαγωγὴν μισούντων, καὶ πᾶσαν ἐκδίκησιν καὶ μὴ ἐκδίκησιν ἐχθρῶν. ¹⁵ Οὐκ ἔστι κεφαλὴ ὑπὲρ κεφαλὴν ὄψεως, καὶ οὐκ ἔστι θυμὸς ὑπὲρ θυμὸν ἐχθροῦ.

¹⁶ Συνοικῆσαι λέοντι καὶ δράκοντι εὐδοκήσω, ἢ ἐνοικῆσαι μετὰ γυναικὸς πονηρᾶς. ¹⁷ Πονηρία γυναικὸς ἄλλοιοῖ τὴν ὄρασιν αὐτῆς, καὶ σκοτοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς σάκκον. ¹⁸ Ἀναμέσον τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἀναπεσεῖται ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἀκούσας ἀνεστέναξε πικρά. ¹⁹ Μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυναικός· κλῆρος ἀμαρτωλοῦ ἐπιπέσοι αὐτῇ.

²⁰ Ἀνάβασις ἀμμώδης ἐν ποσὶ πρεσβυτέρου· οὕτως γυνὴ γλωσσώδης ἀνδρὶ ἡσύχῳ. ²¹ Μὴ προσπέσης ἐπὶ κάλλος γυναικός, καὶ γυναῖκα μὴ ἐπιποθήσης.

²² Ὀργὴ καὶ ἀναίδεια καὶ αἰσχὺνη μεγάλη, γυνὴ ἐὰν ἐπιχορηγῇ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. ²³ Καρδία ταπεινὴ καὶ πρόσωπον σκυθρωπὸν καὶ πληγὴ καρδίας γυνὴ πονηρᾶ·

χεῖρες παρειμέναι καὶ γόνατα παραλελυμένα, ἧτις οὐ μακαριεῖ τὸν ἄνδρα αὐτῆς. ²⁴ Ἀπὸ γυναικὸς ἀρχὴ ἀμαρτίας, καὶ δι' αὐτὴν ἀποθνήσκομεν πάντες.

²⁵ Μὴ δῶς ὕδατι διέξοδον, μηδὲ γυναικὶ πωνηρᾶ ἔξουσίαν. ²⁶ Εἰ μὴ πορεύεται κατὰ χεῖρά σου, ἀπὸ τῶν σαρκῶν σου ἀπότεμε αὐτήν.

26

¹ Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ ἀνὴρ, καὶ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ διπλάσιος. ² Γυνὴ ἀνδρεία εὐφραίνει τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ τὰ ἔτη αὐτοῦ πληρώσει ἐν εἰρήνῃ. ³ Γυνὴ ἀγαθὴ μερὶς ἀγαθῆ, ἐν μερίδι φοβουμένων Κύριον δοθήσεται. ⁴ Πλουσίου δὲ καὶ πτωχοῦ καρδία ἀγαθὴ, ἐν παντὶ καιρῷ πρόσωπον ἰλαρόν.

⁵ Ἀπὸ τριῶν εὐλαβήθη ἡ καρδία μου, καὶ ἐπὶ τῷ τετάρτῳ προσώπῳ ἐδεήθη· διαβολὴν πόλεως, καὶ ἐκκλησίαν ὄχλου, καὶ καταψευσμὸν ὑπὲρ θάνατον, πάντα μοχθηρά. ⁶ Ἄλγος καρδίας καὶ πένθος γυνὴ ἀντίζηλος ἐπὶ γυναικί, καὶ μάστιξ γλώσσης πᾶσιν ἐπικοινωνοῦσα. ⁷ Βοοζύγιον σαλευόμενον γυνὴ πονηρὰ, ὁ κρατῶν αὐτῆς ὡς ὁ δρασσόμενος σκορπίου. ⁸ Ὁργὴ μεγάλη γυνὴ μέθυσος, καὶ ἀσχημοσύνην αὐτῆς οὐ συγκαλύψει. ⁹ Πορνεία γυναικὸς ἐν μετεωρισμοῖς ὀφθαλμῶν, καὶ ἐν τοῖς βλεφάροις αὐτῆς γνωσθήσεται. ¹⁰ Ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ στερέωσον φυλακὴν, ἵνα μὴ εὐροῦσα ἄνεσιν ἑαυτῇ χρήσεται. ¹¹ Ὅπισω ἀναιδοῦς ὀφθαλμοῦ φύλαξαι, καὶ μὴ θαυμάσης ἐὰν εἰς σὲ πλημμελήσῃ. ¹² Ὡς διψῶν ὁδοιπόρος τὸ στόμα ἀνοίγει, καὶ ἀπὸ παντὸς ὕδατος τοῦ σύνεγγυς πίεται, κατέναντι παντὸς πασσάλου καθήσεται, καὶ ἔναντι βέλους ἀνοίξει φαρέτραν.

¹³ Χάρις γυναικὸς τέρψει τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ τὰ ὀστά αὐτοῦ πιανεῖ ἢ ἐπιστήμη αὐτῆς. ¹⁴ Δόσις Κυρίου γυνὴ σιγηρὰ, καὶ

οὐκ ἔστιν ἀντάλλαγμα πεπαιδευμένης ψυχῆς.
 15 Χάρις ἐπὶ χάριτι γυνὴ αἰσχυνηρὰ, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς πᾶς ἄξιος ἐγκρατοῦς ψυχῆς.
 16 Ἥλιος ἀνατέλλων ἐν ὑψίστοις Κυρίου, καὶ κάλλος ἀγαθῆς γυναικὸς ἐν κόσμῳ οἰκίας αὐτοῦ. 17 Λύχνος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίας ἀγίας, καὶ κάλλος προσώπου ἐπὶ ἡλικίᾳ στασίμη. 18 Στύλοι χρύσειοι ἐπὶ βάσεως ἀργυρᾶς, καὶ πόδες ὠραῖοι ἐπὶ στέρνοις εὐσταθοῦς.

28 Ἐπὶ δυσὶ λελύπηται ἡ καρδία μου, καὶ ἐπὶ τῷ τρίτῳ θυμὸς μοι ἐπῆλθεν· ἀνὴρ πολεμιστῆς ὑστερῶν δι' ἔνδειαν, καὶ ἄνδρες συνετοὶ ἔαν σκυβαλισθῶσιν· ἐπανάγων ἀπὸ δικαιοσύνης ἐπὶ ἁμαρτίαν, ὁ Κύριος ἐτοιμάσει εἰς ῥομφαίαν αὐτόν. 29 Μόλις ἐξελεῖται ἔμπορος ἀπὸ πλημμελείας, καὶ οὐ δικαιωθήσεται κάπηλος ἀπὸ ἁμαρτίας.

27

1 Χαρὶν ἀδιαφόρου πολλοὶ ἤμαρτον, καὶ ὁ ζητῶν πληθύνει ἀποστρέψει ὄφθαλμόν.
 2 Ἀναμέσον ἀρμῶν λίθων παγήσεται πάσσαλος, καὶ ἀναμέσον πράσεως καὶ ἀγορασμοῦ συντριβήσεται ἁμαρτία. 3 Ἐὰν μὴ ἐν φόβῳ Κυρίου κρατήσῃ κατὰ σπουδὴν, ἐν τάχει καταστραφήσεται αὐτοῦ ὁ οἶκος.
 4 Ἐν σεισμάτι κοσκίνου διαμένει κοπρία, οὕτως σκύβαλα ἀνθρώπου ἐν λογισμῷ αὐτοῦ.
 5 Σκευὴ κεραμέως δοκιμάζει κάμινος, καὶ πειρασμὸς ἀνθρώπου ἐν διαλογισμῷ αὐτοῦ.

⁶ Γεώργιον ξύλου ἐκφαίνει ὁ καρπὸς αὐτοῦ, οὕτως λόγος ἐνθυμήματος καρδίας ἀνθρώπου.

⁷ Πρὸ λογισμοῦ μὴ ἐπαινέσης ἄνδρα, οὗτος γὰρ πειρασμὸς ἀνθρώπων. ⁸ Ἐὰν διώκης τὸ δίκαιον, καταλήψη, καὶ ἐνδύση αὐτὸ ὡς ποδήρη δόξης. ⁹ Πετεινὰ πρὸς τὰ ὅμοια αὐτοῖς καταλύσει, καὶ ἀλήθεια πρὸς τοὺς ἐργαζομένους αὐτὴν ἐπανήξει. ¹⁰ Λέων θήραν ἐνεδρεύει, οὕτως ἁμαρτίαι ἐργαζομένους ἄδικα. ¹¹ Διήγησις εὐσεβοῦς διαπαντὸς σοφία, ὁ δὲ ἄφρων ὡς σελήνη ἀλλοιοῦται. ¹² Εἰς μέσον ἄσυνέτων συντήρησον καιρὸν, εἰς μέσον δὲ διανοουμένων ἐνδελέχιζε. ¹³ Διήγησις μωρῶν προσόχθισμα, καὶ ὁ γέλως αὐτῶν ἐν σπατάλη ἁμαρτίας. ¹⁴ Λαλιὰ πολυόρκου ὀρθώσει τρίχας, καὶ ἡ μάχη αὐτῶν ἐμφραγμὸς ὠτίων. ¹⁵ Ἐκχυσίς αἵματος μάχη ὑπερηφάνων, καὶ ἡ διαλοιδόρησις αὐτῶν ἀκοὴ μοχθηρά.

¹⁶ Ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἀπώλεσε πίστιν, καὶ οὐ μὴ εὖρη φίλον πρὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. ¹⁷ Στέρξον φίλον, καὶ πιστώθητι μετ' αὐτοῦ· ἐὰν δὲ ἀποκαλύψῃς τὰ μυστήρια αὐτοῦ, οὐ μὴ καταδιώξης ὀπίσω αὐτοῦ. ¹⁸ Καθὼς γὰρ ἀπώλεσεν ἄνθρωπος τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ, οὕτως ἀπώλεσας τὴν φιλίαν τοῦ πλησίου. ¹⁹ καὶ ὡς πετεινὸν ἐκ χειρός σου ἀπελύσας, οὕτως ἀφῆκας τὸν πλησίον, καὶ οὐ θηρεύσεις αὐτόν. ²⁰ Μὴ αὐτόν διώξης, ὅτι μακρὰν ἀπέστη, καὶ ἐξέφυγεν ὡς δορκὰς ἐκ παγίδος. ²¹ Ὅτι θραῦσμά ἐστι καταδιῆσαι, καὶ

λοιδορίας ἐστὶ διαλλαγή· ὁ δὲ ἀποκαλύψας μυστήρια ἀπήλπισε. ²² Διανεύων ὀφθαλμῶ τεκταίνει κακὰ, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἀποστήσει ἀπ' αὐτοῦ. ²³ Ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου γλυκανεῖ στόμα σου, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων σου ἐκθαυμάσει, ὕστερον δὲ διαστρέψει τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς λόγοις σου δώσει σκάνδαλον. ²⁴ Πολλὰ ἐμίσησα καὶ οὐχ ὡμοίωσα αὐτῷ, καὶ ὁ Κύριος μισήσει αὐτόν.

²⁵ Ὁ βάλλων λίθον εἰς ὕψος ἐπὶ κεφαλὴν αὐτοῦ βάλλει, καὶ πληγὴ δολία διελεῖ τραύματα. ²⁶ Ὁ ὀρύσσων βόθρον εἰς αὐτὸν ἐμπεσεῖται, καὶ ὁ ἰστῶν παγίδα ἐν αὐτῇ ἀλώσεται. ²⁷ Ὁ ποιῶν πονηρὰ εἰς αὐτὸν κυλισθήσεται, καὶ οὐ μὴ ἐπιγνῶ πόθεν ἦκει αὐτῷ. ²⁸ Ἐμπαιγμὸς καὶ ὄνειδισμὸς ὑπερηφάνων, καὶ ἡ ἐκδίκησις ὡς λέων ἐνεδρεύσει αὐτόν. ²⁹ Παγίδι ἀλώσονται οἱ εὐφραϊνόμενοι πτώσει εὐσεβῶν, καὶ ὀδύνη καταναλώσει αὐτοὺς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτῶν. ³⁰ Μῆνις καὶ ὀργή, καὶ ταῦτά ἐστι βδελύγματα, καὶ ἀνὴρ ἀμαρτωλὸς ἐγκρατὴς ἔσται αὐτῶν.

28

¹ Ὁ ἐκδίκων παρὰ Κυρίου εὐρήσει ἐκδίκησιν, καὶ τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ διατηρῶν διατηρήσει. ² Ἄφες ἀδίκημα τῷ πλησίον σου, καὶ τότε δεηθέντος σου αἱ ἀμαρτίαι σου λυθήσονται. ³ Ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ συντηρεῖ ὀργὴν, καὶ παρὰ Κυρίου ζητεῖ ἴασιν. ⁴ Ἐπ' ἀνθρωπον ὅμοιον αὐτῷ οὐκ ἔχει ἔλεος, καὶ περὶ τῶν

ἀμαρτιῶν αὐτοῦ δεῖται. ⁵ Αὐτὸς σὰρξ ὦν διατηρεῖ μῆνιν, τίς ἐξιλάσεται τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ; ⁶ Μνήσθητι τὰ ἔσχατα, καὶ παῦσαι ἔχθραίνων· καταφθορὰν καὶ θάνατον, καὶ ἔμμενε ἐντολαῖς. ⁷ Μνήσθητι ἐντολῶν, καὶ μὴ μηνίσης τῷ πλησίον· καὶ διαθήκην ὑψίστου, καὶ πάριδε ἄγνοιαν. ⁸ Ἀπόσχου ἀπὸ μάχης, καὶ ἐλαττώσεις ἀμαρτίας· ἄνθρωπος γὰρ θυμώδης ἐκκαύσει μάχην.

⁹ Καὶ ἀνὴρ ἀμαρτωλὸς ταραῖζει φίλους, καὶ ἀναμέσον εἰρηνευόντων ἐμβάλλει διαβολήν. ¹⁰ Κατὰ τὴν ὕλην πυρὸς οὕτως ἐκκαυθήσεται, κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου ὁ θυμὸς αὐτοῦ ἔσται, καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον ἀνυψώσει ὄργην αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν στερέωσιν τῆς μάχης ἐκκαυθήσεται. ¹¹ Ἔρις κατασπευδομένη ἐκκαίει πῦρ, καὶ μάχη κατασπεύδουσα ἐκχέει αἷμα. ¹² Ἐὰν φυσήσης σπιυθῆρα ἐκκαήσεται, καὶ ἐὰν πτύσης ἐπ' αὐτὸν σβεσθήσεται· καὶ ἀμφοτέρα ἐκ τοῦ στόματός σου ἐκπορεύεται.

¹³ Ψίθυρον καὶ δίγλωσσον καταρᾶσθαι, πολλοὺς γὰρ εἰρηνεύοντας ἀπώλεσαν. ¹⁴ Γλῶσσα τρίτη πολλοὺς ἐσάλευσε, καὶ διέστησεν αὐτοὺς ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος, καὶ πόλεις ὄχυράς καθεῖλε, καὶ οἰκίας μεγιστάνων κατέστρεψε. ¹⁵ Γλῶσσα τρίτη γυναῖκας ἀνδρείας ἐξέβαλε, καὶ ἐστέρησεν αὐτὰς τῶν πόνων αὐτῶν. ¹⁶ Ὁ προσέχων αὐτῇ οὐ μὴ εὕρη ἀνάπαυσιν, οὐδὲ κατασκηνώσει μεθ' ἡσυχίας.

¹⁷ Πληγὴ μᾶστιγος ποιεῖ μώλωπας, πληγὴ

δὲ γλώσσης συγκλάσει ὄστᾱ. ¹⁸ Πολλοὶ ἔπεσαν ἐν στόματι μαχαίρας, καὶ οὐχ ὡς οἱ πεπτωκότες διὰ γλώσσαν. ¹⁹ Μακάριος ὁ σκεπασθεὶς ἀπ' αὐτῆς, ὃς οὐ διῆλθεν ἐν τῷ θυμῷ αὐτῆς, ὃς οὐχ εἴλκυσε τὸν ζυγὸν αὐτῆς, καὶ ἐν τοῖς δεσμοῖς αὐτῆς οὐκ ἐδέθη. ²⁰ Ὁ γὰρ ζυγὸς αὐτῆς ζυγὸς σιδηροῦς, καὶ οἱ δεσμοὶ αὐτῆς δεσμοὶ χάλκεοι. ²¹ Θάνατος πονηρὸς ὁ θάνατος αὐτῆς, καὶ λυσιτελεῖς μάλλον ὁ ἄδης αὐτῆς. ²² Οὐ μὴ κρατήσῃ εὐσεβῶν, καὶ ἐν τῇ φλογὶ αὐτῆς οὐ καήσονται. ²³ Οἱ καταλείποντες Κύριον ἐμπεσοῦνται εἰς αὐτήν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐκκαήσεται, καὶ οὐ μὴ σβεσθῆ· ἐξαποσταλήσεται ἐπ' αὐτοῖς ὡς λέων, καὶ ὡς πάρδαλις λυμανεῖται αὐτούς.

²⁴ Ἴδε περίφραξον τὸ κτήμά σου ἀκάνθαις, τὸ ἀργύριον σου καὶ τὸ χρυσίον κατάδησον· ²⁵ καὶ τοῖς λόγοις σου ποίησον ζυγὸν καὶ σταθμὸν, καὶ τῷ στόματί σου ποίησον θύραν καὶ μοχλόν. ²⁶ Πρόσεχε μήπως ὀλισθήσῃς ἐν αὐτῇ, μὴ πέσης κατέναντι ἐνεδρεύοντος.

29

¹ Ὁ ποιῶν ἔλεος δανειεῖ τῷ πλησίον, καὶ ὁ ἐπισχύων τῇ χειρὶ αὐτοῦ τηρεῖ ἐντολάς. ² Δάνεισον τῷ πλησίον ἐν καιρῷ χρείας αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀπόδος τῷ πλησίον εἰς τὸν καιρόν. ³ Στερέωσον λόγον, καὶ πιστώθητι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ καιρῷ εὐρήσεις τὴν χρείαν σου. ⁴ Πολλοὶ ὡς εὖρεμα ἐνόμισαν δάνος, καὶ παρέσχον πόνον τοῖς βοηθήσασιν αὐτοῖς. ⁵ Ἔως οὗ λάβῃ, καταφιλήσει χεῖρα αὐτοῦ, καὶ

ἐπὶ τῶν χρημάτων τοῦ πλησίον ταπεινώσει φωνήν· καὶ ἐν καιρῷ ἀποδόσεως παρελκύσει χρόνον, καὶ ἀποδώσει λόγους ἀκηδίας, καὶ τὸν καιρὸν αἰτιάσεται. ⁶ Ἐὰν ἰσχύση, μόλις κομίζεται τὸ ἡμῖς, καὶ λογιεῖται αὐτὸ ὡς εὔρεμα· εἰ δὲ μὴ, ἀπεστέρησεν αὐτὸν τῶν χρημάτων αὐτοῦ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν ἐχθρὸν δωρεάν· κατάρας καὶ λοιδορίας ἀποδώσει αὐτῷ, καὶ ἀντὶ δόξης ἀποδώσει αὐτῷ ἀτιμίαν. ⁷ Πολλοὶ χάριν πονηρίας ἀπέστρεψαν, ἀποστερηθῆναι δωρεάν εὐλαβήθησαν. ⁸ Πλὴν ἐπὶ ταπεινῷ μακροθύμησον, καὶ ἐπ' ἐλεημοσύνην μὴ παρελκύσης αὐτόν· ⁹ Χάριν ἐντολῆς ἀντιλαβοῦ πένητος, καὶ κατὰ τὴν ἔνδειαν αὐτοῦ μὴ ἀποστρέψης αὐτὸν κενόν.

¹⁰ Απόλεσον ἀργύριον δι' ἀδελφὸν καὶ φίλον, καὶ μὴ ἰωθήτω ὑπὸ τὸν λίθον εἰς ἀπώλειαν. ¹¹ Θῆς τὸν θησαυρόν σου κατ' ἐντολὰς ὑψίστου, καὶ λυσιτελήσει σοι μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον. ¹² Σύγκλεισον ἐλεημοσύνην ἐν τοῖς ταμείοις σου, καὶ αὕτη ἐξελεῖταί σε ἐκ πάσης κακώσεως. ¹³ Ὑπὲρ ἀσπίδα κράτους, καὶ ὑπὲρ δόρυ ἀλκῆς κατέναντι ἐχθροῦ πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. ¹⁴ Ἄνηρ ἀγαθὸς ἐγγυήσεται τὸν πλησίον, καὶ ὁ ἀπολωλεκὸς αἰσχύνην καταλείψει αὐτόν. ¹⁵ Χάριτας ἐγγύου μὴ ἐπιλάθη, ἔδωκε γὰρ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ σοῦ. ¹⁶ Ἀγαθὰ ἐγγύου ἀνατρέψει ἀμαρτωλὸς, ¹⁷ καὶ ἀχάριστος ἐν διανοίᾳ ἐγκαταλείψει ρυσάμενον.

¹⁸ Ἐγγύη πολλοὺς ἀπώλεσε κατευθύνοντας,

καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς ὡς κῦμα θαλάσσης· ἄνδρας δυνατοὺς ἀπώκισε, καὶ ἐπλανήθησαν ἐν ἔθνεσιν ἄλλοτρίοις. ¹⁹ Ἀμαρτωλὸς ἐμπεσὼν εἰς ἐγγύην, καὶ διώκων ἐργολαβείας ἐμπεσεῖται εἰς κρίσεις. ²⁰ Ἀντιλαβοῦ τοῦ πλησίον κατὰ δύναμίν σου, καὶ πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐμπέσης.

²¹ Ἀρχὴ ζωῆς ὕδωρ, καὶ ἄρτος, καὶ ἱμάτιον, καὶ οἶκος καλύπτων ἀσχημοσύνην. ²² Κρείσσω βίος πτωχοῦ ὑπὸ σκέπην δοκῶν, ἢ ἐδέσματα λαμπρὰ ἐν ἄλλοτρίοις. ²³ Ἐπὶ μικρῷ καὶ μεγάλῳ εὐδοκίαν ἔχε. ²⁴ Ζωὴ πονηρὰ ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν, καὶ οὗ παροικήσει, οὐκ ἀνοίξει στόμα. ²⁵ Ξενιεῖς καὶ ποτιεῖς εἰς ἀχάριστα, καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις πικρὰ ἀκούση. ²⁶ Πάρελθε πάροικε, κόσμησον τράπεζαν, καὶ εἴτι ἐν τῇ χειρὶ σου ψώμισόν με. ²⁷ Ἐξελθε πάροικε ἀπὸ προσώπου δόξης, ἐπεξένωταί μοι ὁ ἀδελφός, χρεῖα τῆς οἰκίας. ²⁸ Βαρέα ταῦτα ἀνθρώπῳ ἔχοντι φρόνησιν, ἐπιτίμησις οἰκίας καὶ ὄνειδισμὸς δανειστοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΕΚΝΩΝ.

30

¹ Ὁ ἀγαπῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐνδεδλεχῆσει μάστιγας αὐτῷ, ἵνα εὐφρανθῇ ἐπ' ἐσχάτῳ αὐτοῦ. ² Ὁ παιδεύων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὀνήσεται ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἀναμέσον γνωρίμων ἐπ' αὐτῷ καυχῆσεται. ³ Ὁ διδάσκων τὸν υἱὸν αὐτοῦ παραζηλώσει τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἔναντι φίλων ἐπ' αὐτῷ ἀγαλλιάσεται. ⁴ Ἐτελεύτησεν αὐτοῦ ὁ πατήρ, καὶ ὡς οὐκ ἀπέθανεν, ὅμοιον

γὰρ αὐτῷ κατέλιπε μετ' αὐτόν. ⁵ Ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εἶδε καὶ εὐφράνθη, καὶ ἐν τῇ τελευτῇ αὐτοῦ οὐκ ἔλυπήθη. ⁶ Ἐναντίον ἐχθρῶν κατέλιπεν ἔκδικον, καὶ τοῖς φίλοις ἀνταποδιδόντα χάριν.

⁷ Περιψύχων υἱὸν καταδεσμεύσει τραύματα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πάσῃ βοῇ ταραχθήσεται σπλάγχνα αὐτοῦ. ⁸ Ἴππος ἀδάμαστος ἀποβαίνει σκληρὸς, καὶ υἱὸς ἀνειμένος ἐκβαίνει προαλῆς. ⁹ Τιθήνησον τέκνον καὶ ἐκθαμβήσει σε, σύμπαιζον αὐτῷ καὶ λυπήσει σε. ¹⁰ Μὴ συγγελάσης αὐτῷ ἵνα μὴ συνοδυνηθῆς, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ γομφιάσεις τοὺς ὀδόντας σου. ¹¹ Μὴ δῶς αὐτῷ ἐξουσίαν ἐν νεότητι. ¹² Θλάσον τὰς πλευρὰς αὐτοῦ, ὡς ἔστι νήπιος, μήποτε σκληρυνθεῖς ἀπειθήσει σοι. ¹³ Παίδευσον τὸν υἱόν σου, καὶ ἔργασαι ἐναὐτῷ, ἵνα μὴ ἐν τῇ ἀσχημοσύνῃ σου προσκόψη. ^{13a} Καὶ μὴ παρίδης τὰς ἀγνοίας αὐτοῦ. ^{13b} Κάμψον τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἐν νεότητι.

ΠΕΡΙ ὙΓΙΕΙΑΣ.

¹⁴ Κρείσσων πτωχὸς ὑγιῆς καὶ ἰσχύων τῇ ἔξει, ἢ πλούσιος μεμαστιγμένος εἰς σῶμα αὐτοῦ. ¹⁵ Ὑγιεία καὶ εὐεξία βέλτιον παντὸς χρυσοῦ, καὶ σῶμα εὖρωστον ἢ ὄλβος ἀμέτρητος. ¹⁶ Οὐκ ἔστι πλοῦτος βελτίων ὑγιείας σώματος, καὶ οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ χαρὰν καρδίας. ¹⁷ Κρείσσων θάνατος ὑπὲρ ζωὴν πικρὰν, ἢ ἀρρώστημα ἔμμονον. ¹⁸ Ἀγαθὰ ἐκκεχυμένα ἐπὶ στόματι

κεκλεισμένω, θέματα βρωμάτων παρακείμενα ἐπὶ τάφω.

19 Τί συμφέρει κάρπωσις εἰδώλω; οὔτε γὰρ ἔδεται οὔτε μὴ ὀσφρανθῆ· οὔτως ὁ ἐκδιωκόμενος ὑπὸ Κυρίου. 20 Βλέπων ἐν ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ στενάζων, ὡσπερ εὐνοῦχος περιλαμβάνων παρθένον καὶ στενάζων. 21 Μὴ δῶς εἰς λύπην τὴν ψυχὴν σου, καὶ μὴ θλίψης σεαυτὸν ἐν βουλῇ σου. 22 Εὐφροσύνη καρδίας ζωὴ ἀνθρώπου, καὶ ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακροήμερουσις. 23 Ἀγάπα τὴν ψυχὴν σου, καὶ παρακάλει τὴν καρδίαν σου, καὶ λύπην μακρὰν ἀπόστησον ἀπὸ σοῦ· πολλοὺς γὰρ ἀπέκτεινεν ἡ λύπη, καὶ οὐκ ἔστιν ὠφέλεια ἐν αὐτῇ. 24 Ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας, καὶ πρὸ καιροῦ γῆρας ἄγει μέριμνα.

25 Ὡς καλαμώμενος ὀπίσω τρυγητῶν, ἐν εὐλογίᾳ Κυρίου ἔφθασα, 26 καὶ ὡς τρυγῶν ἐπλήρωσα ληνόν. Κατανοήσατε ὅτι οὐκ ἐμοὶ μόνω ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ζητοῦσι παιδείαν. 27 Ακούσατέ μου μεγιστᾶνες λαοῦ, καὶ οἱ ἡγούμενοι ἐκκλησίας ἐνωτίσασθε. 28 Ὑἱὼ καὶ γυναικὶ, ἀδελφῶ καὶ φίλῳ μὴ δῶς ἐξουσίαν ἐπὶ σὲ ἐν ζωῇ σου, καὶ μὴ δῶς ἑτέρῳ τὰ χρήματά σου, ἵνα μὴ μεταμεληθεῖς δέη περὶ αὐτῶν. 29 Ἔως ἔτι ζῆς καὶ πνοὴ ἐν σοὶ, μὴ ἀλλάξης σεαυτὸν πάσῃ σαρκί· 30 κρεῖσσον γὰρ ἐστί τὰ τέκνα δεηθῆναί σου, ἢ σὲ ἐμβλέπειν εἰς χεῖρας υἱῶν σου. 31 Ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου γίνου ὑπεράγων· μὴ δῶς μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου. 32 Ἐν ἡμέρᾳ συντελείας ἡμερῶν ζωῆς σου

καὶ ἐν καιρῷ τελευτῆς διάδος κληρονομίαν.

ΠΕΡΙ ΔΟΥΛΩΝ.

³³ Χορτάσματα καὶ ράβδος καὶ φορτία ὄνω, ἄρτος καὶ παιδεία καὶ ἔργον οἰκέτη.

³⁴ Ἔργασαι ἐν παιδί καὶ εὐρήσεις ἀνάπαυσιν, ἄνες χεῖρας αὐτῷ καὶ ζητήσει ἐλευθερίαν.

³⁵ Ζυγὸς καὶ ἰμᾶς κάμψουσι τράχηλον, καὶ οἰκέτη κακούργῳ στρέβλαι καὶ βάσανοι.

³⁶ Ἐμβαλε αὐτὸν εἰς ἐργασίαν, ἵνα μὴ ἀργῆ, πολλὴν γὰρ κακίαν ἐδίδαξεν ἡ ἀργία. ³⁷ Εἰς ἔργα κατάστησον καθὼς πρέπει αὐτῷ, κἄν μὴ πειθαρχῆ, βάρυνον τὰς πέδας αὐτοῦ.

³⁸ Καὶ μὴ περισσεύσης ἐν πάσῃ σαρκί, καὶ ἄνευ κρίσεως μὴ ποιήσης μηδέν. ³⁹ Εἰ ἔστι σοι οἰκέτης, ἔστω ὡς σὺ, ὅτι ἐν αἵματι ἐκτήσω αὐτόν. ⁴⁰ Εἰ ἔστι σοι οἰκέτης, ἄγε αὐτόν ὡς σεαυτὸν, ὅτι ὡς ἡ ψυχὴ σου ἐπιδεήσεις αὐτοῦ· ἐὰν κακώσης αὐτόν, καὶ ἀπάρας ἀποδρᾷ, ἐν ποίᾳ ὀδῷ ζητήσεις αὐτόν;

31

¹ Κέναι ἐλπίδες καὶ ψευδεῖς ἀσυνέτω ἀνδρὶ, καὶ ἐνύπνια ἀναπτεροῦσιν ἄφρονας.

² Ὡς δρασσόμενος σκιάς καὶ διώκων ἄνεμον, οὕτως ὁ ἐπέχων ἐνυπνίοις. ³ Τοῦτο κατὰ τούτου ὄρασις ἐνυπνίων, κατέναντι

πρωσώπου ὁμοίωμα προσώπου. ⁴ Ἀπὸ ἀκαθάρτου τί καθαρισθήσεται; καὶ ἀπὸ

ψευδοῦς τί ἀληθεύσει; ⁵ Μαντεῖαι καὶ οἰωνισμοὶ καὶ ἐνύπνια, μάταιά ἐστι, καὶ ὡς

ὠδινούσης φαντάζεται καρδιά. ⁶ Ἐὰν μὴ παρὰ ὑψίστου ἀποσταλῆ ἐν ἐπισκοπῇ, μὴ δῶς εἰς

αὐτὰ τὴν καρδίαν σου. ⁷ Πολλοὺς ἐπλάνησε τὰ ἐνύπνια, καὶ ἐξέπεσον ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτοῖς.

⁸ Ἄνευ ψεύδους συντελεσθήσεται νόμος, καὶ σοφία στόματι πιστῶ τελείωσις. ⁹ Ἄνηρ πεπαιδευμένος ἔγνω πολλὰ, καὶ ὁ πολύπειρος ἐκδιηγῆσεται σύνεσιν. ¹⁰ Ὃς οὐκ ἐπειράθη ὀλίγα οἶδεν, ὁ δὲ πεπλανημένος πληθυνεῖ πανουργίαν. ¹¹ Πολλὰ ἐώρακα ἐν τῇ ἀποπλανήσει μου, καὶ πλείονα τῶν λόγων μου, σύνεσίς μου. ¹² Πλεονάκις ἕως θανάτου ἐκινδύνευσά, καὶ διεσώθην τούτων χάριν.

¹³ Πνεῦμα φοβουμένων Κυρίου ζήσεται, ἡ γὰρ ἐλπίς αὐτῶν ἐπὶ τὸν σώζοντα αὐτούς. ¹⁴ Ὁ φοβούμενος Κύριον οὐ μὴ εὐλαβηθήσεται, καὶ οὐ μὴ δειλιάσῃ, ὅτι αὐτὸς ἐλπίς αὐτοῦ. ¹⁵ Φοβουμένου τὸν Κύριον μακαρία ἡ ψυχὴ· τίτι ἐπέχει, καὶ τίς ἀντιστήριγμα αὐτοῦ; ¹⁶ Οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν, ὑπερασπισμὸς δυναστείας καὶ στήριγμα ἰσχύος, σκέπη ἀπὸ καύσωνος καὶ σκέπη ἀπὸ μεσημβρίας, φυλακὴ ἀπὸ προσκόμματος καὶ βοήθεια ἀπὸ πτώματος, ἀνυψῶν ψυχὴν καὶ φωτίζων ὀφθαλμοὺς. ¹⁷ ἴασι διδοὺς, ζωὴν καὶ εὐλογίαν.

¹⁸ Θυσιάζων ἐξ ἀδίκου, προσφορὰ μεμωκημένη, καὶ οὐκ εἰς εὐδοκίαν μωκῆματα ἀνόμων. ¹⁹ Οὐκ εὐδοκεῖ ὁ ὕψιστος ἐν προσφοραῖς ἀσεβῶν, οὐδὲ ἐγ πληθεῖ θυσιῶν ἐξιλάσκεται ἀμαρτίας. ²⁰ Θύων υἱὸν ἔναντι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὁ προσάγων θυσίαν ἐκ

χρημάτων πενήτων. ²¹ Ἄρτος ἐπιδεομένων, ζῶη πτωχῶν, ὁ ἀποστερῶν αὐτήν ἄνθρωπος αἱμάτων. ²² Φὸνεύων τὸν πλησίον ὁ ἀφαιρούμενος συμβίωσιν, καὶ ἐκχέων αἷμα ὁ ἀποστερῶν μισθὸν μισθίου.

²³ Εἷς οἰκοδομῶν, καὶ εἷς καθαιρῶν, τί ὠφέλησαν πλεῖον ἢ κόπους; ²⁴ Εἷς εὐχόμενος, καὶ εἷς καταρῶμενος, τίνος φωνῆς εἰσακούσεται ὁ δεστότης; ²⁵ Βαπτιζόμενος ἀπὸ νεκροῦ, καὶ πάλιν ἀπτόμενος αὐτοῦ, τί ὠφέλησε τῷ λουτρῷ αὐτοῦ; ²⁶ Οὕτως ἄνθρωπος νηστεύων ἐπὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ, καὶ πάλιν πορευόμενος, καὶ τὰ αὐτὰ ποιῶν· τῆς προσευχῆς αὐτοῦ τίς εἰσακούσεται; καὶ τί ὠφέλησεν ἐν τῷ ταπεινωθῆναι αὐτόν;

32

¹ Ὁ συντήρων νόμον πλεονάζει προσφοράς· θυσιάζων σωτηρίου ὁ προσέχων ἐντολαῖς.

² Ἀνταποδιδὸς χάριν προσφέρων σεμίδαλιν, καὶ ὁ ποιῶν ἐλεημοσύνην θυσιάζων αἰνέσεως.

³ Εὐδοκία Κυρίου ἀποστῆναι ἀπὸ πονηρίας, καὶ ἐξιλασμὸς ἀποστῆναι ἀπὸ ἀδικίας.

⁴ Μὴ ὀφθῆς ἐν προσώπῳ Κυρίου κενός,

⁵ πάντα γὰρ ταῦτα χάριν ἐντολῆς. ⁶ Προσφορὰ δικαίου λιπαίνει θυσιαστήριον, καὶ ἡ εὐδία αὐτῆς ἔναντι ὑψίστου. ⁷ Θυσία ἀνδρὸς δικαίου δεκτὴ, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῆς οὐκ ἐπιλησθήσεται.

⁸ Ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ δόξασον τὸν Κύριον, καὶ μὴ σμικρύνῃς ἀπαρχὴν χειρῶν σου.

9 Ἐν πάσῃ δόσει ἰλάρωσον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἀγίασον δεκάτην. 10 Δὸς ὑψίστῳ κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ καθέυρεμα χειρός. 11 Ὅτι Κύριος ἀνταποδιδούς ἐστι, καὶ ἐπταπλάσια ἀνταποδώσει σοι. 12 Μὴ δωροκόπει, οὐ γὰρ προσδέξεται· καὶ μὴ ἔπεχε θυσίᾳ ἀδίκῳ, ὅτι Κύριος κριτὴς ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ δόξα προσώπου. 13 Οὐ λήψεται πρόσωπον ἐπὶ πτωχοῦ, καὶ δέησιν ἠδικημένου εἰσακούσεται. 14 Οὐ μὴ ὑπερίδη ἰκετεῖαν ὀρφανοῦ, καὶ χήραν ἐὰν ἐκχέῃ λαλιάν. 15 Οὐχὶ δάκρυα χήρας ἐπὶ σιαγόνα καταβαίνει, καὶ ἡ καταβόησις ἐπὶ τῷ καταγαγόντι αὐτά;

16 Θεραπεύων ἐν εὐδοκίᾳ δεχθήσεται, καὶ ἡ δέησις αὐτοῦ ἕως νεφελῶν συνάψει. 17 Προσευχὴ ταπεινοῦ νεφέλας διήλθε, καὶ ἕως συνεγγίσῃ οὐ μὴ παρακληθῆ, καὶ οὐ μὴ ἀποστῆ ἕως ἐπισκέψηται ὁ ὑψιστος· καὶ κρινεῖ δικαίως, καὶ ποιήσει κρίσιν. 18 Καὶ ὁ Κύριος οὐ μὴ βραδύνη, οὐδὲ μὴ μακροθυμήσει ἐπ' αὐτοῖς ἕως ἂν συντρίψῃ ὄσφυν ἀνελεημόνων· καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀνταποδώσει ἐκδίκησιν, ἕως ἐξάρῃ πλῆθος ὑβριστῶν, καὶ σκῆπτρα ἀδίκων συντρίψῃ, 19 ἕως ἀνταποδῶ ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν, ἕως κρινῆ τὴν κρίσιν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ εὐφρανεῖ αὐτοὺς ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ. 20 Ὡραῖον ἔλεος ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτοῦ, ὡς νεφέλαι ὑετοῦ ἐν καιρῷ ἀβροχίας.

33

¹ Ἐλέησον ἡμᾶς, δέσποτα ὁ Θεὸς πάντων, καὶ ἐπίβλεπον· ² καὶ ἐπίβαλε τὸν φόβον σου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ³ Ἐπαρον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ ἔθνη ἀλλότρια, καὶ ιδέτωσαν τὴν δυναστείαν σου. ⁴ Ὡσπερ ἐνώπιον αὐτῶν ἠγιάσθης ἐν ἡμῖν, οὕτως ἐνώπιον ἡμῶν μεγαλυθεῖς ἐν αὐτοῖς· ⁵ Καὶ ἐπιγνώτωσάν σε καθάπερ καὶ ἡμεῖς ἐπέγνωμεν, ὅτι οὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν σου Κύριε.

⁶ Ἐγκαίνισον σημεῖα, καὶ ἀλλοίωσον θαυμάσια· ⁷ δόξασον χεῖρα καὶ βραχίονα δεξιόν· ἔγειρον θυμὸν, καὶ ἔκχεον ὀργὴν· ἔξαρων ἀντίδικον, καὶ ἔκτριπον ἐχθρόν. ⁸ Σπεῦσον καιρὸν, καὶ μνήσθητι ὀρκισμοῦ, καὶ ἐκδιηγησάσθωσαν τὰ μεγαλεῖά σου. ⁹ Ἐν ὀργῇ πυρὸς καταβρωθήτω ὁ σωζόμενος, καὶ οἱ κακοῦντες τὸν λαόν σου εὗροισαν ἀπώλειαν. ¹⁰ Σύντριπον κεφαλὰς ἀρχόντων ἐχθρῶν λεγόντων, οὐκ ἔστι πλὴν ἡμῶν. ¹¹ Σύναγε πάσας φυλὰς Ἰακώβ.

¹² Λαμπρὰ καρδία καὶ ἀγαθὴ ἐπὶ ἐδέσμασιν τῶν βρωμάτων αὐτῆς ἐπιμελήσεται.

34

¹ Ἀγρυπνία πλούτου ἐκτῆκει σάρκας, καὶ ἡ μέριμνα αὐτοῦ ἀφιστᾷ ὕπνον. ² Μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσκει νυσταγμὸν, καὶ ἀρρώστημα βαρὺ ἐκνήψει ὕπνος. ³ Ἐκοπίασε πλούσιος ἐν συναγωγῇ χρημάτων, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐμπίπλεται τῶν τρυφημάτων

αὐτοῦ· ⁴ ἔκοπίασε πτωχὸς ἐν ἐλαττώσει βίου, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐπιδεῆς γίνεται.

⁵ Ὁ ἀγαπῶν χρυσίον οὐ δικαιοθήσεται, καὶ ὁ διώκων διαφθορὰν, αὐτὸς πλησθήσεται.

⁶ Πολλοὶ ἐδόθησαν εἰς πτώμα χάριν χρυσίου, καὶ ἐγενήθη ἀπώλεια αὐτῶν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν.

⁷ Ἐύλον προσκόμματός ἐστι τοῖς ἐνθουσιάζουσιν αὐτῷ, καὶ πᾶς ἄφρων ἀλώσεται ἐν αὐτῷ.

⁸ Μακάριος πλούσιος ὃς εὐρέθη ἄμωμος, καὶ ὃς ὀπίσω χρυσίου οὐκ ἐπορεύθη.

⁹ Τίς ἐστι καὶ μακαριούμεν αὐτόν; ἐποίησε γὰρ θαυμάσια ἐν λαῷ αὐτοῦ.

¹⁰ Τίς ἐδοκιμάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ἐτελειώθη, καὶ ἔστω εἰς καύχησιν; τίς ἐδύνατο παραβῆναι, καὶ οὐ παρέβη, καὶ ποιῆσαι κακὰ, καὶ οὐκ ἐποίησε;

¹¹ Στερεωθήσεται τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐλεημοσύνας αὐτοῦ ἐκδιηγῆσεται ἐκκλησία.

¹² Ἐπὶ τραπέζης μεγάλης ἐκάθισας; μὴ ἀνοίξης ἐπ' αὐτῆς φάρυγγά σου· καὶ μὴ εἴπης, πολλὰ γε τὰ ἐπ' αὐτῆς.

¹³ Μνήσθητι ὅτι κακὸν ὀφθαλμὸς πονηρὸς, πονηρότερον ὀφθαλμοῦ τί ἐκτίσται; διὰ τοῦτο ἀπὸ παντὸς προσώπου δακρύνει.

¹⁴ Οὐκ ἔαν ἐπιβλέψῃ, μὴ ἐκτείνῃς χεῖρα, καὶ μὴ συνθλίβῃς αὐτῷ ἐν τρυβλίῳ.

¹⁵ Νόει τὰ τοῦ πλησίον ἐκ σεαυτοῦ, καὶ ἐπὶ παντὶ πράγματι διανοοῦ.

¹⁶ Φάγε ὡς ἄνθρωπος τὰ παρακείμενά σοι, καὶ μὴ διαμασῶ, μὴ μισηθῆς.

¹⁷ Παῦσαι πρῶτος χάριν παιδείας, καὶ μὴ ἀπληστεύου, μήποτε προσκόψῃς.

¹⁸ Καὶ εἰ ἀναμέσον πλειόνων ἐκάθισας, πρότερος αὐτῶν μὴ ἐκτείνῃς

τὴν χειρὰ σου. ¹⁹ Ὡς ἱκανὸν ἀνθρώπῳ πεπαιδευμένῳ τὸ ὀλίγον, καὶ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ οὐκ ἀσθμαίνει. ²⁰ Ὕπνος ὑγείας ἐπὶ ἐντέρω μετρίῳ, ἀνέστη πρῶτῃ, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· πόνος ἀγρυπνίας καὶ χολέρας καὶ στρόφος μετὰ ἀνδρὸς ἀπλήστου. ²¹ Καὶ εἰ ἐβιάσθης ἐν ἐδέσμασιν, ἀνάστα μεσοπωρῶν καὶ ἀναπαύσῃ.

²² Ἄκουσόν μου τέκνον καὶ μὴ ἐξουδενώσης με, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ εὐρήσεις τοὺς λόγους μου· ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου γίνου ἐντρεχῆς, καὶ πᾶν αρρώστημα οὐ μὴ σοι ἀπαντήσῃ. ²³ Λαμπρὸν ἐπ' ἄρτοις εὐλογήσῃ χειλῆ, καὶ μαρτυρία τῆς καλλονῆς αὐτοῦ πιστή. ²⁴ Πονηρῶ ἐπ' ἄρτῳ διαγογγύσει πόλις, καὶ ἡ μαρτυρία τῆς πονηρίας αὐτοῦ ἐκριβῆς.

²⁵ Ἐν οἴνῳ μὴ ἀνδρίζου, πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ὁ οἶνος· ²⁶ Κάμινος δοκιμάζει στόμῳμα ἐν βαφῆ, οὕτως οἶνος καρδίας ἐν μάχῃ ὑπερηφάνων. ²⁷ Ἐπίσον ζωῆς οἶνος ἀνθρώπῳ, ἐὰν πίνης αὐτὸν μέτρῳ αὐτοῦ· τίς ζωὴ ἐλασσομένῳ οἴνῳ; καὶ αὐτὸς ἔκτισται εἰς εὐφροσύνην ἀνθρώποις. ²⁸ Ἀγαλλίαμα καρδίας καὶ εὐφροσύνη ψυχῆς οἶνος πινόμενος ἐν καιρῶ αὐτάρκης· ²⁹ πικρία ψυχῆς οἶνος πινόμενος πολὺς, ἐν ὀρεθισμῶ καὶ ἀντιπτώματι. ³⁰ Πληθύνει μέθη θυμὸν ἄφρονος εἰς πρόσκομμα, ἐλαττῶν ἰσχὺν καὶ προσποιῶν τραύματα. ³¹ Ἐν συμποσίῳ οἴνου μὴ ἐλέγξης τὸν πλησίον, καὶ μὴ ἐξουδενώσης

αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ αὐτοῦ· λόγον ὄνειδισμοῦ μὴ εἶπης αὐτῷ, καὶ μὴ αὐτὸν θλίψῃς ἐν ἀπαιτήσῃ.

ΠΕΡΙ ἙΓΟΥΜΕΝΩΝ.

35

¹ Ἑγούμενων σε κατέστησαν; μὴ ἐπαίρου, γίνου ἐν αὐτοῖς ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν· φρόντισον αὐτῶν, καὶ οὕτω κάθισον, ² καὶ πᾶσαν τὴν χρεῖαν σου ποιήσας ἀνάπεσε, ἵνα εὐφρανθῆς δι' αὐτοὺς, καὶ εὐκοσμίας χάριν λάβῃς στέφανον. ³ Λάλησον πρεσβύτερε, πρέπει γὰρ σοι, ἐν ἀκριβεῖ ἐπιστήμῃ, καὶ μὴ ἐμποδίσῃς μουσικά. ⁴ Ὅπου ἀκρόαμα, μὴ ἐκχέῃς λαλιὰν, καὶ ἀκαίρως μὴ σοφίζου. ⁵ Σφραγίς ἄνθρακος ἐπὶ κόσμῳ χρυσῷ, σύγκριμα μουσικῶν ἐν συμποσίῳ οἴνου. ⁶ Ἐν κατασκευάσματι χρυσῷ σφραγίς σμαράγδου μέλος μουσικῶν ἐφ' ἠδέϊ οἴνω.

⁷ Λάλησον νεανίσκε εἰ χρεῖα σου, μόλις δις ἐὰν ἐπερωτηθῆς. ⁸ Κεφαλαίωσον λόγον, ἐν ὀλίγοις πολλὰ, γίνου ὡς γινώσκων καὶ ἅμα σιωπῶν. ⁹ Ἐν μέσῳ μεγιστάνων μὴ ἐξισιάζου, καὶ ἐτέρου λέγοντος μὴ πολλὰ ἀδολέσχει. ¹⁰ Πρὸ βροντῆς κατασπεύδει ἀστραπή, καὶ πρὸ αἰσχυνηροῦ προελεύσεται χάρις. ¹¹ Ἐν ὥρᾳ ἐξεγείρου καὶ μὴ οὐράγει, ἀπώτρεχε εἰς οἶκον καὶ μὴ ραθύμει. ¹² Ἐκεῖ παῖζε καὶ ποίει τὰ ἐνθυμήματά σου, καὶ μὴ ἀμάρτης λόγῳ ὑπερηφάνῳ. ¹³ Καὶ ἐπὶ τούτοις εὐλόγησον τὸν ποιήσαντά σε, καὶ μεθύσκοντά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ.

14 Ὁ φοβούμενος Κύριον ἐκδέξεται παιδείαν, καὶ οἱ ὀρθρίζοντες εὐρήσουσιν εὐδοκίαν. 15 Ὁ ζητῶν νόμον ἐμπλησθήσεται αὐτοῦ, καὶ ὁ ὑποκρινόμενος σκανδαλισθήσεται ἐν αὐτῷ. 16 Οἱ φοβούμενοι Κύριον εὐρήσουσι κρίμα, καὶ δικαιώματα ὡς φῶς ἐξάψουσιν. 17 Ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς ἐκκλίνει ἐλεγμὸν, καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ εὐρήσει σύγκριμα. 18 Ἄνθρωπος οὐ μὴ παράδη διανόημα, ἀλλότριος καὶ ὑπερήφανος οὐ καταπτήξει φόβον, καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι μετ' αὐτοῦ ἄνευ βουλήs. 19 Ἄνευ βουλήs μηθὲν ποιήσης, καὶ ἐν τῷ ποιῆσαί σε μὴ μεταμελοῦ.

20 Ἐν ὁδῷ ἀντιπτώματος μὴ πορεύου, καὶ μὴ προσκόψης ἐν λιθώδεσι. 21 Μὴ πιστεύσης ἐν ὁδῷ ἀπροσκόπῳ, 22 καὶ ἀπὸ τῶν τέκνων σου φύλαξαι. 23 Ἐν παντὶ ἔργῳ πίστευε τῇ ψυχῇ σου, καὶ γὰρ τοῦτό ἐστι τήρησις ἐντολῶν. 24 Ὁ πιστεύων νόμῳ προσέχει ἐντολαῖs, καὶ ὁ πεπειθῶs Κυρίῳ οὐκ ἐλαττωθήσεται.

36

1 Τῷ φοβουμένῳ Κύριον οὐκ ἀπαντήσει κακὸν, ἀλλ' ἐν πειρασμῷ καὶ πάλιν ἐξελεῖται. 2 Ἄνθρωπος σοφὸς οὐ μισήσει νόμον, ὁ δὲ ὑποκρινόμενος ἐν αὐτῷ, ὡς ἐν καταγίδι πλοῖον. 3 Ἄνθρωπος συνετὸς ἐμπιστεύσει νόμῳ, καὶ ὁ νόμος αὐτῷ πιστὸς ὡς ἐρώτημα δικαίων. 4 Ἐτοίμασον λόγον, καὶ οὕτως ἀκουθήσῃ, σύνδησον παιδείαν καὶ ἀποκρίθητι. 5 Τροχὸς ἀμάξης σπλάγχνα μωροῦ, καὶ ὡς ἄξων στρεφόμενος

ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ. ⁶ Ἴππος εἰς ὄχειαν ὡς φίλος μῶκος, ὑποκάτω παντὸς ἐπικαθημένου χρεμετίζει.

⁷ Διατί ἡμέρα ἡμέρας ὑπερέχει, καὶ πᾶν φῶς ἡμέρας ἐνιαυτοῦ ἀφ' ἡλίου; ⁸ Ἐν γνώσει Κυρίου διεχωρίσθησαν, καὶ ἠλλοίωσε καιροὺς καὶ ἑορτάς· ⁹ ἀπ' αὐτῶν ἀνύψωσε καὶ ἠγίασε, καὶ ἐξ αὐτῶν ἔθηκεν εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν.

¹⁰ Καὶ ἄνθρωποι πάντες ἀπὸ ἐδάφους, καὶ ἐκ γῆς ἐκτίσθη Ἀδάμ. ¹¹ Ἐν πλήθει ἐπιστήμης Κύριος διεχώρισεν αὐτοὺς, καὶ ἠλλοίωσε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. ¹² Ἐξ αὐτῶν εὐλόγησε καὶ ἀνύψωσε, καὶ ἐξ αὐτῶν ἠγίασε, καὶ πρὸς αὐτὸν ἠγγισεν· ἀπ' αὐτῶν κατηράσατο, καὶ ἔταπείνωσε, καὶ ἀνέστρεψεν αὐτοὺς ἀπὸ στάσεως αὐτῶν. ¹³ Ὡς πηλὸς κεραμέως ἐν χειρὶ αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ· οὕτως ἄνθρωποι ἐν χειρὶ τοῦ ποιήσαντος αὐτοὺς, ἀποδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ. ¹⁴ Ἀπέναντι τοῦ κακοῦ τὸ ἀγαθόν, καὶ ἀπέναντι τοῦ θανάτου ἡ ζωὴ, οὕτως ἀπέναντι εὐσεβοῦς ἀμαρτωλός. ¹⁵ Καὶ οὕτως ἔμβλεψον εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ ὑψίστου, δύο δύο ἐν κατέναντι τοῦ ἑνός.

¹⁶ Κἀγὼ ἔσχατος ἠγγρύπησα, καὶ κατεκληρονόμησα αὐτοὺς καθὼς ἀπ' ἀρχῆς. ¹⁷ Ἐλέησον λαὸν, Κύριε, κεκλημένον ἐπ' ὀνόματί σου, καὶ Ἰσραὴλ ὃν πρωτογόνω ὠμοίωσας. ¹⁸ Οἰκτείρησον πόλιν ἀγιάσματος σου Ἱερουσαλὴμ, πόλιν καταπαύματός σου. ¹⁹ Πλήσον Σιών ἄραι τὰ λόγια σου, καὶ

ἀπὸ τῆς δόξης σου τὸν λαόν σου. ²⁰ Δὸς μαρτύριον τοῖς ἐν ἀρχῇ κτίσμασί σου, καὶ ἔγειρον προφητείας τὰς ἐπ' ὀνόματί σου. ²¹ δὸς μισθὸν τοῖς ὑπομένουσί σε, καὶ οἱ προφητῆταί σου ἐμπιστευθήτωσαν.

²² Εἰσάκουσον, Κύριε, δεήσεως τῶν ἰκετῶν σου, κατὰ τὴν εὐλογίαν Ἀαρὼν περὶ τοῦ λαοῦ σου, καὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι σὺ Κύριος εἶ ὁ Θεὸς τῶν αἰώνων. ²³ Πᾶν βρῶμα φάγεται κοιλία, ἔστι δὲ βρῶμα βρώματος κάλλιον. ²⁴ Φάρυγξ γεύεται βρώματα θήρας, οὕτως καρδία συνετὴ λόγουσ ψευδεῖς. ²⁵ Καρδία στρεβλὴ δώσει λύπην, καὶ ἄνθρωπος πολυπειρὸς ἀνταποδώσει αὐτῷ.

²⁶ Πάντα ἄρρενα ἐπιδέξεται γυνὴ, ἔστι δὲ θυγάτηρ θυγατρὸς κρείσσων. ²⁷ Κάλλος γυναικὸς ἰλαρύνει πρόσωπον, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἐπιθυμίαν ἀνθρώπου ὑπεράγει. ²⁸ Εἰ ἔστιν ἐπὶ γλώσσης αὐτῆς ἔλεος καὶ πραύτης, οὐκ ἔστιν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καθ' υἱοὺς ἀνθρώπων.

²⁹ Ὁ κτώμενος γυναῖκα ἐνάρχεται κτήσεως, βοηθὸν κατ' αὐτὸν καὶ στύλον ἀναπαύσεων.

³⁰ Οὗ οὐκ ἔστι φραγμὸς, διαρπαγῆσεται κτῆμα, καὶ οὗ οὐκ ἔστι γυνὴ, στενάξει πλανώμενος. ³¹ Τίς γὰρ πιστεύσει εὐζώνῳ ληστῇ σφαλλομένῳ ἐκ πόλεως εἰς πόλιν; οὕτως ἀνθρώπων μὴ ἔχοντι νοσοσίαν καὶ καταλύοντι οὗ ἂν ὀψισῆ.

37

¹ Πᾶς φίλος ἐρεῖ, ἐφιλίασα αὐτῷ κᾶγώ.

ἀλλ' ἔστι φίλος ὀνόματι μόνον φίλος.
2 Οὐχὶ λύπη ἔνι ἕως θανάτου, ἑταῖρος καὶ φίλος τρεπόμενος εἰς ἔχθραν; 3 Ὡς πονηρὸν ἐνθύμημα, πόθεν ἐνεκυλίσθης καλύψαι τὴν ξηρὰν ἐν δολιότητι; 4 Ἐταῖρος φίλου ἐν εὐφροσύνῃ ἡδεταί, καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως ἔσται ἀπέναντι. 5 Ἐταῖρος φίλῳ συμπονεῖ χάριν γαστρὸς, ἔναντι πολέμου λήψεται ἀσπίδα. 6 Μὴ ἐπιλάθῃ φίλου ἐν τῇ ψυχῇ σου, καὶ μὴ ἀμνημονήσῃς αὐτοῦ ἐν χρήμασί σου.

7 Πᾶς σύμβουλος ἐξαίρει βουλήν, ἀλλ' ἔστι συμβουλεύων εἰς ἑαυτόν. 8 Ἀπὸ συμβούλου φύλαξον τὴν ψυχὴν σου, καὶ γνῶθι πρότερον τίς αὐτοῦ χρεία· καὶ γὰρ αὐτὸς ἑαυτῷ βουλεύσεται· μήποτε βάλῃ ἐπὶ σοὶ κληρὸν, 9 καὶ εἴπῃ σοι, καλὴ ἡ ὁδός σου· καὶ στήσεται ἐξ ἐναντίας ἰδεῖν τὸ συμβησόμενόν σοι. 10 Μὴ βουλεύου μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε, καὶ ἀπὸ τῶν ζηλούντων σε κρύψον βουλήν. 11 Μετὰ γυναικὸς περὶ ἀντιζήλου αὐτῆς, καὶ μετὰ δειλοῦ περὶ πολέμου· μετὰ ἐμπόρου περὶ μεταβολίας, καὶ μετὰ ἀγοράζοντος περὶ πράσεως· μετὰ βασκάνου περὶ εὐχαριστίας, καὶ μετὰ ἀνελεήμονος περὶ χρηστοθεΐας· μετὰ ὀκνηροῦ περὶ παντὸς ἔργου, καὶ μετὰ μισθίου ἐφεστίου περὶ συντελείας, οἰκέτη ἀργῷ περὶ πολλῆς ἐργασίας· μὴ ἔπεχε ἐπὶ τούτοις περὶ πάσης συμβουλίας.

12 Ἄλλ' ἢ μετὰ ἀνδρὸς εὐσεβοῦς ἐνδελέχιζε, ὃν ἂν ἐπιγνῶς συντηροῦντα ἐντολάς· ὃς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ κατὰ τὴν ψυχὴν σου, καὶ

ἐὰν παίσης, συναλγήσει σοι. ¹³ Καὶ βουλήν καρδίας στήσον, οὐ γάρ ἐστὶ σοι πιστότερος αὐτῆς· ¹⁴ ψυχὴ γὰρ ἀνδρὸς ἀπαγγέλλειν ἐνίοτε εἴωθεν, ἢ ἐπτὰ σκοποὶ ἐπὶ μετεώρου καθήμενοι ἐπὶ σκοπῆς. ¹⁵ Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις δεήθητι ὑψίστου, ἵνα εὐθύνη ἐν ἀληθείᾳ τὴν ὁδόν σου. ¹⁶ Ἀρχὴ παντὸς ἔργου λόγος, καὶ πρὸ πάσης πράξεως βουλή.

¹⁷ Ἴχνος ἀλλοιώσεως καρδίας. ¹⁸ Τέσσαρα μέρη ἀνατέλλει, ἀγαθὸν καὶ κακὸν, ζωὴ καὶ θάνατος, καὶ κυριεύουσα ἐνδελεχῶς αὐτῶν γλῶσσά ἐστιν. ¹⁹ Ἔστιν ἀνὴρ πανοῦργος καὶ πολλῶν παιδευτῆς, καὶ τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ ἄχρηστός ἐστιν. ²⁰ Ἔστι σοφιζόμενος ἐν λόγοις μισητός, οὗτος πάσης τροφῆς καθυστερήσει, ²¹ οὐ γὰρ ἐδόθη αὐτῷ παρὰ Κυρίου χάρις, ὅτι πάσης σοφίας ἐστερήθη. ²² Ἔστι σοφὸς τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ, καὶ οἱ καρποὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ ἐπὶ στόματος πιστοί.

²³ Ἀνὴρ σοφὸς τὸν ἑαυτοῦ λαὸν παιδεύσει, καὶ οἱ καρποὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ πιστοί. ²⁴ Ἀνὴρ σοφὸς πλησθήσεται εὐλογίας, καὶ μακαριοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ ὀρώντες. ²⁵ Ζωὴ ἀνδρὸς ἐν ἀριθμῷ ἡμερῶν, καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ Ἰσραὴλ ἀναρίθμητοι. ²⁶ Ὁ σοφὸς ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ κληρονομήσει πίστιν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ζῆσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

²⁷ Τέκνον, ἐν τῇ ζωῇ σου πείρασον τὴν ψυχὴν σου, καὶ ἴδε τί πονηρὸν αὐτῇ, καὶ μὴ δῶς αὐτῇ. ²⁸ Οὐ γὰρ πάντα πᾶσι συμφέρει, καὶ οὐ πᾶσα ψυχὴ ἐν παντὶ εὐδοκεῖ.

29 Μὴ ἀπληστεύου ἐν πάσῃ τρυφῇ, καὶ μὴ ἐκχυθῆς ἐπὶ ἐδεσμάτων· 30 ἐν πολλοῖς γὰρ βρώμασιν ἔσται πόνος, καὶ ἡ ἀπληστία ἐγγιεῖ ἕως χολέρας. 31 Δι' ἀπληστίαν πολλοὶ ἐτελεύτησαν, ὁ δὲ προσέχων προσθήσει ζώην.

38

1 Τίμα ἰατρὸν πρὸς τὰς χρείας τιμαῖς αὐτοῦ, καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκτισε Κύριος. 2 Παρὰ γὰρ ὑπίστου ἔστιν ἴασις, καὶ παρὰ βασιλέως λήψεται δόμα. 3 Ἐπιστήμη ἰατροῦ ἀνυψώσει κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔναντι μεγιστάνων θαυμασθήσεται. 4 Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς φάρμακα, καὶ ἀνὴρ φρόνιμος οὐ προσοχθεῖ αὐτοῖς. 5 Οὐκ ἀπὸ ξύλου ἐγλυκάνθη ὕδωρ, εἰς τὸ γνωσθῆναι τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ; 6 Καὶ αὐτὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ. 7 Ἐν αὐτοῖς ἐθεράπευσε, καὶ ἤρε τὸν πόνον αὐτοῦ. 8 Μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιήσει μίγμα, καὶ οὐ μὴ συντελέσῃ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰρήνη παρ' αὐτοῦ ἔστιν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς.

9 Τέκνον, ἐν ἀρρώσθηματί σου μὴ παράβλεπε, ἀλλ' εὔξαι Κυρίῳ, καὶ αὐτὸς ἰάσεταιί σε. 10 Ἀπόστησον πλημμέλειαν, καὶ εὐθύνον χεῖρας, καὶ ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας καθάρισον καρδίαν. 11 Δὸς εὐωδίαν, καὶ μνημόσυνον σεμιδάλεως, καὶ λίπανον προσφορὰν, ὡς μὴ ὑπάρχων. 12 Καὶ ἰατρῷ δὸς τόπον, καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκτισε Κύριος· καὶ μὴ ἀποστήτω σου, καὶ γὰρ αὐτοῦ χρεία. 13 Ἔστι

καιρὸς ὅτε καὶ ἐν χερσὶν αὐτῶν εὐωδία. ¹⁴ Καὶ γὰρ αὐτοὶ Κυρίου δεηθήσονται, ἵνα εὐοδώσῃ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν καὶ ἴασιν χάριν ἐμβιώσεως. ¹⁵ Ὁ ἁμαρτάνων ἔναντι τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν, ἐμπέσοι εἰς χεῖρας ἰατροῦ.

¹⁶ Τέκνον, ἐπὶ νεκρῶ κατάγαγε δάκρυα, καὶ ὡς δεινὰ πάσχων ἔναρξε θρήνου· κατὰ δὲ τὴν κρίσιν αὐτοῦ περίστειλον τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν ταφὴν αὐτοῦ.

¹⁷ Πίκρανον κλαυθμὸν, καὶ θέρμανον κοπετὸν, καὶ ποιήσον τὸ πένθος κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἡμέραν μίαν καὶ δύο χάριν διαβολῆς, καὶ παρακλήθητι λύπης ἕνεκα· ¹⁸ ἀπὸ λύπης γὰρ ἐκβαίνει θάνατος, καὶ λύπη καρδίας κάμψει ἰσχύν. ¹⁹ Ἐν ἀπαγωγῇ παραβαίνει καὶ λύπη, καὶ βίος πτωχοῦ κατὰ καρδίας. ²⁰ Μὴ δῶς εἰς λύπην τὴν καρδίαν σου, ἀπόστησον αὐτὴν μνησθεὶς τὰ ἔσχατα. ²¹ Μὴ ἐπιλαθῆ, οὐ γὰρ ἔστιν ἐπάνοδος, καὶ τοῦτον οὐκ ὠφελήσεις, καὶ σεαυτὸν κακώσεις. ²² Μνήσθητι τὸ κρίμα αὐτοῦ, ὅτι οὕτω ὡς καὶ τὸ σόν· ἐμοὶ χθὲς, καὶ σοὶ σήμερον. ²³ Ἐν ἀναπαύσει νεκροῦ κατάπαυσον τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, καὶ παρακλήθητι ἐν αὐτῷ ἐν ἐξόδῳ πνεύματος αὐτοῦ.

²⁴ Σοφία γραμματέως ἐν εὐκαιρίᾳ σχολῆς, καὶ ὁ ἐλασσούμενος πράξει αὐτοῦ σοφισθήσεται. ²⁵ Τί σοφισθήσεται ὁ κρατῶν ἄροτροῦ, καὶ καυχώμενος ἐν δόρατι κέντρον, βόας ἐλαύνων καὶ ἀναστρεφόμενος ἐν ἔργοις αὐτῶν, καὶ ἡ διήγησις αὐτοῦ ἐν υἱοῖς ταυρῶν; ²⁶ Καρδίαν αὐτοῦ δώσει ἐκδοῦναι αὐλακας,

καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ εἰς χορτάσματα
δαμάλεων. ²⁷ Οὕτως πᾶς τέκτων καὶ
ἀρχιτέκτων, ὅστις νύκτωρ ὡς ἡμέρα διάγει·
οἱ γλύφοντες γλύμματα σφραγίδων, καὶ ἡ
ὑπομονὴ αὐτοῦ ἀλλοιωῶσαι ποικιλίαν· καρδίαν
αὐτοῦ δώσει εἰς τὸ ὁμοιωῶσαι ζωγραφίαν, καὶ
ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ τελέσαι ἔργον.

²⁸ Οὕτως χαλκεὺς καθήμενος ἐγγὺς
ἄκμονος, καὶ καταμανθάνων ἀργῶ σιδήρω·
ἀτμὶς πυρὸς πῆξει σάρκας αὐτοῦ, καὶ ἐν θέρμῃ
καμίνου διαμαχήσεται· φωνὴ σφύρης καινιεῖ
τὸ οὔς αὐτοῦ, καὶ κατέναντι ὁμοιώματος
σκεύους οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ· καρδίαν αὐτοῦ
δώσει εἰς συντέλειαν ἔργων, καὶ ἡ ἀγρυπνία
αὐτοῦ κοσμήσαι ἐπὶ συντελείας.

²⁹ Οὕτω κεραμεὺς καθήμενος ἐν ἔργῳ αὐτοῦ,
καὶ συστρέφων ἐν ποσὶν αὐτοῦ τροχόν, ὃς
ἐν μεριμνῇ κεῖται διαπαντὸς ἐπὶ τὸ ἔργον
αὐτοῦ, καὶ ἐναρίθμιος πᾶσα ἡ ἐργασία αὐτοῦ.
³⁰ Ἐν βραχίονι αὐτοῦ τυπώσει πηλόν, καὶ πρὸ
ποδῶν κάμψει ἰσχὺν αὐτοῦ· καρδίαν ἐπιδώσει
συντελέσαι τὸ χρίσμα, καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ
καθαρίσαι κάμινον. ³¹ Πάντες οὗτοι εἰς
χεῖρας αὐτῶν ἐνεπίστευσαν, καὶ ἕκαστος ἐν
τῷ ἔργῳ αὐτοῦ σοφίζεται. ³² Ἄνευ αὐτῶν οὐκ
οἰκισθήσεται πόλις, καὶ οὐ παροικήσουσιν,
οὐδὲ περιπατήσουσι. ³³ καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ
οὐχ ὑπεραλοῦνται· ἐπὶ δίφρον δικαστοῦ
οὐ καθιοῦνται, καὶ διαθήκην κρίματος
οὐ διανοηθήσονται, οὐδὲ μὴ ἐκφανῶσι
δικαιοσύνην καὶ κρίμα· καὶ ἐν παραβολαῖς

οὐχ εὐρεθήσονται. ³⁴ Ἀλλὰ κτίσμα αἰῶνος στηρίσουσι· καὶ ἡ δέησις αὐτῶν ἐν ἐργασίᾳ τέχνης.

Πλὴν τοῦ ἐπιδόντος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ διανοουμένου ἐν νόμῳ ὑψίστου,

39

¹ σοφίαν πάντων ἀρχαίων ἐκζητήσει, καὶ ἐν προφητεῖαις ἀσχοληθήσεται. ² Διηγήσεις ἀνδρῶν ὀνομαστῶν συντηρήσει, καὶ ἐν στροφαῖς παραβολῶν συνεισελεύσεται.

³ Ἀπόκρυφα παροιμιῶν ἐκζητήσει, καὶ ἐν αἰνίγμασι παραβολῶν ἀναστραφήσεται.

⁴ Ἀναμέσον μεγιστάνων ὑπηρετήσει, καὶ ἔναντι ἡγουμένου ὀφθήσεται· ἐν γῆ ἀλλοτριῶν ἐθνῶν διελεύσεται, ἀγαθὰ γὰρ καὶ κακὰ ἐν ἀνθρώποις ἐπέιρασε.

⁵ Τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπιδώσει ὀρθρίσαι πρὸς Κύριον τὸν ποιήσαντα αὐτόν, καὶ ἔναντι ὑψίστου δεηθήσεται· καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐτοῦ ἐν προσευχῇ, καὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ δεηθήσεται.

⁶ Ἐὰν Κύριος ὁ μέγας θελήσῃ, πνεύματι συνέσεως ἐμπλησθήσεται· αὐτὸς ἀνομβρήσει ῥήματα σοφίας αὐτοῦ, καὶ ἐν προσευχῇ ἐξομολογήσεται Κυρίῳ.

⁷ Αὐτὸς κατευθύνει βουλήν αὐτοῦ καὶ ἐπιστήμην, καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτοῦ διανοηθήσεται.

⁸ Αὐτὸς ἐκφανεῖ παιδείαν διδασκαλίας αὐτοῦ, καὶ ἐν νόμῳ διαθήκης Κυρίου καυχήσεται.

⁹ Αἰνέσουσι τὴν σύνεσιν αὐτοῦ πολλοὶ, ἕως τοῦ αἰῶνος οὐκ ἐξαλειφθήσεται· οὐκ

ἀποστήσεται τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, καὶ ὄνομα αὐτοῦ ζήσεται εἰς γενεὰς γενεῶν. ¹⁰ Τὴν σοφίαν αὐτοῦ διηγῆσονται ἔθνη, καὶ τὸν ἔπαινον αὐτοῦ ἔξαγγελεῖ ἐκκλησία. ¹¹ Ἐὰν ἐμείνη ὄνομα καταλείψει ἢ χίλιοι, καὶ ἐὰν ἀναπαύσεται ἐμποιεῖ αὐτῷ. ¹² Ἔτι διανοηθεῖς ἐκδιηγῆσομαι, καὶ ὡς διχομηνία ἐπληρώθην.

¹³ Εἰσακούσετέ μου υἱοὶ ὅσοι, καὶ βλαστήσατε ὡς ῥόδον φυόμενον ἐπὶ ῥεύματος ἀγροῦ. ¹⁴ καὶ ὡς λίβανος εὐωδιάσατε ὀσμήν, καὶ ἀνθήσατε ἄνθος ὡς κρίνον· διάδοτε ὀσμήν καὶ αἰνέσατε ἄσμα· εὐλογῆσατε Κύριον ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις. ¹⁵ Δότε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μεγαλωσύνην, καὶ ἐξομολογήσασθε ἐν αἰνέσει αὐτοῦ, ἐν ὡδαῖς χειλέων καὶ ἐν κινύραις, καὶ οὕτως ἐρεῖτε ἐν ἐξομολογήσει, ¹⁶ Τὰ ἔργα Κυρίου πάντα ὅτι καλὰ σφόδρα, καὶ πᾶν πρόσταγμα ἐν καιρῷ αὐτοῦ ἔσται. ¹⁷ Πάντα γὰρ ἐν καιρῷ αὐτοῦ ζητηθήσεται· ἐν λόγῳ αὐτοῦ ἔσται ὡς θημωνία ὕδωρ, καὶ ἐν ῥήματι στόματος αὐτοῦ ἀποδοχεῖα ὑδάτων. ¹⁸ Ἐν προστάγματι αὐτοῦ πᾶσα ἡ εὐδοκία, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐλαττώσει τὸ σωτήριον αὐτοῦ. ¹⁹ Ἔργα πάσης σαρκὸς ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστι κρυβῆναι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. ²⁰ Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος εἰς τὸν αἰῶνα ἐπέβλεψε, καὶ οὐθέν ἐστι θαυμάσιον ἐναντίον αὐτοῦ.

²¹ Οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, τί τοῦτο; εἰς τί τοῦτο; πάντα γὰρ εἰς χρείας αὐτῶν ἐκτισται. ²² Ἡ εὐλογία αὐτοῦ ὡς ποταμὸς ἐπεκάλυψε, καὶ ὡς κατακλυσμὸς ξηρὰν ἐμέθυσεν.

23 Οὕτως ὄργην αὐτοῦ ἔθνη κληρονομήσει, ὡς μετέστρεψεν ὕδατα εἰς ἄλμην.

24 Αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ τοῖς ὁσίοις εὐθεῖαι, οὕτως τοῖς ἀνόμοις προσκόμματα. 25 Ἀγαθὰ τοῖς ἀγαθοῖς ἔκτισται ἀπ' ἀρχῆς, οὕτως τοῖς ἀμαρτωλοῖς κακά. 26 Ἀρχὴ πάσης χρείας εἰς ζωὴν ἀνθρώπου, ὕδωρ, πῦρ, καὶ σίδηρος, καὶ ἄλα, καὶ σεμίδαλις πυροῦ, καὶ μέλι, καὶ γάλα, αἷμα σταφυλῆς, καὶ ἔλαιον, καὶ ἰμάτιον. 27 Ταῦτα πάντα τοῖς εὐσεβέσιν εἰς ἀγαθὰ, οὕτως τοῖς ἀμαρτωλοῖς τραπήσεται εἰς κακά.

28 Ἔστι πνεύματα ἃ εἰς ἐκδίκησιν ἔκτισται, καὶ ἐν θυμῷ αὐτῶν ἐστερέωσαν μάστιγας αὐτῶν· καὶ ἐν καιρῷ συντελείας ἰσχὺν ἐκχέουσι, καὶ τὸν θυμὸν τοῦ ποιήσαντος αὐτοὺς κοπάσουσι. 29 Πῦρ καὶ χάλιζα καὶ λιμὸς καὶ θάνατος, πάντα ταῦτα εἰς ἐκδίκησιν ἔκτισται. 30 Θηρίων ὀδόντες καὶ σκορπίοι καὶ ἔχεις καὶ ῥομφαία ἐκδικοῦσα εἰς ὄλεθρον ἀσεβεῖς, 31 ἐν τῇ ἐντολῇ αὐτοῦ εὐφρανθήσονται, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς χρείας ἐτοιμασθήσονται, καὶ ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν οὐ παραβήσονται λόγον.

32 Διὰ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς ἐστηρίχθην, καὶ διενόθη, καὶ ἐν γραφῇ ἀφήκα. 33 Τὰ ἔργα Κυρίου πάντα ἀγαθὰ, καὶ πᾶσαν χρείαν ἐν ὥρᾳ αὐτῆς χορηγήσει. 34 Καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, τοῦτο τούτου πονηρότερον, πάντα γὰρ ἐν καιρῷ εὐδοκιμηθήσεται. 35 Καὶ νῦν ἐν πάσῃ καρδίᾳ καὶ στόματι ὑμνήσατε, καὶ εὐλογήσατε τὸ ὄνομα Κυρίου.

40

¹ Ἀσχολιὰ μεγάλη ἔκτισται παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ζυγὸς βαρὺς ἐπὶ υἱοὺς Ἀδὰμ, ἀφ' ἡμέρας ἐξόδου ἐκ γαστρὸς μητρὸς αὐτῶν ἕως ἡμέρας ἐπὶ ταφῆς εἰς μητέρα πάντων. ² Τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν καὶ φόβον καρδίας, ἐπίνοια προσδοκίας, ἡμέρα τελευτῆς. ³ ἀπὸ καθημένου ἐπὶ θρόνου ἐν δόξῃ, καὶ ἕως τεταπεινωμένου ἐν γῆ καὶ σποδῶ. ⁴ ἀπὸ φοροῦντος ὑάκινθον καὶ στέφανον, καὶ ἕως περιβαλλομένου ὠμόλινον. ⁵ θυμὸς καὶ ζῆλος καὶ ταραχὴ καὶ σάλος καὶ φόβος θανάτου καὶ μηνίαμα καὶ ἔρις, καὶ ἐν καιρῶ ἀναπαύσεως ἐπὶ κοίτης ὕπνος νυκτὸς ἀλλοιοῖ γνῶσιν αὐτοῦ. ⁶ Ὀλίγον ὡς οὐδὲν ἐν ἀναπαύσει, καὶ ἀπ' ἐκείνου ἐν ὕπνοις ὡς ἐν ἡμέρᾳ σκοπιᾶς, τεθορυβημένος ἐν ὀράσει καρδίας αὐτοῦ, ὡς ἐκπέφευγὼς ἀπὸ προσώπου πολέμου. ⁷ Ἐν καιρῶ σωτηρίας αὐτοῦ ἐξηγέρθη, καὶ ἀποθαυμάζων εἰς οὐδένα φόβον.

⁸ Μετὰ πάσης σαρκὸς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἐπὶ ἀμαρτωλῶν ἐπταπλάσια πρὸς ταῦτα. ⁹ Θάνατος καὶ αἷμα καὶ ἔρις καὶ ῥομφαία, ἐπαγωγαί, λιμὸς καὶ σύντριμμα καὶ μᾶστιξ, ¹⁰ ἐπὶ τοὺς ἀνόμους ἐκτίσθη ταῦτα πάντα, καὶ δι' αὐτοὺς ἐγένετο ὁ κατακλυσμός. ¹¹ Πάντα ὅσα ἀπὸ γῆς εἰς γῆν ἀναστρέφει, καὶ ἀπὸ ὑδάτων εἰς θάλασσαν ἀνακάμπει. ¹² Πᾶν δῶρον καὶ ἀδικία ἐξαλειφθήσεται, καὶ πίστις εἰς τὸν αἰῶνα στήσεται. ¹³ Χρήματα ἀδίκων ὡς ποταμὸς ξηρανθήσεται, καὶ ὡς βροντὴ μεγάλη ἐν ὑετῶ ἐξηγήσει.

14 Ἐν τῷ ἀνοῖξαι αὐτὸν χεῖρας, εὐφρανθήσεται, οὕτως οἱ παραβαίνοντες εἰς συντέλειαν ἐκλείψουσιν. 15 Ἐκγονα ἀσεβῶν οὐ πληθύνει κλάδους, καὶ ρίζαι ἀκάθαρτοι ἐπ' ἀκροτόμου πέτρας. 16 Ἄχει ἐπὶ παντὸς ὕδατος καὶ χεῖλους ποταμοῦ πρὸ παντὸς χόρτου ἐκτιλήσεται.

17 Χάρις ὡς παράδεισος ἐν εὐλογίαις, καὶ ἐλεημοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα διαμένει. 18 Ζωὴ αὐτάρκους ἐργάτου γλυκανθήσεται, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα ὁ εὐρίσκων θησαυρόν. 19 Τέκνα καὶ οἰκοδομὴ πόλεως στηρίζουσιν ὄνομα, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα γυνὴ ἄμωμος λογίζεται. 20 Οἶνος καὶ μουσικὰ εὐφραίνουσι καρδίαν, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα ἀγάπησις σοφίας.

21 Αὐλὸς καὶ ψαλτήριον ἠδύνουσι μέλι, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα γλῶσσα ἠδεῖα. 22 Χάριν καὶ κάλλος ἐπιθυμήσει ὁ ὀφθαλμὸς σου, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα χλόην σπόρου. 23 Φίλος καὶ ἑταῖρος εἰς καιρὸν ἀπαντῶντες, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα γυνὴ μετὰ ἀνδρός. 24 Ἀδελφοὶ καὶ βοήθεια εἰς καιρὸν θλίψεως, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα ἐλεημοσύνη ρύσεται. 25 Χρυσίου καὶ ἀργύριον ἐπιστήσουσι πόδα, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα βουλή εὐδοκιμεῖται. 26 Χρήματα καὶ ἰσχύς ἀνυψώσουσι καρδίαν, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα φόβος Κυρίου· οὐκ ἔστι φόβῳ Κυρίου ἐλάττωσις, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπιζητῆσαι ἐν αὐτῷ βοήθειαν. 27 Φόβος Κυρίου ὡς παράδεισος εὐλογίας, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν δόξαν ἐκάλυψαν αὐτόν.

28 Τέκνον, ζώην ἐπαιτήσεως μὴ βιώσης, κρεῖσσον ἀποθανεῖν ἢ ἐπαιτεῖν. 29 Ἄνῆρ βλέπων εἰς τράπεζαν ἀλλοτρίαν, οὐκ ἔστιν αὐτοῦ ὁ βίος ἐν λογισμῶ ζωῆς, ἀλισγήσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν ἐδέσμασιν ἀλλοτρίοις· ἄνῆρ δὲ ἐπιστήμων καὶ πεπαιδευμένος φυλάσσεται. 30 Ἐν στόματι ἀναιδοῦς γλυκανθήσεται ἐπαίτησις, καὶ ἐν κοιλίᾳ αὐτοῦ πῦρ καήσεται.

41

1 Ὡ θάνατε, ὡς πικρόν σου τὸ μνημόσυρόν ἐστιν ἀνθρώπῳ εἰρηνεύοντι ἐν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ, ἀνδρὶ ἀπερισπάστῳ, καὶ εὐδοουμένῳ ἐν πᾶσι, καὶ ἔτι ἰσχύοντι ἐπιδέξασθαι τροφήν; 2 Ὡ θάνατε, καλόν σου τὸ κρίμα ἐστὶν ἀνθρώπῳ ἐπιδομένῳ καὶ ἐλασσουμένῳ ἰσχύϊ, ἐσχατογήρῳ, καὶ περισπωμένῳ περὶ πάντων, καὶ ἀπειθοῦντι, καὶ ἀπολωλεκότι ὑπομονήν. 3 Μὴ εὐλαβοῦ κρίμα θανάτου· μνήσθητι προτέρων σου καὶ ἐσχάτων, τοῦτο τὸ κρίμα παρὰ Κυρίου πάση σαρκί. 4 Καὶ τί ἀπαναίνη ἐν εὐδοκίᾳ ὑψίστου; εἴτε δέκα, εἴτε ἑκατὸν, εἴτε χίλια ἔτη· οὐκ ἔστιν ἐν ἄδου ἐλεγμὸς ζωῆς.

5 Τέκνα βδελυκτὰ γίνεται τέκνα ἀμαρτωλῶν, καὶ συναναστρεφόμενα παροικίαις ἀσεβῶν. 6 Τέκνων ἀμαρτωλῶν ἀπολεῖται κληρονομία, καὶ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν ἐνδελεχειῖ ὄνειδος. 7 Πατρὶ ἀσεβεῖ μέμψεται τέκνα, ὅτι δι' αὐτὸν ὄνειδισθήσονται. 8 Οὐαὶ ὑμῖν ἄνδρες

ἀσεβεῖς, οἵτινες ἐγκατελίπετε νόμον Θεοῦ ὑψίστου. ⁹ Καὶ ἐὰν γεννηθῆτε, εἰς κατάραν γεννηθήσεσθε· καὶ ἐὰν ἀποθάνητε, εἰς κατάραν μερισθήσεσθε.

¹⁰ Πάντα ὅσα ἐκ γῆς, εἰς γῆν ἀπελεύσεται· οὕτως ἀσεβεῖς ἀπὸ κατάρας εἰς ἀπώλειαν. ¹¹ Πένθος ἀνθρώπων ἐν σώμασιν αὐτῶν, ὄνομα δὲ ἀμαρτωλῶν οὐκ ἀγαθόν, ἐξαλειφθήσεται. ¹² Φρόντισον περὶ ὀνόματος, αὐτὸ γάρ σοι διαμενεῖ, ἢ χίλιοι μεγάλοι θησαυροὶ χρυσοῦ. ¹³ Ἀγαθῆς ζωῆς ἀριθμὸς ἡμερῶν, καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς αἰῶνα διαμένει.

¹⁴ Παιδεῖαν ἐν εἰρήνῃ συντηρήσατε τέκνα, σοφία δὲ κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανῆς, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις; ¹⁵ Κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ. ¹⁶ Τοιγαροῦν ἐντρέπητε ἐπὶ τῷ ῥήματί μου· οὐ γὰρ ἐστὶ πᾶσαν αἰσχύνην διαφυλάξαι καλόν, καὶ οὐ πάντα πᾶσιν ἐν πίστει εὐδοκιμεῖται.

¹⁷ Αἰσχύνεσθε ἀπὸ πατρὸς καὶ μητρὸς περὶ πορνείας, καὶ ἀπὸ ἡγουμένου καὶ δυνάστου περὶ ψεύδους· ¹⁸ ἀπὸ κριτοῦ καὶ ἄρχοντος περὶ πλημμελείας, ἀπὸ συναγωγῆς καὶ λαοῦ περὶ ἀνομίας· ἀπὸ κοινωνοῦ καὶ φίλου περὶ ἀδικίας, καὶ ἀπὸ τόπου οὗ παροικεῖς περὶ κλοπῆς· ¹⁹ καὶ ἀπὸ ἀληθείας Θεοῦ καὶ διαθήκης, καὶ ἀπὸ πήξεως ἀγκῶνος ἐπ' ἄρτοις· ἀπὸ σκορακισμοῦ λήψεως καὶ δόσεως, ²⁰ καὶ ἀπὸ ἀσπαζομένων περὶ σιωπῆς· ἀπὸ ὀράσεως γυναικὸς ἐταίρας, ²¹ καὶ ἀπὸ

ἀποστροφῆς προσώπου συγγενοῦς· ἀπὸ ἀφαιρέσεως μερίδος καὶ δόσεως, καὶ ἀπὸ κατανοήσεως γυναικὸς ὑπάνδρου, ²² ἀπὸ περιεργείας παιδίσκης αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐπιστῆς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτῆς, ἀπὸ φίλων περὶ λόγων ὀνειδισμοῦ, καὶ μετὰ τὸ δοῦναι, μὴ ὀνειδίξει.

²³ Ἀπὸ δευτερώσεως καὶ λόγου ἀκοῆς, καὶ ἀπὸ ἀποκαλύψεων λόγων κρυφίων· ²⁴ καὶ ἔση αἰσχυντηρὸς ἀληθινῶς, καὶ εὐρίσκων χάριν ἔναντι παντὸς ἀνθρώπου·

42

¹ μὴ περὶ τούτων αἰσχυνθῆς, καὶ μὴ λάβης πρόσωπον τοῦ ἀμαρτάνειν· ² περὶ νόμου ὑψίστου καὶ διαθήκης, καὶ περὶ κρίματος δικαιῶσαι τὸν ἀσεβῆ· ³ περὶ λόγου κοινωνοῦ καὶ ὀδοιπόρων, καὶ περὶ δόσεως κληρονομίας ἐταίρων· ⁴ περὶ ἀκριβείας ζυγοῦ καὶ σταθμῶν, περὶ κτήσεως πολλῶν καὶ ὀλίγων· ⁵ περὶ ἀδιαφόρου πράσεως, καὶ ἐμπόρων, καὶ περὶ παιδείας τέκνων πολλῆς, καὶ οἰκέτη πονηρῶ πλευρὰν αἰμάξαι.

⁶ Ἐπὶ γυναικὶ πονηρᾷ καλὸν σφραγίς· καὶ ὅπου χεῖρες πολλαὶ, κλειῖσον· ⁷ Ὅ ἐὰν παραδίδως, ἐν ἀριθμῶ καὶ σταθμῶ, καὶ δόσις καὶ λῆψις παντὶ ἐν γραφῇ· ⁸ Περὶ παιδείας ἀνοήτου καὶ μωροῦ καὶ ἐσχατογήρου κρινομένου πρὸς νέους, καὶ ἔση πεπαιδευμένος ἀληθινῶς, καὶ δεδοκιμασμένος ἔναντι παντὸς ζῶντος.

⁹ Θυγάτηρ πατρὶ ἀπόκρυφος ἀγρυπνία, καὶ ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφιστᾷ ὑπνον· ἐν νεότητι

αὐτῆς μήποτε παρακμάσῃ, καὶ συνωκηκυῖα μήποτε μισηθῆ. ¹⁰ Ἐν παρθενία μήποτε βεβηλωθῆ, καὶ ἐν τοῖς πατρικοῖς αὐτῆς ἔγκυος γένηται· μετὰ ἀνδρὸς οὔσα μήποτε παραβῆ, καὶ συνωκηκυῖα μήποτε στειρώσῃ. ¹¹ Ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτω στειρέωσον φυλακὴν, μήποτε ποιήσῃ σε ἐπίχαρμα ἐχθροῖς, λαλιὰν ἐν πόλει, καὶ ἔκκλητον λαοῦ, καὶ καταισχύνη σε ἐν πλήθει πολλῶν. ¹² Παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔμβλεπε ἐν κάλλει, καὶ ἐν μέσῳ γυναικῶν μὴ συνέδρευε. ¹³ ἀπὸ γὰρ ἱματίων ἐκπορεύεται σῆς, καὶ ἀπὸ γυναικὸς πονηρία γυναικός. ¹⁴ Κρείσσων πονηρία ἀνδρὸς ἢ ἀγαθοποιὸς γυνῆ, καὶ γυνὴ καταισχύνουσα εἰς ὄνειδισμόν.

¹⁵ Μνησθήσομαι δὴ τὰ ἔργα Κυρίου, καὶ ἃ ἐώρακα ἐκδιηγῆσομαι· ἐν λόγοις Κυρίου τὰ ἔργα αὐτοῦ. ¹⁶ Ἥλιος φωτίζειν κατὰ πᾶν ἐπέβλεψε, καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ πλήρες τὸ ἔργον αὐτοῦ.

¹⁷ Οὐκ ἐνεποίησε τοῖς ἀγίοις Κύριος ἐκδιηγῆσασθαι πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἃ ἐστερέωσε Κύριος ὁ παντοκράτωρ, στηριχθῆναι ἐν δόξῃ αὐτοῦ τὸ πᾶν. ¹⁸ Ἄβυσσον καὶ καρδίαν ἐξίχνευσε, καὶ ἐν πανουργέμασιν αὐτῶν διενοήθη· ἔγνω γὰρ ὁ Κύριος πᾶσαν εἶδησιν, καὶ ἐνέβλεπεν εἰς σημεῖον αἰῶνος. ¹⁹ ἀπαγγέλλων τὰ παρεληλυθότα καὶ ἐπεσόμενα, καὶ ἀποκαλύπτων ἴχνη ἀποκρύφων. ²⁰ Οὐ παρῆλθεν αὐτὸν πᾶν διανόημα, οὐκ ἐκρύβη ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲ εἷς λόγος.

21 Τὰ μεγαλεῖα τῆς σοφίας αὐτοῦ ἐκόσμησε, καὶ ἔως ἐστὶ πρὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, οὔτε προσετέθη οὔτε ἠλαττώθη, καὶ οὐδὲ προσεδεήθη οὐδενὸς συμβούλου. 22 Ὡς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐπιθυμητὰ, καὶ ὡς σπινθῆρός ἐστι θεωρῆσαι. 23 Πάντα ταῦτα ζῆ καὶ μένει εἰς τὸν αἰῶνα ἐν πάσαις χρείαις, καὶ πάντα ὑπακούει. 24 Πάντα δισσὰ ἐν κατέναντι τοῦ ἐνός, καὶ οὐκ ἐποίησεν οὐδὲν ἐκλείπον. 25 Ἐν τοῦ ἐνός ἐστερέωσε τὰ ἀγαθὰ, καὶ τίς πλησθήσεται ὀρῶν δόξαν αὐτοῦ;

43

1 Γαυρίαμα ὕψους, στερέωμα καθαριότητος, εἶδος οὐρανοῦ ἐν ὀράματι δόξης. 2 Ἥλιος ἐν ὀπτασίᾳ διαγγέλλων ἐν ἐξόδῳ, σκεῦος θαυμαστὸν, ἔργον ὑψίστου. 3 Ἐν μεσημβρία αὐτοῦ ἀναξηραίνει χώραν, καὶ ἐναντίον καύματος αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; 4 Κάμινον φυσῶν ἐν ἔργοις καύματος, τριπλασίως ἥλιος ἐκκαίων ὄρη· ἀτμίδας πυρώδεις ἐμφυσῶν, καὶ ἐκλάμπων ἀκτίνας ἀμαυροῖ ὀφθαλμούς. 5 Μέγας Κύριος ὁ ποιήσας αὐτὸν, καὶ ἐν λόγοις αὐτοῦ κατέσπευσε πορείαν. 6 Καὶ ἡ σελήνη ἐν πᾶσιν εἰς καιρὸν αὐτῆς, ἀνάδειξιν χρόνων, καὶ σημεῖον αἰῶνος. 7 Ἀπὸ σελήνης σημεῖον ἐορτῆς, φωστήρ μειούμενος ἐπὶ συντελείας. 8 Μὴν κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐστίν, ἀύξανομένη θαυμαστῶς ἐν ἀλλοιώσει· σκεῦος παρεμβολῶν ἐν ὕψει, ἐν στερεώματι οὐρανοῦ ἐκλάμπων. 9 κάλλος οὐρανοῦ, δόξα ἄστρον, κόσμος φωτίζων, ἐν ὑψίστοις Κύριος. 10 Ἐν

λόγοις ἁγίου στήσονται κατὰ κρίμα, καὶ οὐ μὴ ἐκλυθῶσιν ἐν φυλακαῖς αὐτῶν. ¹¹ Ἴδε τόξον, καὶ εὐλόγησον τὸν ποιήσαντα αὐτὸ, σφόδρα ὠραῖον ἐν τῷ ἀυγάσματι αὐτοῦ. ¹² Ἐγύρωσεν οὐρανὸν ἐν κυκλώσει δόξης, χεῖρες ὑψίστου ἐτάνυσαν αὐτό. ¹³ Προστάγματι αὐτοῦ κατέσπευσε χιόνα, καὶ ταχύνει ἀστραπὰς κρίματος αὐτοῦ. ¹⁴ Διὰ τοῦτο ἠνεώχθησαν θησαυροὶ, καὶ ἐξέπτησαν νεφέλαι ὡς πετεινά. ¹⁵ Ἐν μεγαλείῳ αὐτοῦ ἴσχυσε νεφέλας, καὶ διεθρύβησαν λίθοι χαλάζης.

¹⁶ Καὶ ἐν ὀπτασίαις αὐτοῦ σαλευθήσεται ὄρη, ἐν θελήματι πνεύσεται νότος. ¹⁷ Φωνὴ βροντῆς αὐτοῦ ὠδίνησε γῆν, καὶ καταγιγῆσκει Βορέου καὶ συστροφὴ πνεύματος· ὡς πετεινὰ καθιπτάμενα πάσσει χιόνα, καὶ ὡς ἀκρις καταλύουσα ἢ κατάβασις αὐτῆς. ¹⁸ Κάλλος λευκότητος αὐτῆς ἐκθαυμάσει ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπὶ τοῦ ἕτερου αὐτῆς ἐκστήσεται καρδία. ¹⁹ Καὶ πάχνην ὡς ἄλα ἐπὶ γῆς χέει, καὶ παγεῖσα γίνεται σκολόπων ἄκρα.

²⁰ Ψυχρὸς ἄνεμος Βορέης πνεύσει, καὶ παγήσεται κρύσταλλος ἀφ' ὕδατος· ἐπὶ πᾶσαν συναγωγὴν ὕδατος καταλύσει, καὶ ὡς θώρακα ἐνδύσεται τὸ ὕδωρ. ²¹ Καταφάγεται ὄρη, καὶ ἔρημον ἐκκαύσει, καὶ ἀποσβέσει χλόην ὡς πῦρ. ²² Ἴασις πάντων κατὰ σπουδὴν ὁμίχλη, δρόσος ἀπαντῶσα ἀπὸ καύσωνος ἰλαρώσει.

²³ Λογισμῶ αὐτοῦ ἐκόπασεν ἄβυσσον, καὶ ἐφύτευσε αὐτὴν Ἰησοῦς. ²⁴ Οἱ πλείοντες τὴν θάλασσαν διηγοῦνται τὸν κίνδυνον αὐτῆς, καὶ ἀκοαῖς ὠτίων ἡμῶν θαυμάζομεν.

²⁵ Καὶ ἐκεῖ τὰ παράδοξα καὶ θαυμάσια ἔργα, ποικιλία παντὸς ζώου, κτίσις κητῶν. ²⁶ Δι' αὐτὸν εὐοδία τέλος αὐτοῦ, καὶ ἐν λόγῳ αὐτοῦ σύγκειται πάντα.

²⁷ Πολλὰ ἐροῦμεν καὶ οὐ μὴ ἐφικώμεθα, καὶ συντέλεια λόγων τὸ πᾶν ἐστὶν αὐτός. ²⁸ Δοξάζοντες ποῦ ἰσχύσωμεν; αὐτὸς γὰρ ὁ μέγας παρὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. ²⁹ Φοβερός Κύριος καὶ σφόδρα μέγας, καὶ θαυμαστή ἡ δυναστεία αὐτοῦ. ³⁰ Δοξάζοντες Κύριον ὑψώσατε καθόσον ἂν δύνησθε, ὑπερέξει γὰρ καὶ ἔτι· καὶ ὑψοῦντες αὐτὸν πληθύνετε ἐν ἰσχύϊ, μὴ κοπιᾶτε, οὐ γὰρ μὴ ἐφίκησθε. ³¹ Τίς ἐώρακεν αὐτὸν καὶ ἐκδιηγῆσεται; καὶ τίς μεγαλύνει αὐτὸν καθὼς ἐστι; ³² Πολλὰ ἀπόκρυφά ἐστι μείζονα τούτων, ὀλίγα γὰρ ἐώρακαμεν τῶν ἔργων αὐτοῦ. ³³ Πάντα γὰρ ἐποίησεν ὁ Κύριος, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν.

ΠΑΤΕΡΩΝ ὝΜΝΟΣ.

44

¹ Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν τῇ γενέσει. ² Πολλὴν δόξαν ἔκτισεν ὁ Κύριος, τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ ἀπ' αἰῶνος. ³ Κυριεύοντες ἐν ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, καὶ ἄνδρες ὀνομαστοὶ ἐν δυνάμει· βουλευσονται ἐν συνέσει αὐτῶν, ἀπηγγελκότες ἐν προφητείαις· ⁴ ἡγούμενοι λαοῦ ἐν διαβουλίαις, καὶ συνέσει γραμματείας λαοῦ· σοφοὶ λόγοι ἐν παιδείᾳ αὐτῶν· ⁵ ἐκζητοῦντες μέλη

μουσικῶν, διηγούμενοι ἔπη ἐν γραφῇ· ⁶ ἄνδρες πλούσιοι κεχορηγημένοι ἰσχύϊ, εἰρηνεύοντες ἐν παροικίαις αὐτῶν· ⁷ πάντες οὗτοι ἐν γενεαῖς ἐδοξάσθησαν, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν καύχημα. ⁸ Εἰσὶν αὐτῶν οἱ κατέλιπον ὄνομα τοῦ ἐκδιηγῆσασθαι ἐπαίνους· ⁹ καὶ εἰσὶν ὧν οὐκ ἔστι μνημόσυνον, καὶ ἀπώλοντο ὡς οὐχ ὑπάρξαντες, καὶ ἐγένοντο ὡς οὐ γεγονότες, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν μετ' αὐτούς.

¹⁰ Ἀλλ' ἢ οὗτοι ἄνδρες ἐλέους, ὧν αἱ δικαιοσύναι οὐκ ἐπελήσθησαν. ¹¹ Μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν διαμενεῖ ἀγαθὴ κληρονομία, ἔκγονα αὐτῶν ἐν ταῖς διαθήκαις. ¹² Ἔσθη σπέρμα αὐτῶν καὶ τέκνα αὐτῶν δι' αὐτούς· ¹³ ἕως αἰῶνος μενεῖ σπέρμα αὐτῶν, καὶ ἡ δόξα αὐτῶν οὐκ ἐξαλειφθήσεται. ¹⁴ Τὸ σῶμα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῆ εἰς γενεάς. ¹⁵ Σοφίαν αὐτῶν διηγῆσονται λαοὶ, καὶ τὸν ἔπαινον ἐξαγγέλλει ἐκκλησία.

¹⁶ Ἐνώχ εὐηρέστησε Κυρίῳ, καὶ μετετέθη ὑπόδειγμα μετανοίας ταῖς γενεαῖς. ¹⁷ Νῶε εὐρέθη τέλειος δίκαιος, ἐν καιρῷ ὀργῆς ἐγένετο ἀντάλλαγμα· διὰ τοῦτο ἐγενήθη κατάλειμμα τῇ γῆ, διὰ τοῦτο ἐγένετο κατακλυσμός. ¹⁸ Διαθήκαι αἰῶνος ἐτέθησαν πρὸς αὐτὸν, ἵνα μὴ ἐξαλειφθῇ κατακλυσμῷ πᾶσα σάρξ.

¹⁹ Ἀβραὰμ μέγας πατὴρ πλήθους ἐθνῶν, καὶ οὐχ εὐρέθη ὅμοιος ἐν τῇ δόξῃ, ²⁰ ὃς συνετήρησε νόμον ὑψίστου, καὶ ἐγένετο ἐν διαθήκῃ μετ'

αὐτοῦ· καὶ ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ἔστησε διαθήκην, καὶ ἐν πειρασμῶ ἐυρέθη πιστός. ²¹ Διὰ τοῦτο ἐν ὄρκῳ ἔστησεν αὐτῷ, ἐνευλογηθῆναι ἔθνη ἐν τῷ σπέρματι αὐτοῦ, πληθύναι αὐτὸν ὡς χοῦν τῆς γῆς, καὶ ὡς ἄστρα ἀνυψῶσαι τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ κατακληρονομήσαι αὐτοὺς ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως ἄκρου γῆς.

²² Καὶ ἐν τῷ Ἰσαὰκ ἔστησεν οὕτως διὰ Ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ, εὐλογίαν πάντων ἀνθρώπων καὶ διαθήκην. ²³ Καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ κεφαλῇ Ἰακώβ· ἐπέγνω αὐτὸν ἐν εὐλογίαις αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐν κληρονομίᾳ· καὶ διέστειλε μερίδας αὐτοῦ, ἐν φυλαῖς ἐμέρισε δεκαδύο.

45

¹ Καὶ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ἄνδρα ἐλέους, εὐρίσκοντα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς πάσης σαρκός· ἐγαπημένον ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων Μωυσῆν, οὗ τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογίαις. ² Ὁμοίωσεν αὐτὸν δόξῃ ἁγίων, καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν ἐν φόβοις ἐχθρῶν. ³ Ἐν λόγοις αὐτοῦ σημεῖα κατέπαυσεν, ἐδόξασεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον βασιλέων· ἐνετείλατο αὐτῷ πρὸς λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τῆς δόξης αὐτοῦ. ⁴ Ἐν πίστει καὶ πραύτητι αὐτοῦ ἠγίασεν, ἐξελέξατο αὐτὸν ἐκ πάσης σαρκός. ⁵ Ἠκούτισεν αὐτὸν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν γνόφον· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κατὰ πρόσωπον ἐντολὰς, νόμον ζωῆς

καὶ ἐπιστημῆς, διδάξαι τὸν Ἰακώβ διαθήκην, καὶ κρίματα αὐτοῦ τὸν Ἰσραήλ.

⁶ Ἀαρὼν ὑψωσεν ἅγιον ὅμοιον αὐτῷ, ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐκ φυλῆς Λευί. ⁷ Ἔστησεν αὐτῷ διαθήκην αἰῶνος, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἱερατεῖαν λαοῦ· ἐμακάρισεν αὐτὸν ἐν εὐκοσμίᾳ, καὶ περιέζωσεν αὐτὸν στολὴν δόξης.

⁸ Ἐνέδυσεν αὐτὸν συντέλειαν καυχήματος, καὶ ἐστερέωσεν αὐτὸν σκεύεσιν ἰσχύος, περισκελῆ καὶ ποδήρη καὶ ἐπωμίδα, ⁹ καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὸν ῥοίσκοις χρυσοῖς, κώδωσι πλείστοις κυκλόθεν, ἠχῆσαι φωνὴν ἐν βήμασιν αὐτοῦ, ἀκουστὸν ποιῆσαι ἦχον ἐν ναῷ εἰς μνημόσυνον υἱοῖς λαοῦ αὐτοῦ, ¹⁰ στολῆ ἁγία, χρυσῷ, καὶ ὑακίνθῳ, καὶ πορφύρᾳ, ἔργῳ ποικιλτοῦ, λογεῖω κρίσεως, δήλοις ἀληθείας, ¹¹ κεκλωσμένη κόκκῳ, ἔργῳ τεχνίτου, λίθοις πολυτελέσι γλύμματος σφραγίδος, ἐν δέσει χρυσοῦ, ἔργῳ λιθουργοῦ, εἰς μνημόσυνον ἐν γραφῇ κεκολαμμένη κατ' ἀριθμὸν φυλῶν Ἰσραήλ· ¹² στέφανον χρυσοῦν ἐπάνω κιδάρεως, ἐκτύπωμα σφραγίδος ἁγιάσματος, καύχημα τιμῆς, ἔργον ἰσχύος, ἐπιθυμήματα ὀφθαλμῶν κοσμούμενα ὠραῖα.

¹³ Πρὸ αὐτοῦ οὐ γέγονε τοιαῦτα ἕως αἰῶνος, οὐκ ἐνεδύσατο ἀλλογενῆς, πλὴν τῶν υἱῶν αὐτοῦ μόνον, καὶ τὰ ἔκγονα αὐτοῦ διαπαντός. ¹⁴ Θυσίαι αὐτοῦ ὀλοκαρπωθήσονται καθημέραν ἐνδεδελεχῶς δίς.

¹⁵ Ἐπλήρωσε Μωυσῆς τὰς χεῖρας, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ· ἐγενήθη αὐτῷ

εἰς διαθήκην αἰώνιον, καὶ ἐν τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἐν ἡμέραις οὐρανοῦ, λειτουργεῖν αὐτῷ ἅμα καὶ ἱερατεύειν, καὶ εὐλογεῖν τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

¹⁶ Ἐξελέξατο αὐτὸν ἀπὸ παντὸς ζῶντος, προσαγαγεῖν κάρπωσιν Κυρίῳ, θυμίαμα καὶ εὐωδῖαν εἰς μνημόσυνον, ἐξιλάσκεσθαι περὶ τοῦ λαοῦ σου. ¹⁷ Ἔδωκεν αὐτὸν ἐν ἐντολαῖς αὐτοῦ, ἐξουσίαν ἐν διαθήκαις κριμάτων, διδάξαι τὸν Ἰακώβ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐν νόμῳ αὐτοῦ φωτίσαι Ἰσραήλ.

¹⁸ Ἐπισυνέστησαν αὐτῷ ἀλλότριοι, καὶ ἐζήλωσαν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἄνδρες οἱ περὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρῶν, καὶ ἡ συναγωγὴ Κορὲ ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ.

¹⁹ Εἶδε Κύριος καὶ οὐκ εὐδόκησε, καὶ συνετελέσθησαν ἐν θυμῷ ὀργῆς· ἐποίησεν αὐτοῖς τέρατα, καταναλῶσαι ἐν πυρὶ φλογὸς αὐτοῦ. ²⁰ Καὶ προσέθηκεν Ἀαρὼν δόξαν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν· ἀπαρχὰς πρωτογενημάτων ἐμέρισεν αὐτοῖς· ἄρτον ἐν πρώτοις ἠτοίμασε πλησμονήν. ²¹ Καὶ γὰρ θυσίας Κυρίου φάγονται, ἃς ἔδωκεν αὐτῷ τε καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. ²² Πλὴν ἐν γῆ λαοῦ οὐ κληρονομήσει, καὶ μερὶς οὐκ ἔστιν αὐτῷ ἐν λαῷ, αὐτὸς γὰρ μερὶς σου, κληρονομία.

²³ Καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ τρίτος εἰς δόξαν, ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν ἐν φόβῳ Κυρίου, καὶ στῆσαι αὐτὸν ἐν τροπῇ λαοῦ, ἐν ἀγαθότητι προθυμίας ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσατο περὶ τοῦ Ἰσραήλ. ²⁴ Διὰ τοῦτο ἐστάθη αὐτῷ

διαθήκη ειρήνης, προστάτην ἁγίων καὶ λαῶ
 αὐτοῦ, ἵνα αὐτῷ ἦ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ
 ἱερωσύνης μεγαλεῖον εἰς τοὺς αἰῶνας· ²⁵ καὶ
 διαθηκὴν τῷ Δαυὶδ υἱῷ ἐκ φυλῆς Ἰούδα,
 κληρονομία βασιλέως υἱοῦ ἐξ υἱοῦ μόνου,
 κληρονομία Ἀαρῶν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ.
²⁶ Δώη ὑμῖν σοφίαν ἐν καρδίᾳ ὑμῶν, κρίνειν
 τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα μὴ
 ἀφανισθῇ τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν, καὶ τὴν δόξαν
 αὐτῶν εἰς γενεὰς αὐτῶν.

46

¹ Κράταιος ἐν πολέμοις Ἰησοῦς Ναυῆ, καὶ
 διάδοχος Μωυσῆ ἐν προφητείας· ὃς ἐγένετο
 κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μέγας ἐπὶ σωτηρία
 ἐκλεκτῶν αὐτοῦ, ἐκδικῆσαι ἐπεγειρομένους
 ἐχθροὺς, ὅπως κληρονομήσῃ τὸν Ἰσραήλ.
² Ὡς ἐδοξάσθη ἐν τῷ ἐπᾶραι χειρας αὐτοῦ,
 καὶ τῷ ἐκκλῖναι ῥομφαίαν ἐπὶ πόλεις; ³ Τίς
 πρότερον αὐτοῦ οὕτως ἔστη; τοὺς γὰρ
 πολεμίους Κύριος αὐτὸς ἐπήγαγεν. ⁴ Οὐχὶ
 ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀνεπόδισεν ὁ ἥλιος, καὶ μία
 ἡμέρα ἐγενήθη πρὸς δύο; ⁵ Ἐπεκαλέσατο
 τὸν ὑψιστον δυνάστην, ἐν τῷ θλίψαι αὐτὸν
 ἐχθροὺς κυκλόθεν· καὶ ἐπήκουσεν αὐτῶν
 μέγος Κύριος. ⁶ Ἐν λίθοις χαλάζης δυνάμεως
 κραταιᾶς· κατέρραξεν ἐπ' ἔθνος πόλεμον,
 καὶ ἐν καταβάσει ἀπώλεσεν ἀνθεστηκότας·
 ἵνα γνῶσιν ἔθνη πανοπλίαν αὐτῶν, ὅτι
 ἐναντίον Κυρίου ὁ πόλεμος αὐτοῦ, καὶ γὰρ
 ἐπηκολούθησεν ὀπίσω δυνάστου.

7 Καὶ ἐν ἡμέραις Μωυσέως ἐποίησεν ἔλεος, αὐτὸς καὶ Χαλεβ υἱὸς Ἰεφουνῆ, ἀντιστῆναι ἔναντι ἐχθροῦ, κωλύσαι λαὸν ἀπὸ ἀμαρτίας, καὶ κοπάσαι γογγυσμὸν πονηρίας. 8 Καὶ αὐτοὶ δύο ὄντες διεσώθησαν ἀπὸ ἐξακοσίων χιλιάδων πεζῶν, εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς κληρονομίαν, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι.

9 Καὶ ἔδωκεν ὁ Κύριος τῷ Χαλεβ ἰσχὺν, καὶ ἕως γήρους διέμεινε αὐτῷ, ἐπιβῆναι αὐτὸν ἐπὶ ὕψος τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κατέσχε κληρονομίαν. 10 ὅπως ἴδωσι πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ὅτι καλὸν τὸ πορεύεσθαι ὀπίσω Κυρίου. 11 Καὶ οἱ κριταὶ ἕκαστος τῷ αὐτοῦ ὀνόματι, ὅσων οὐκ ἐξεπόρνευσεν ἡ καρδιά, καὶ ὅσοι οὐκ ἀπεστράφησαν ἀπὸ Κυρίου, εἶη τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐν εὐλογίαις. 12 τὰ ὅσα αὐτῶν ἀναθάλοι ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἀντικαταλασσομένον ἐφ' υἱοῖς δεδοξασμένων αὐτῶν.

13 Ἦγαπημένος ὑπὸ Κυρίου αὐτοῦ Σαμουὴλ προφήτης Κυρίου κατέστησε βασιλείαν, καὶ ἔχρισεν ἄρχοντας ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ. 14 Ἐν νόμῳ Κυρίου ἔκρινε συναγωγὴν, καὶ ἐπεσκέψατο Κύριος τὸν Ἰακώβ. 15 Ἐν πίστει αὐτοῦ ἠκριβάσθη προφήτης, καὶ ἐγνώσθη ἐν πίστει αὐτοῦ πιστὸς ὁράσεως. 16 Καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν Κύριον δυνάστην, ἐν τῷ θλίψαι ἐχθροὺς αὐτοῦ κυκλόθεν, ἐν προσφορᾷ ἄρνου γαλαθινοῦ. 17 Καὶ ἐβρόντησεν ἀπ' οὐρανοῦ Κύριος, καὶ ἐν ἤχῳ μεγάλῳ ἀκουστὴν ἐποίησε τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 18 Καὶ ἐξέτριπεν

ἡγουμένους Τυρίων, καὶ πάντας ἄρχοντας Φυλιστιείμ.

19 Καὶ πρὸ καιροῦ κοιμήσεως αἰῶνος ἐπεμαρτύρατο ἔναντι Κυρίου καὶ χριστοῦ, χρήματα καὶ ἕως ὑποδημάτων ἀπὸ πάσης σαρκὸς οὐκ εἴληφα· καὶ οὐκ ἐνεκάλεσεν αὐτῷ ἄνθρωπος. 20 Καὶ μετὰ τὸ ὑπνώσαι αὐτὸν προεφήτευσεν, καὶ ὑπέδειξε βασιλεῖ τὴν τελευταίην αὐτοῦ, καὶ ἀνύψωσεν ἐκ γῆς τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ἐν προφητείᾳ ἐξαλεῖψαι ἀνομίαν λαοῦ.

47

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἀνέστη Νάθαν προφητεύειν ἐν ἡμέραις Δαυίδ.

2 Ὡσπερ στέαρ ἀφωρισμένον ἀπὸ σωτηρίου, οὕτως Δαυὶδ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 3 Ἐν λέουσιν ἔπαισεν ὡς ἐν ἐρίφοις, καὶ ἐν ἄρκοις ὡς ἐν ἄρνασι προβάτων. 4 Ἐν νεότητι αὐτοῦ οὐχὶ ἀπέκτεινε γίγαντα, καὶ ἐξῆρεν ὄνειδισμὸν ἐκ λαοῦ, ἐν τῷ ἐπᾶραι χεῖρα ἐν λίθῳ σφενδόνης, καὶ καταβαλεῖν γαυρίαμα τοῦ Γολιάθ; 5 Ἐπεκαλέσατο γὰρ Κύριον τὸν ὕψιστον, καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ κράτος ἐξᾶραι ἄνθρωπον δυνατὸν ἐν πολέμῳ, ἀνυψῶσαι κέρας λαοῦ αὐτοῦ.

6 Οὕτως ἐν μυριάσιν ἐδόξασεν αὐτὸν, καὶ ἤνεσεν αὐτὸν ἐν εὐλογίαις Κυρίου, ἐν τῷ φέρεσθαι αὐτῷ διάδημα δόξης. 7 Ἐξέτριψε γὰρ ἐχθροὺς κυκλόθεν, καὶ ἐξουδένωσε Φυλιστιείμ τοὺς ὑπεναντίους· ἕως σήμερον συνετριψεν αὐτῶν κέρας. 8 Ἐν παντὶ

ἔργω αὐτοῦ ἔδωκεν ἔξομολόγησιν· ἀγίῳ ὑψίστῳ ῥήματι δόξης ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ ὕμνησε, καὶ ἠγάπησε τὸν ποιήσαντα αὐτόν. ⁹ Καὶ ἔστησε ψαλτωδοὺς κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐξ ἤχου αὐτῶν γλυκαίνει μέλη. ¹⁰ Ἔδωκεν ἐν ἑορταῖς εὐπρέπειαν, καὶ ἐκόσμησε καιροὺς μέχρι συντελείας· ἐν τῷ αἰνεῖν αὐτοὺς τὸ ἅγιον ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ πρῶτῃ ἤχεῖν τὸ ἅγιοσμα.

¹¹ Κύριος ἀφεῖλε τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἀνύψωσεν εἰς αἰῶνα τὸ κέρας αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην βασιλέων καὶ θρόνον δόξης ἐν τῷ Ἰσραήλ. ¹² Μετὰ τούτου ἀνέστη υἱὸς ἐπιστήμων, καὶ δι' αὐτὸν κατέλυσεν ἐν πλατυσμῷ. ¹³ Σαλωμῶν ἐβασίλευσεν ἐν ἡμέραις εἰρήνης, ᾧ ὁ Θεὸς κατέπαυσε κυκλόθεν, ἵνα στήσῃ οἶκον ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἐτοιμάσῃ ἅγιοσμα εἰς τὸν αἰῶνα. ¹⁴ Ὡς ἔσοφίσθης ἐν νεότητί σου, καὶ ἐνεπλήσθης ὡς ποταμὸς συνέσεως. ¹⁵ Γῆν ἐπεκάλυψεν ἡ ψυχὴ σου, καὶ ἐνεπλήσας ἐν παραβολαῖς αἰνιγμάτων.

¹⁶ Εἰς νήσους πόρρω ἀφίκετο τὸ ὄνομά σου, καὶ ἠγαπήθης ἐν τῇ εἰρήνῃ σου. ¹⁷ Ἐν ὧδαῖς καὶ παροιμίαις καὶ παραβολαῖς, καὶ ἐν ἐρμηνείαις ἀπεθαύμασάν σε χῶραι. ¹⁸ Ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐπικεκλημένου Θεοῦ Ἰσραὴλ, συνήγαγες ὡς κασσίτερον τὸ χρυσίον, καὶ ὡς μόλιβδον ἐπλήθυνας ἀργύριον. ¹⁹ Παρενέκλινας τὰς λαγόνας σου γυναιξί, καὶ ἐνεξουσιάσθης ἐν τῷ σώματί

σου. ²⁰ Ἔδωκας μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου, καὶ ἐβεβήλωσας τὸ σπέρμα σου, ἐπαγαγεῖν ὄργην ἐπὶ τὰ τέκνα σου, καὶ κατενύγην ἐπὶ τῇ ἀφροσύνῃ σου, ²¹ γενέσθαι δίχρα τυραννίδα, καὶ ἐξ Ἐφραὶμ ἄρξαι βασιλείαν ἀπειθῆ.

²² Ὁ δὲ Κύριος οὐ μὴ καταλίπη τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ διαφθαρή ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ· οὐδὲ μὴ ἐξαλείψῃ ἐκλεκτοῦ ἔκγονα, καὶ σπέρμα τοῦ ἀγαπήσαντος αὐτὸν οὐ μὴ ἐξάρῃ· καὶ τῷ Ἰακώβ ἔδωκε κατάλειμμα, καὶ τῷ Δαυίδ ἐξ αὐτοῦ ρίζαν.

²³ Καὶ ἀνεπαύσατο Σαλωμὼν μετὰ τῶν πατέρων· καὶ κατέλιπε μετ' αὐτὸν ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ, λαοῦ ἀφροσύνην καὶ ἐλασσούμενον συνέσει, Ῥοβοὰμ, ὃς ἀπέστησε λαὸν ἐκ βουλῆς αὐτοῦ· καὶ Ἱεροβοὰμ υἱὸν Ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἔδωκε τῷ Ἐφραὶμ ὁδὸν ἀμαρτίας. ²⁴ Καὶ ἐπληθύνθησαν αἱ ἀμαρτίαι αὐτῶν σφόδρα, ἀποστῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν. ²⁵ Καὶ πᾶσαν πονηρίαν ἐξεζήτησαν, ἕως ἐκδίκησις ἔλθη ἐπ' αὐτούς.

48

¹ Καὶ ἀνέστη Ἡλίας προφήτης ὡς πῦρ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ὡς λαμπὰς ἐκαίετο· ² ὃς ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς λιμὸν, καὶ τῷ ζήλῳ αὐτοῦ ὀλιγοποίησεν αὐτούς. ³ Ἐν λόγῳ Κυρίου ἀνέσχευεν οὐρανὸν, κατήγαγεν οὕτως τρεῖς πῦρ. ⁴ Ὡς ἐδοξάσθης Ἡλία ἐν τοῖς θαυμασίοις σου; καὶ τίς ὅμοιός σοι καυχᾶσθαι; ⁵ Ὁ ἐγείρας νεκρὸν ἐκ θανάτου καὶ ἐξ ἄδου ἐν λόγῳ ὑψίστου· ⁶ ὁ καταγαγὼν βασιλεῖς εἰς

ἀπώλειαν, καὶ δεδοξασμένους ἀπὸ κλίνης αὐτῶν· ⁷ ὁ ἀκούων ἐν Σινᾶ ἐλεγμὸν, καὶ ἐν Χωρήβ κρίματα ἐκδικήσεως· ⁸ ὁ χρίων βασιλεῖς εἰς ἀνταπόδομα, καὶ προφήτας διαδόχους μετ' αὐτόν· ⁹ ὁ ἀναληφθεὶς ἐν λαίλαπι πυρὸς ἐν ἄρματι ἵππων πυρίνων· ¹⁰ ὁ καταγραφεὶς ἐν ἐλεγμοῖς εἰς καιροὺς, κοπάσαι ὀργὴν πρὸ θυμοῦ, καὶ ἐπιστρέψαι καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱὸν, καὶ καταστήσαι φυλὰς Ἰακώβ. ¹¹ Μακάριοι οἱ ἰδόντες σε, καὶ οἱ ἐν ἀγαπήσει κεκοσμημένοι· καὶ γὰρ ἡμεῖς ζωῆ ζησόμεθα.

¹² Ἡλίας, ὃς ἐν λαίλαπι ἐσκεπάσθη· καὶ Ἐλισαιὲ ἐνεπλήσθη πνεύματος αὐτοῦ· καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ οὐκ ἐσαλεύθη ὑπὸ ἄρχοντος, καὶ οὐ κατεδυνάστευσεν αὐτόν οὐδεὶς. ¹³ Πᾶς λόγος οὐχ ὑπερῆρεν αὐτόν, καὶ ἐν κοιμήσει ἐπροφήτευσεν τὸ σῶμα αὐτοῦ. ¹⁴ Καὶ ἐν ζωῆ αὐτοῦ ἐποίησε τέρατα· καὶ ἐν τελευτῇ θουμάσια τὰ ἔργα αὐτοῦ.

¹⁵ Ἐν πᾶσι τούτοις οὐ μετενόησεν ὁ λαὸς, καὶ οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν, ἕως ἐπρονομεύθησαν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ ἐσκορπίσθησαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· καὶ κατελείφθη ὁ λαὸς ὀλιγοστός, καὶ ἄρχων τῷ οἴκῳ Δαυίδ. ¹⁶ Τινὲς μὲν αὐτῶν ἐποίησαν τὸ ἄρεστόν, τινὲς δὲ ἐπλήθυναν ἁμαρτίας.

¹⁷ Ἐζεκίας ὠχύρωσε τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν εἰς μέσον αὐτῶν τὸν Γῶγ· ὠρυξε σιδήρῳ ἀκρότομον, καὶ ὠκοδόμησε κρήνας εἰς ὕδατα. ¹⁸ Ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη Σευναχηριμ, καὶ ἀπέστειλε Ῥαψάκην, καὶ

ἀπῆρε· καὶ ἐπῆρεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ Σιών, καὶ ἐμεγαλαύχησεν ὑπερηφανία αὐτοῦ. ¹⁹ Τότε ἐσαλεύθησαν καρδίαὶ καὶ χεῖρες αὐτῶν, καὶ ὠδίνησαν ὡς αἱ τίκτουςαι.

²⁰ Καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν Κύριον τὸν ἐλεήμονα, ἐκπετάσαντες τὰς χεῖρας αὐτῶν πρὸς αὐτόν· καὶ ὁ ἅγιος ἐξ οὐρανοῦ ταχὺ ἐπήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐν χειρὶ Ἡσαίου. ²¹ Ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν τῶν Ἀσσυρίων, καὶ ἐξέτριψεν αὐτοὺς ὁ ἄγγελος αὐτοῦ. ²² Ἐποίησε γὰρ Ἐζεκίας τὸ ἀρεστὸν Κυρίῳ, καὶ ἐνίσχυσεν ἐν ὁδοῖς Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἅς ἐνετείλατο Ἡσαίας ὁ προφήτης ὁ μέγας, καὶ πιστὸς ἐν ὁράσει αὐτοῦ. ²³ Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνεπόδισεν ὁ ἥλιος, καὶ προσέθηκε ζῶν βασιλεῖ. ²⁴ Πνεύματι μεγάλῳ εἶδε τὰ ἔσχατα, καὶ παρεκάλεσε τοὺς πενθοῦντας ἐν Σιών. ²⁵ Ἔως τοῦ αἰῶνος ὑπέδειξε τὰ ἐσόμενα, καὶ τὰ ἀπόκρυφα πρὶν ἢ παραγενέσθαι αὐτά.

49

¹ Μνημόσυνον Ἰωσίου εἰς σύνθεσιν θυμιάματος, ἐσκευασμένον ἔργῳ μυρεψοῦ, ἐν παντὶ στόματι ὡς μέλι γλυκανθήσεται, καὶ ὡς μουσικὰ ἐν συμποσίῳ οἴνου. ² Αὐτὸς κατευθύνθη ἐν ἐπιστροφῇ λαοῦ, καὶ ἐξῆρε βδελύγματα ἀνομίας. ³ Κατεύθυνε πρὸς Κύριον τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐν ἡμέραις ἀνόμων κατίσχυσε τὴν εὐσέβειαν. ⁴ Πάρεξ Δαυὶδ, καὶ Ἐζεκίου, καὶ Ἰωσίου, πάντες πλημμέλειαν

ἐπλημμέλησαν· κατέλιπον γὰρ τὸν νόμον τοῦ ὑψίστου, οἱ βασιλεῖς Ἰούδα ἐξέλιπον. ⁵ Ἔδωκαν γὰρ τὸ κέρας αὐτῶν ἐτέροις, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν ἔθνει ἄλλοτριῳ.

⁶ Ἐνεπύρισαν ἐκλεκτὴν πόλιν ἀγιάσματος, καὶ ἠρήμωσαν τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἐν χειρὶ Ἰερεμίου. ⁷ Ἐκάκωσαν γὰρ αὐτὸν, καὶ αὐτὸς ἐν μήτρα ἠγιάσθη προφήτης ἐκριζοῦν καὶ κακοῦν καὶ ἀπολλύειν, ὡσαύτως οἰκοδομεῖν καὶ καταφυτεύειν. ⁸ Ἰεζεκιήλ ὃς εἶδεν ὄρασιν δόξης, ἦν ὑπέδειξεν αὐτῷ ἐπὶ ἄρματος χερουβίμ. ⁹ Καὶ γὰρ ἐμνήσθη τῶν ἐχθρῶν ἐν ὄμβρῳ, καὶ ἀγαθῶσαι τοὺς εὐθύνοντας ὁδοὺς. ¹⁰ Καὶ τῶν δώδεκα προφητῶν τὰ ὅστ᾽ ἀναθάλοι ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν· παρεκάλεσε δὲ τὸν Ἰακώβ, καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐν πίστει ἐλπίδος. ¹¹ Πῶς μεγαλύνωμεν τὸν Ζοροβάβελ; καὶ αὐτὸς ὡς σφραγὶς ἐπὶ δεξιᾶς χειρός.

¹² Οὕτως Ἰησοῦς υἱὸς Ἰωσεδέκ· οἱ ἐν ἡμέραις αὐτῶν ὠκοδόμησαν οἶκον, καὶ ἀνύψωσαν λαὸν ἅγιον Κυρίῳ ἡτοιμασμένον εἰς δόξαν αἰῶνος. ¹³ Καὶ Νεεμίου ἐπὶ πολὺ τὸ μνημόσυνον, τοῦ ἐγείραντος ἡμῖν τείχη πεπτωκότα, καὶ στήσαντος πύλας καὶ μοχλοὺς, καὶ ἀνεγείραντος τὰ οἰκόπεδα ἡμῶν. ¹⁴ Οὐδὲ εἷς ἐκτίσθη οἶος Ἐνώχ τοιοῦτος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ γὰρ αὐτὸς ἀνελήφθη ἀπὸ τῆς γῆς. ¹⁵ Οὐδὲ ὡς Ἰωσήφ ἐγεννήθη ἀνὴρ, ἠγούμενος ἀδελφῶν, στήριγμα λαοῦ, καὶ τὰ ὅστ᾽ αὐτοῦ ἐπεσκέπησαν. ¹⁶ Σῆμ καὶ Σῆθ ἐν ἀνθρώποις ἐδοξάσθησαν, καὶ ὑπὲρ πάντων ζῶων ἐν τῇ κτίσει

Αδάμ.

50

1 Σίμων Ὀνίου υἱὸς ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἐν ζωῇ αὐτοῦ ὑπέρραψεν οἶκον, καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἐστερέωσε τὸν ναόν·
 2 καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐθεμελιώθη ὕψος διπλῆς ἀνάλημμα ὑψηλὸν περιβόλου ἱεροῦ. 3 Ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἠλαττώθη ἀποδοχεῖον ὑδάτων, χαλκὸς ὡσεὶ θαλάσσης τὸ περίμετρον· 4 ὁ φροντίζων τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀπὸ πτώσεως, καὶ ἐνισχύσας πόλιν ἐμπολιορκῆσαι, 5 ὡς ἐδοξάσθη ἐν περιστροφῇ λαοῦ, ἐν ἐξόδῳ οἴκου καταπετάσματος· 6 ὡς ἀστὴρ ἑωθινὸς ἐν μέσῳ νεφέλης, ὡς σελήνη πλήρης ἐν ἡμέραις· 7 ὡς ἥλιος ἐκλάμπων ἐπὶ ναὸν ὑψίστου, καὶ ὡς τόξον φωτίζον ἐν νεφέλαις δόξης· 8 ὡς ἄνθος ῥόδων ἐν ἡμέραις νέων, ὡς κρίνα ἐπ' ἐξόδων ὕδατος· ὡς βλαστὸς λιβάνου ἐν ἡμέραις θέρους, 9 ὡς πῦρ καὶ λίβανος ἐπὶ πυρείου· ὡς σκεῦος χρυσοῦ ὀλοσφύρητον κεκοσμημένον παντὶ λίθῳ πολυτελεῖ· 10 ὡς ἐλαία ἀναθάλλουσα καρποὺς, καὶ ὡς κυπάρισσος ὑψουμένη ἐν νεφέλαις.

11 Ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν αὐτὸν στολὴν δόξης, καὶ ἐνδιδύσκεσθαι αὐτὸν συντέλειαν καυχήματος, ἐν ἀναβάσει θυσιαστηρίου ἁγίου ἐδόξασε περιβολὴν ἀγιάσματος. 12 Ἐν δὲ τῷ δέχεσθαι μέλη ἐκ χειρῶν ἱερέων, καὶ αὐτὸς ἐστὼς παρ' ἐσχάρᾳ βωμοῦ, κυκλόθεν αὐτοῦ στέφανος ἀδελφῶν, ὡς βλάστημα κέδρου ἐν τῷ λιβάνῳ· καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν ὡς

στελέχη φοινίκων, ¹³ καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν ἐν δόξῃ αὐτῶν· καὶ προσφορά Κυρίου ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔναντι πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ. ¹⁴ Καὶ συντέλειαν λειτουργῶν ἐπὶ βωμῶν, κοσμησαὶ προσφορὰν ὑψίστου παντοκράτορος, ¹⁵ ἐξέτεινεν ἐπὶ σπονδείου χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἔσπεισεν ἐξ αἵματος σταφυλῆς· ἐξέχεεν εἰς θεμέλια θυσιαστηρίου ὁσμὴν εὐωδίας ὑψίστῳ παμβασιλεῖ.

¹⁶ Τότε ἀνέκραγον υἱοὶ Ἀαρὼν, ἐν σάλπιγξιν ἐλαταῖς ἤχησαν· ἀκουστὴν ἐποίησαν φωνὴν μεγάλην εἰς μνημόσυνον ἔναντι ὑψίστου. ¹⁷ Τότε πᾶς ὁ λαὸς κοινῇ κατέσπευσε, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, προσκυνῆσαι τῷ Κυρίῳ αὐτῶν παντοκράτορι Θεῷ τῷ ὑψίστῳ. ¹⁸ Καὶ ἤνεσαν οἱ ψαλμῶδοι ἐν φωναῖς αὐτῶν, ἐν πλείστῳ οἴκῳ ἐγλυκάνθη μέλος. ¹⁹ Καὶ ἐδεήθη ὁ λαὸς Κυρίου ὑψίστου ἐν προσευχῇ κατέναντι ἐλεήμονος, ἕως συντελεσθῆ κόσμος Κυρίου, καὶ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ ἐτελείωσαν.

²⁰ Τότε καταβάς ἐπῆρε χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἐκκλησίαν υἱῶν Ἰσραήλ, δοῦναι εὐλογίαν Κυρίῳ ἐν χειλέων αὐτοῦ, καὶ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ καυχᾶσθαι. ²¹ Καὶ ἐδευτέρωσεν ἐν προσκυνήσει ἐπιδειξασθαι τὴν εὐλογίαν παρὰ ὑψίστου. ²² Καὶ νῦν εὐλογήσατε τῷ Θεῷ πάντες τῷ μεγαλοποιούντι πάντα, τὸν ὑψοῦντα ἡμέρας ἡμῶν ἐκ μήτρας, καὶ ποιῶντα μεθ' ἡμῶν κατὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ. ²³ Δώη ἡμῖν εὐφροσύνην

καρδίας, καὶ γενέσθαι εἰρήνην ἐν ἡμέραις ἡμῶν ἐν Ἰσραὴλ κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος, ²⁴ ἐμπιστεῦσαι μεθ' ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ λυτρωσάσθω ἡμᾶς.

²⁵ Ἐν δυσὶν ἔθνεσι προσώχθισεν ἡ ψυχὴ μου, καὶ τὸ τρίτον οὐκ ἔστιν ἔθνος. ²⁶ Οἱ καθήμενοι ἐν ὄρει Σαμαρείας, Φυλιστιεῖμ καὶ ὁ λαὸς μωρὸς ὁ κατοικῶν ἐν Σικίμοις.

²⁷ Παιδεῖαν συνέσεως καὶ ἐπιστήμης ἐχάραξε ἐν τῷ βιβλίῳ, τούτῳ, Ἰησοῦς υἱὸς Σειραχ Ἱεροσολυμίτης, ὃς ἀνώμβρησε σοφίαν ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ. ²⁸ Μακάριος ὃς ἐν τούτοις ἀναστραφήσεται, καὶ ὁ θεὸς αὐτὰ ἐπὶ καρδίαν αὐτοῦ σοφισθήσεται. ²⁹ Ἐὰν γὰρ αὐτὰ ποιήσῃ, πρὸς πάντα ἰσχύσει, ὅτι φῶς Κυρίου τὸ ἴχνος αὐτοῦ.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ἸΗΣΟΥ ΥἱΟΥ ΣΕΙΡΑΧ.

51

¹ Ἐξομολογήσομαι σοι Κύριε βασιλεῦ, καὶ αἰνέσω σε Θεὸν τὸν σωτῆρά μου· ἐξομολογοῦμαι τῷ ὀνόματί σου, ² ὅτι σκεπαστὴς καὶ βοηθὸς ἐγένου μοι, καὶ ἐλυτρώσω τὸ σῶμά μου ἐξ ἀπωλείας, καὶ ἐκ παγίδος διαβολῆς γλώσσης· ἀπὸ χειλέων ἐργαζομένων ψεῦδος, καὶ ἐναντι τῶν παρεστηκότων ἐγένου μοι βοηθὸς, ³ καὶ ἐλυτρώσω με, κατὰ τὸ πλῆθος ἐλέους καὶ ὀνόματός σου, ἐκ βρυγμῶν ἐτοιμῶν εἰς βρῶμα, ἐκ χειρὸς ζητούντων τὴν ψυχὴν μου, ἐκ πλειόνων θλίψεων ὧν ἔσχον, ⁴ ἀπὸ πνιγμοῦ πυρὸς κυκλόθεν, καὶ ἐκ μέσου πυρὸς οὗ οὐκ

ἐξέκαυσα, ⁵ ἐκ βάθους κοιλίας ἄδου, καὶ ἀπὸ γλώσσης ἀκαθάρτου, καὶ λόγου ψευδοῦς.

⁶ Βασιλεῖ διαβολὴ γλώσσης ἀδίκου· ἤγγισεν ἔως θανάτου ἡ ψυχὴ μου, καὶ ἡ ζωὴ μου ἦν σύνεγγυς ἄδου κάτω. ⁷ Περιέσχον με πάντοθεν, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν· ἐμβλέπων εἰς ἀντίληψιν ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἦν. ⁸ Καὶ ἐμνήσθη τοῦ ἐλέους σου Κύριε, καὶ τῆς ἐργασίας σου τῆς ἀπ' αἰῶνος· ὅτι ἐξελεῖ τοὺς ὑπομένοντάς σε, καὶ σώζεις αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐθνῶν. ⁹ Καὶ ἀνύψωσα ἐπὶ γῆς ἰκετεῖαν μου, καὶ ὑπὲρ θανάτου ῥύσεως ἐδεήθην. ¹⁰ Ἐπεκαλεσάμην Κύριον πατέρα Κυρίου μου, μή με ἐγκαταλιπεῖν ἐν ἡμέραις θλίψεως, ἐν καιρῷ ὑπερηφάνων ἀβοηθησίας. ¹¹ Αἰνέσω τὸ ὄνομά σου ἐνδεδελεχῶς, καὶ ὑμνήσω ἐν ἐξομολογήσει· καὶ εἰσηκούσθη ἡ δέησίς μου. ¹² Ἔσωσας γάρ με ἐξ ἀπωλείας, καὶ ἐξείλου με ἐκ καιροῦ πονηροῦ· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαι καὶ αἰνέσω σοι, καὶ εὐλογήσω τῷ ὀνόματι Κυρίου·

¹³ Ἔτι ὢν νεώτερος, πρηνὴ πλανηθῆναί με, ἐζήτησα σοφίαν προφανῶς ἐν προσευχῇ μου. ¹⁴ Ἐναντι ναοῦ ἠξίου περὶ αὐτῆς, καὶ ἔως ἐσχάτων ἐκζητήσω αὐτήν, ¹⁵ ἐξ ἄνθους ὡς περκαζούσης σταφυλῆς· εὐφράνθη ἡ καρδιά μου ἐν αὐτῇ, ἐπέβη ὁ πούς μου ἐν εὐθύτητι, ἐκ νεότητός μου ἵχνευσα αὐτήν. ¹⁶ Ἐκλινα ὀλίγον τὸ οὖς μου, καὶ ἐδεξάμην, καὶ πολλὴν εὐρον ἐμαυτῷ παιδείαν. ¹⁷ Προκοπὴ ἐγένετό μοι ἐν αὐτῇ· τῷ διδόντι μοι σοφίαν, δώσω

δόξαν. ¹⁸ Διενοήθην γὰρ τοῦ ποιῆσαι αὐτήν, καὶ ἐζήλωσα τὸ ἀγαθόν, καὶ οὐ μὴ αἰσχυρθῶ.

¹⁹ Διαμεμάχεται ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν ποιήσει λιμοῦ διηκριβωσάμην· τὰς χεῖράς μου ἐξεπέτασα πρὸς ὕψος, καὶ τὰ ἀγνοήματα αὐτῆς ἐπένησα, ²⁰ τὴν ψυχὴν μου κατεύθυνα εἰς αὐτήν, καρδίαν ἐκτησάμην μετ' αὐτῶν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν καθαρισμῶ εὗρον αὐτήν· διὰ τοῦτο οὐ μὴ ἐγκαταλειφθῶ. ²¹ Καὶ ἡ κοιλία μου ἐταράχθη ἐκζητῆσαι αὐτήν· διὰ τοῦτο ἐκτησάμην ἀγαθὸν κτῆμα. ²² Ἔδωκε Κύριος γλῶσσάν μοι μισθόν μου, καὶ ἐν αὐτῇ αἰνέσω αὐτόν.

²³ Ἐγγίσατε πρὸς μὲ ἀπαίδευτοι, καὶ ἀυλίσθητε ἐν οἴκῳ παιδείας. ²⁴ Διότι ὑστερεῖτε ἐν τούτοις, καὶ αἱ ψυχαὶ ὑμῶν διψῶσι σφόδρα; ²⁵ Ἦνοιξα τὸ στόμα μου, καὶ ἐλάλησα, κτήσασθε ἑαυτοῖς ἄνευ ἀργυρίου. ²⁶ Τὸν τράχηλον ὑμῶν ὑπόθετε ὑπὸ ζυγόν, καὶ ἐπιδεξάσθω ἡ ψυχὴ ὑμῶν παιδεῖαν, ἐγγύς ἐστιν εὐρεῖν αὐτήν. ²⁷ Ἴδετε ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ὅτι ὀλίγον ἐκοπίασα, καὶ εὗρον ἑμαυτῶ πολλὴν ἀνάπαυσιν.

²⁸ Μετάσχετε παιδείας ἐν πολλῶ ἀριθμῶ ἀργυρίου, καὶ πολὺν χρυσὸν κτήσασθε ἐν αὐτῇ. ²⁹ Εὐφρανθεὶ ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ, καὶ μὴ αἰσχυρθεῖτε ἐν αἰνέσει αὐτοῦ. ³⁰ Ἐργάζεσθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ.

μετάφραση των εβδομήκοντα
The Greek Septuagint with Apocrypha, compiled by
Sir Lancelot C. L. Brenton

Public Domain

Language: Ἑλληνική (Greek, Ancient)

Dialect: Koine

2020-03-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 30 Nov 2021

734967e0-a3c8-5352-bd68-5f33a0a2f13c